

6. rész

GYŐR-MOSON-SOPRON MEGYE GYŐRI LEVÉLTÁRA

(rövidítve: **GYMSM GYL**)

Központ

Cím: 9022 Győr, Liszt Ferenc utca 13.
Telefon: (+36) 96/312-424, (+36) 96/326-286
Fax: (+36) 96/326-286
E-mail: info@gyormegy-arch.t-online.hu
Honlap: www.gyms-gyor.archivportal.hu

Kutatóterem

Nyitvatartási rend: hétfő, szerda, csütörtök: 8.00–16.00; péntek 8.00–13.00

Mosonmagyaróvári Részleg

Cím: 9200 Mosonmagyaróvár, Városház utca 4.
Telefon: (+36) 96/215-658
Fax: (+36) 96/215-658
E-mail: info@gyormegy-arch.t-online.hu
Honlap: www.gyms-gyor.archivportal.hu

Kutatóterem

Nyitvatartási rend: hétfő, szerda 8.00–12.00, 13.00–15.00

GYŐR-MOSON-SOPRON MEGYE GYŐRI LEVÉLTÁRÁNAK RÖVID TÖRTÉNETE ÉS A LEVÉLTÁRI ANYAG ÁLTALÁNOS LEÍRÁSA

Az intézményben őrzött 1950 előtti iratanyag gerincét a történeti Győr és Moson vármegyék mellett Magyaróvár kiváltságolt mezőváros levéltárai alkotják. Mindhárom levéltár közös jellemzője, hogy – a hosszabb-rövidebb megszakításokkal közel másfél évszázadon keresztül folyó török–magyar háborúknak (különösen Győr 1594–1598 közötti török megszállásának és a Bécs elleni utolsó, 1683-as török hadjáratnak, ill. az azt követő felszabadító harcoknak) betudhatóan – folyamatosnak tekinthető iratanyaguk legkorábban a 16. század végétől kezdődik. Győr vármegye nemesi közgyűlése jegyzőkönyveinek sorozata 1580-tól, Moson vármegye hasonló jegyzőkönyvei 1668-tól kezdődően maradtak fenn, Magyaróvár kiváltságolt mezőváros tanácsának jegyzőkönyvei pedig (eltekintve az 1581–1582. éveiktől) a 17. század közepétől állnak rendelkezésünkre.

A levéltárakban őrzött anyag jelentős mértékű gyarapodása a 19. század utolsó harmadától kezdődött meg, amikor a vármegyék igazgatására 1850-ben és azt követően létrehozott szervek iratai mellett a vármegye területén működő állami szervek iratait is át kellett venniük. A következő nagy ugrást a levéltárak 1950-ben bekövetkezett államosítása jelentette, amikor gyűjtőkörüket jelentős mértékben kiterjesztették: ekkortól kezdődött meg a községek, iskolák, különféle társadalmi szervezetek, bíróságok és ügyészségek, üzemek, bankok, gazdasági és értékesítő szövetkezetek, ipartestületek, jelentősebb családok és személyek, kórházak stb. megőrzésére érdemes iratanyagának átvétele. Ez az utólagos gyűjtés ad magyarázatot például arra, hogy csupán néhány település fondja tartalmaz feudális korból származó – s rendszerint csekély mennyiségű – iratanyagot.

Győr és Moson vármegyék levéltárai önállóan működtek egészen 1923 végéig, a két megcsonkult vármegye összevonásáig. Annak ellenére, hogy Magyaróvár ezzel megszűnt megyeszékhely lenni, célszerűségi okokból a volt Moson vármegye területéről származó iratokat továbbra is ide gyűjtötték. Magyaróvár város addig szintén önálló levéltára 1950-ben, a levéltárak államosításakor vált az akkor létrehozott Győri Közlevéltár részévé. Az új intézmény 1953–1967 között Győri Állami Levéltár néven működött, majd (a volt megyei és városi levéltárak állami tulajdonból a megyei tanácsok kezelésébe történt átadását követően) 1968-tól 1983-ig Győr-Sopron megyei 1. számú Levéltár (Győr), 1983–1992 között Győr-Sopron Megyei Levéltári Igazgatóság Győri Levéltára néven folytatta tevékenységét. Jelenlegi nevét 1992 óta viseli.

Győr város 1993. november elsejével önálló levéltárat hozott létre, amely működését a következő év márciusában kezdte meg, s májusig át is vette a megyei levéltártól az 1950 óta ott őrzött városi iratanyagot.

A levéltár gyűjtőkörébe a történeti Győr és Moson vármegyék területe tartozik. A gyűjtőterület a levéltár győri központja és mosonmagyaróvári részlege között a régi megyehatár mentén van felosztva, azzal az eltéréssel, hogy a megyei szintű szervek iratai 1924-től kezdve Győrött vannak elhelyezve.

A történeti Győr vármegye a Dunántúl északi részén, az Öreg-Duna, a Mosoni-Duna, a Rába és a Rábca összefolyásánál alakult ki. Területéhez tartozott még az Öreg-Dunától északra fekvő Csilizköz is. A vármegye területe alapvetően síkság, amelybe dél felől a Pannonhalmi-dombság nyúlik bele. A vármegye területe már a római korban lakott volt: későbbi székhelyén, Győrben

(Arrabona), római erőd és körülötte polgárváros létesült, az Árpásnál lévő forgalmas rábai átkelőnél pedig Mursella néven jelentős település alakult ki. A honfoglaló magyarok, akik a 10. század elején vették véglegesen birtokukba a Dunántúlt, ezen a területen avar és szláv lakosságot találtak.

A keresztény állam- és egyházszerkezet kiépítése során I. István Győrött püspökséget alapított, s ugyanakkor kialakította a királyi vármegyét is. Győr lakosai 1271-ben nyertek városi kiváltságokat, ezeket azonban 1447-ben végleg elveszítették. A 15. században több mezőváros emelkedett ki a települések közül, név szerint Szentmárton, Hédervár és Gönyű.

A török–magyar háborúk másfél évszázada alatt a vármegye lakosságát jelentős veszteségek érték. Az első nagy pusztítást az 1529-es Bécs elleni hadjárat okozta. A 16. század második felére a fontos erődítménnyé kiépített Győrt 1594-ben elfoglalta a török, s csak négy évvel később sikerült visszahódítani. Az 1683-as hadjárat és az azt követő felszabadító harcok szintén nagy pusztítással jártak. A 18. század elején kezdődött meg az elnéptelenedett területek újratelepítése, amelynek során németeket hoztak Csanak, Gyarmat, Gyirmót, Györszentmárton, Györsövényház, Kisbarát, Öttevény, Pinnyéd, Györsziget, Tét településekre. A telepesek leszármazottainak jelentős része később – ténylegesen vagy az állami nyomásnak engedve színleg – elmagyarosodott. Míg Vályi András 1796–1799 között megjelent, az ország településeinek korabeli adatait közlő műve Csanakot, Györsövényházát és Öttevényt német, Gyarmatot, Gyirmótot, Kisbarátot, Pinnyédet és Györszigetet vegyes, Koroncót és Tétet pedig magyar faluként említi, addig az 1880-as, az anyanyelvre is rákérdező népszámlálás adatai szerint Györsövényházán 46,48%, Gyarmaton 28,96%, Csanakfaluban 2,5%, Öttevényen pedig csupán 1,55% a németek aránya. A későbbi népszámlálások szerint a felsorolt települések közül egyedül Györsövényházán maradt viszonylag állandó (50–69% közötti) szinten a németek számaránya, a többi esetében alig kimutatható mértékűre (0–3,5% közé) esett vissza.

A 13. század végére királyiból nemesi vármegyévé átalakult terület közigazgatásilag két részre, egy északi (nevét a területét alkotó Tóköz, Csilizköz és Szigetköz nevű tájegységekről nyerő) és egy déli (a dombság Sokoró nevét őrző) járásra oszlott. A 17. században, amikor a vármegye déli része évtizedekig a törökök által megszállt országrészhez tartozott, a két járás közötti határ is ennek megfelelően alakult. A déli járást az 1770-es években – miután területe ismét megfelelő mértékben benépesült – két járásra, a Györszentmárton központú Pusztaira és a Tét központú Sokoróaljaira osztották, s ez a beosztás élt tovább egészen az 1950-es évek elejéig.

Győr és Moson vármegyék akkori területét 1924. január elsejével Győr-Moson-Pozsony közigazgatásilag egyelőre egyesített vármegye néven Győr székhellyel összevonták. 1945 tavaszán ez a név Győr-Moson vármegyére módosult, 1950-ben pedig ebből és Sopron vármegyéből létrehozták Győr-Sopron megyét.

A történeti Moson vármegye a Dunántúl északnyugati szögletében, a Kisalföld nyugati szélén helyezkedett el. 2000 négyzetkilométer körüli területével az ország legkisebb megyéi egyikének számított. Északkeletről az Öreg-Duna, délről a Rábca folyása mentén a Hanság, nyugat felől a Fertő-tó, észak-északnyugatról pedig a Lajta-hegység és a Lajta folyó képezte határát. 1043-ig nyugat felé egészen a Fischa folyóig, ill. a Bécs fölötti Kahlenbergig terjedt; a középkorban hozzá tartozott az egykori sárfenéki – Scharfenegg – végvár négy faluja is, amelyek azonban a Habsburg-házi uralkodók alatt osztrák területté váltak. Egy időben Moson megyéé volt a Lajta-hegység fele, Győr vármegye irányában pedig a Mosoni-Duna és a Rábca összefolyásánál volt a határ. Az Öreg-Duna szabályozását követően, 1884-ben, a közigazgatás ésszerűsítése érdekében, hozzá csatoltak hét Pozsony vármegyei községet (Dunakiliti, Dunaremete, Kisbodak, Püski, Mosondarnó, Zseli, Lipót). A trianoni békével a vármegye területének közel fele – az egész Nezsideri járás – Ausztriához került, néhány kisebb részt pedig Csehszlovákiához csatoltak. 1947-ben további területi veszteség érte az úgynevezett pozsonyi hídfő – Oroszvár, Horvátjárfalu és Dunacsúny községek – szintén Csehszlovákiának történő átadásával.

A római korban a vármegye későbbi területén is áthaladt a pannoniai limes, amelynek több táborát is megtalálták a régészek (Gerulata Oroszvárnál, Ad Flexum Mosonmagyaróvárnál, Quadrata Lébény közelében). A honfoglaló magyarok szláv és avar lakosságot találtak itt. Később a gyeplő őrzésére besenyőket is telepítettek ide. A tatárjárás során nagy vérvesztéssel szenvedett magyar lakosság helyére folyamatosan telepedtek be a szomszédos német területekről. A török–magyar háborúk másfél évszázada alatt – tekintettel arra, hogy a vármegye a dunai hadiútba esett – szinte minden Bécs elleni hadjárat jelentős veszteségeket okozott; az utolsó, 1683-as háború során a lakosság jelentős része is elpusztult. Pótlásukra nagyobb tömegben, szervezett keretek között érkeztek németek (itteni elnevezéssel heidebauerek) és horvátok. A német lakosság nagy részét a II. világháború után kitelepítették.

A vármegye 10%-nál nagyobb arányban németek lakta településeinek 1910-es és 1941-es (utóbbi évből csak az akkor Magyarországhoz tartozóknak) nemzetiségi összetétele: Barátudvar (1910: 92,81%), Bezenye (1910: 14,48%, 1941: 14,1%), Boldogasszony (1910: 72,11%), Császárkőbánya (1910: 82,31%), Dunacsúny (1910: 12,21%, 1941: 18,93%), Féltorony (1910: 85,85%), Gálos (1910: 91,87%), Hegyeshalom (1910: 67,52%, 1941: 45,92%), Horvátjárfalu (1910: 16,7%, 1941: 17,66%), Illmic (1910: 95,66%), Királyhida (1910: 32,79%, 1941: 92,81%), Köpcseny (1910: 37,78%), Lajtafalva (1910: 41,96%), Lajtakáta (1910: 39,1%), Lajtakörtvélyes (1910: 20%), Levél (1910: 92%, 1941: 88,74%), Magyarakimle (1910: 53%, 1941: 46,32%), Magyaróvár (1910: 34,8%), Máriakálnok (1910: 89,6%, 1941: 87,46%), Miklóshalma (1910: 92,25%), Moson (1910: 41,02%), Mosonbánfalva (1910: 84,61%), Mosonmagyaróvár (1910: 12,66%), Mosonszentandrás (1910: 92,89%), Mosonszentjános (1910: 75,02%, 1941: 68,81%), Mosonszentpéter (1910: 78,9%, 1941: 82,72%), Mosonszolnok (1910: 67,39%, 1941: 83,16%), Mosontarcsa (1910: 86,28%), Mosontétény (1910: 81,95%), Nemesvölgy (1910: 94,33%), Németjárfalu (1910: 85,81%), Nezsider (1910: 72,81%), Nyulas (1910: 91,38%), Oroszvár (1910: 70,37%, 1941: 73,59%), Pándorfalu (1910: 11,11%), Pátfalva (1910: 95,72%), Pomogy (1910: 73,26%), Rajka (1910: 82,59%, 1941: 76,76%), Sásony (1910: 92,94%), Valla (1910: 79,05%), Védény (1910: 88,2%), Zarány (1910: 89,45%).

Moson vármegye eredeti székhelye a mosoni királyi vár volt, amelyet azonban 1271-ben II. Ottokár cseh király betörő csapatai teljesen feldúltak. Ezt követően Magyaróvár vált a központjává, amely 1354 óta kiváltságolt mezővárosi jogállással bírt. Kiváltságainak elismertetéséért gyakori harcokat kellett folytatnia a vár és a hozzá tartozó uradalom mindenkori birtokosai ellen, akik a 18. század elején még az úrbéri terheket is a városra erőszakolták. Magyaróvár jogállása 1871-től 1920-ig nagyközség, 1921–1929 között rendezett tanácsú város, azt követően pedig megyei város volt. 1939. július elsejével Mosonmagyaróvár néven egyesítették a délről szomszédos Moson nagyközséggel.

Moson vármegye kezdetben két (egy Lajtán inneni és egy Lajtán túli, más elnevezéssel Alsó és Felső) járásra oszlott, amelyekhez 1850-ben egy harmadik, az előző kettőből (akkori nevükön a Nezsideri és a Magyaróvári járásokból) kihalított rajkai járult. II. József uralkodása idején (1786–1790 között) Győr vármegyével volt egyesítve, 1924-ben pedig végleg elveszítette önállóságát, amikor megmaradt részeit Győr-Moson-Pozsony közigazgatásilag egyelőre egyesített vármegyébe olvasztották.

A levéltár anyagáról megjelent legfontosabb segédletek, kiadványok:

Levéltártörténet:

Balázs Péter: A tanácsi levéltárak 1974-ben és 1975-ben. In: Levéltári Közlemények. 47. évf. (1976) 2. sz. 303–328. p.

Balázs Péter: A területi állami levéltárak 1957-ben. In: Levéltári Híradó 8. évf. (1958) 1–2. sz. 5–28. p.

Balázs Péter: Az állami levéltárak részvétele a Tanácsköztársaság 40. évfordulójának megünneplésében. In: Levéltári Híradó 9. évf. (1959) 3–4. sz. 141–150. p.

Balázs Péter: Az általános levéltárak 1972-ben és 1973-ban. In: Levéltári Közlemények. 46. évf. (1975) 2. sz. 353–379. p.

Gecsényi Lajos: A Győr-Sopron megyei Levéltári Igazgatóság Győri Levéltára. In: Magyarország levéltárai. Szerk.: Balázs Péter. Budapest, 1983. 129–136. p.

Hegedüs Zoltán: Moson vármegye levéltárának története: I. A kezdetektől az államosításig. In: Levéltári Szemle LI. évf. 3. szám (2001) 56–76. p.

Kiss Ferenc – Darányi Kálmán – Vajda György: Dokumentumok Győr és Moson vármegye levéltárainak történetéből 1917–1926 között. [közread. és bev.] Kovács András. In: Levéltári Szemle. 47. 1997. 3. 26–34. p.

Látogatás a Győri Állami Levéltárban (Lengyel Alfréddal beszélget Benda Kálmán). In: Levéltári Szemle 16. évf. (1966) 3. sz. 678–683. p.

Lengyel Alfréd: A Győri Állami Levéltár a helyi rádió szolgálatában. In: Levéltári Szemle 15. évf. (1965) 3. sz. 129–135. p.

Lengyel Alfréd: A Győri Állami Levéltár részvétele az 1961/1962. évi helytörténeti kiállítás megrendezésében. In: Levéltári Szemle 12. évf. (1962) 1. sz. 69–73. p.

Lengyel Alfréd: A Győr-Sopron megyei 1. sz. levéltár ügye a megyei tanács végrehajtó bizottsága előtt. In: Levéltári Szemle 20. évf. (1970) 2. sz. 432–438. p.

Lengyel Alfréd: Győr vármegye levéltárának története. In: Levéltári Szemle 1962. 3–4. sz., 97–128. p.

Lengyel Alfréd: Győr város levéltárának története. In: Győri Tanulmányok. 13. 1993. 131–145. p.

Lengyel Alfréd: Győr város levéltárának története. In: Levéltári Közlemények 30. évf. (1959), 52–88. p.

Lengyel Alfréd: Levéltáraink műemléki jellegű berendezése: Győr: A városi levéltár régi bútorzata. In: Levéltári Szemle 21. évf. (1971) 1–3. sz. 131. p.

Lengyel Alfréd: Moson vármegye levéltárának története. In: Levéltári Szemle 1966. 2. sz., 340–374. p.

Sáry István: Dr. Lengyel Alfréd (1908–1993). In: Levéltári Szemle. 43. 1993. 2. 98–99. p.

Segédletek:

A Győri Állami Levéltár fondjainak jegyzéke. Öá.: Lengyel Alfréd. Közrem. Kulcsár Imre. Budapest, 1963. (A magyar állami levéltárak fondjegyzéke III. kötet: A területi levéltárak fondjegyzékei 6. rész)

Győr-Moson-Sopron Megye Győri Levéltára (volt Győri Állami Levéltár, volt Győr-Sopron megyei 1. sz. Levéltár). Szerk. Gecsényi Lajos. 3. jav. és bőv. kiad. Győr, 1996. (A magyar állami levéltárak fondjegyzéke III. kötet. A területi levéltárak fondjegyzékei 6. rész)

Győr-Sopron megyei 1. sz. Levéltár (volt Győri Állami Levéltár). Szerk. Gecsényi Lajos. Győr, 1980. (A magyar állami levéltárak fondjegyzéke III. kötet. A területi levéltárak fondjegyzékei 6. rész)

Kéziratok térképek a Győri Állami Levéltárban / Kiss Mária; Lengyel Alfréd + Moson megye levéltárának térképei / Turányi Kornél; Kulcsár Imre. – Győr, 1965. (Levéltári jegyzékek 1. : Kéziratok térképek a területi állami levéltárakban 4.)

A megye történetére, valamint a levéltári anyagra vonatkozó egyéb kiadványok, dokumentumok:

A bécsi Österreichisches Staatsarchiv Archiv der Republik BKA/AA Pol. II. Ungarn 3F GZ 511.190-Pol/1956 és 3A GZ 511.190-Pol/1956 jelzetű dokumentumai

A budapesti osztrák képviselőlet jelentéseiből 1946–1947. [Közread., bev. jegyz. ell.] Gecsényi Lajos. In: Levéltári Szemle. 42. 1992. 1. 57–76. p.

A Győri Székeskáptalan Hiteleshelyi Levéltára Okmánytárának lad. 14. fasc. 42. No. 1943. jelzetű dokumentuma

A londoni Public Record Office FO 371 124 087. R 1033/29. jelzetű dokumentuma.

A Magyar Országos Levéltár XIX-J-I-j Ausztria 006837/1955. és XIX-J-I-j 00800/13/1956. jelzetű dokumentuma.

A bécsi Haus-, Hof- und Staatsarchiv Archiv Csáky Fasc. 103. No. 11. jelzetű dokumentuma.

Az Österreichisches Staatsarchiv, Archiv der Republik BKA /AA dokumentumai.

Az Österreichisches Staatsarchiv, Archiv der Republik, Wien – Bundeskanzleramt, Auswärtige Angelegenheiten fondjának dokumentumai.

Bana József: Győr polgármesterei a kiegyezéstől a tanácsrendszer bevezetéséig (1867–1950). In: Győri Tanulmányok. 11. 1991. 171–175. p.

Bedécs Gyula – Sáry István: Helytörténeti szemelvények a XX. századi történelem tanításához. Győr, 1970.

Bittmann Ernő visszaemlékezése a győri illegális kommunista mozgalomra. Közlök Gecsényi Lajos – Honvári János. In: Győri Tanulmányok. 7. 1986. 117–129. p.

Dokumentumok a népi demokratikus fejlődés történetéhez Győr-Sopron megyében 1945–1948. Szerk.: Gecsényi Lajos. Győr, 1986.

Dominkovits Péter: Móringlevelek Győr megyéből: Válogatás a megyében lakók, megyei birtokosok móringleveleiből 1731–1837. Győr, 1992. (Források 1.)

Gecsényi Lajos – Horváth Zoltán – Sinay Jenő, szerk.: Válogatott dokumentumok a Győr-Sopron megyei munkásmozgalom történetéből: 1919–1928. Győr, 1979.

Gecsényi Lajos – Perneszy Gyula, szerk.: Válogatott dokumentumok a Győr-Sopron megyei munkásmozgalom történetéből: 1929–1945. Győr, 1982.

Gecsényi Lajos – Selmeczi László, szerk.: Értünk éltek: a forradalmi munkásmozgalom kiemelkedő, elhunyt Szolnok megyei harcosainak életrajz-gyűjteménye. 2. bőv. és jav. kiad. Szolnok, 1974.

Gecsényi Lajos – Szabó József – Tóth Istvánné, szerk.: A munkáshatalomért! Komárom megye forradalmi munkásmozgalmának harcosai: Életrajzgyűjtemény. Tatabánya, 1980.

Gecsényi Lajos: A felszabadult Győr 40 éve: Oktatásügy; Közművelődés, tudomány, művészet; Sport; Irodalom. In: Győri Tanulmányok. 6. 1985. 63–94. p.

Gecsényi Lajos: A XVI–XVII. századi magyarországi városfejlődés kérdéséhez. In: Unger Mátyás emlékkönyv. Budapest, 1991. 145–158. p.

Gecsényi Lajos: Adatok a Győr környéki szőlőművelés történetéhez a XII–XVII. században. In: Győri Tanulmányok. 9. 1988. 19–38. p.

Gecsényi Lajos: Adatok tiszántúli és erdélyi kereskedők nürnbergi kapcsolataihoz a 16. század második felében. In: Hajdú-Bihar Megyei Levéltár Évkönyve. 8. 1981. 99–112. p.

- Gecsényi Lajos: Az Edlasperg-ügy: A magyar kereskedők bécsi kapcsolatai a 16. század első felében. In: Történelmi Szemle. 35. 1993. 3–4. 279–295. p.
- Gecsényi Lajos: Az osztrák követ Rákosinál 1955 júliusában. In: História. 17. 1995. 3. 31–34. p.
- Gecsényi Lajos: Bécs és a hódoltság kereskedelmi összeköttetései a 16. században: Thököly Sebestyén felemelkedésének hátteréhez. In: Századok. 129. 1995. 4. 767–790. p.
- Gecsényi Lajos: Bécs és Magyarország kereskedelmi kapcsolatainak történetéhez a 16–17. század fordulóján. In: Századok. 127. 1993. 34. 469–485. p.
- Gecsényi Lajos: Eine Medikamentenrechnung von Győr (Raab) aus dem Jahre 1619. In: Orvostörténeti Közlemények. 125–132. 1989/1990. 177–181. p.
- Gecsényi Lajos: Elképzelések a Rábaköz önvédelmének megszervezésére a XVII. század közepén. In: Soproni Szemle. 45. 1991. 4. 343–347. p.
- Gecsényi Lajos: Gazdálkodás és társadalmi mobilitás a „győri pusztán” a XVII. században. In: Arrabona. 31–33. 1994. 78–94. p.
- Gecsényi Lajos: Gazdasági és társadalmi változások Győrött a 16-17. század fordulóján. In: Tanulmányok Győr és vidéke történetéből. Szerk.: Gecsényi Lajos. Győr, 1978. 5–22. p.
- Gecsényi Lajos: Győr és vidékének munkásmozgalma a gazdasági világválság idején: 1929–1933. – Győr, 1981. (Győr-Sopron Megye Munkásmozgalma)
- Gecsényi Lajos: Győr kereskedelmi kapcsolatainak történetéhez a XVII. században. In: Győri Tanulmányok. 13. 1993. 103–118. p.
- Gecsényi Lajos: Győr kereskedelmi szerepének változásai a XVI. században. In: Arrabona. 26–30. 1991. 23–44. p.
- Gecsényi Lajos: Győr középkori helyrajzáról: (adatok és kérdőjelek). In: Győri Tanulmányok. 5. 1983. 29–44. p.
- Gecsényi Lajos: Kelet-magyarországi kereskedők a nyugati távolsági kereskedelemben 1546-ban. Hajdú-Bihar Megyei Levéltár Évkönyve. 18. 1991. 25–36. p.
- Gecsényi Lajos: Magyar diákok a bécsi tartományi iskolában a 16. század második felében. In: Történelmi Szemle. 34. 1992. 1–2. 95–106. p.
- Gecsényi Lajos: Nyugat-Magyarország kereskedelmi viszonyai egy harmincadvizsgálat tükrében (1668). In: Győri Tanulmányok. 16. 1995. 53–68. p.
- Gecsényi Lajos: Városi önkormányzat Győrött a XVII. században. In: Arrabona. 1987. 99–128. p.
- Geoffrey Wallinger jelentése Selwyn Lloyd angol külügyminiszternek. Közread. és bev. Gecsényi Lajos. Vida István: Anglia és Ausztria 1956-ról. A bécsi angol nagykövet és az osztrák kancellár. In: História. 19. 1997. 2. 22. 24. p.
- Győr 1847–1850-ben, ahogyan egy lokálpatrióta látta: szemelvények Ecker János kéziratos naplójából. Ford. Bay Ferenc; szerk., tájékoztató: Pernesz Gyula. Győr, 1973. (Kisfaludy Károly Könyvtár füzetei 2.)
- Győr vármegye települései 18–19. századi kéziratos térképeken. Győr, 2003.
- Győr-Sopron megye forradalmi harcosainak életrajz-gyűjteménye. Szerk.: Kovács Gyözőné. Írták: Gecsényi Lajos, Sárosi István et al. Győr, 1975.
- Győr-Sopron megyei internacionalisták a Nagy Októberi Szocialista Forradalomban és a polgárháborúban 1917–1922: Visszaemlékezések, életrajzok / [az életrajzokat írták, a visszaemlékezéseket szerkesztették Gecsényi Lajos, Kovács Gyözőné, Környei Attila; bev. Környei Attila; szerk. Kovács Gyözőné]. Győr, 1977.
- Helytörténeti kalauz a Megyei Levéltár 1969. nov. 30-án rendezett kiállításához. Óá.: Lengyel Alfréd. Győr, 1969.
- Jelentés a II. várostörténeti konferenciáról. Óá.: Fügedi Erik. In: Arrabona 6. évf. (1964). Szerk.: Uzsoki András. Győr, 1964. 249–308. p.
- Komáromi és gútai polgárok áruszállítása az érsekújvári törököknek 1684/85-ben. [Közread., bev. és jegyz. ell.] Gecsényi Lajos. In: Limes. 23. 1996. 63–78. p.
- Községi és városi pecsétek Győr-Moson-Sopron megyében a XVII-XVIII. században. Szerk.: Gecsényi Lajos; bev. tan. és a pecsétek leírása: Néma Sándor. Győr, 1996.
- László Tamás – Váraljai Jenő, szerk.: Győr-Sopron megye anyakönyvi kerületei 1895–1978. Győr, 1979.
- Lengyel Alfréd – Kulcsár Imre – Horváth Ottó: A Mosonmagyaróvári Fémszerelvénygyár története: 1900–1975. Mosonmagyaróvár, 1975.
- Lengyel Alfréd: A Bach-korszakban. In: Győr: Várostörténeti tanulmányok. Szerk.: Dávid Lajos – Lengyel Alfréd – Z. Szabó László. Győr, 1971. 301–322. p.
- Lengyel Alfréd: A győri vár eleste és visszavétele a valóság tükrében. In: Hadtörténeti Közlemények. 6. (új folyam) 1959. 2. 167–221. p.
- Lengyel Alfréd: A győri zeneoktatás száz éve 1862–1952–1962. Győr, 1962.
- Lengyel Alfréd: A középkori Győr. In: Győr: Várostörténeti tanulmányok. Szerk. Dávid Lajos, Lengyel Alfréd, Z. Szabó László. Győr, 1971. 79–108. p.
- Lengyel Alfréd: A reformkor eleji Győr megye a haladó szellemű köznevelés szolgálatában. In: Arrabona 4. évf. (1962). Szerk.: Uzsoki András. Győr, 1962. 136–155. p.
- Lengyel Alfréd: A tanács végrehajtóbizottságok titkárságai 1950–1955. In: Levéltári Szemle 21. évf. (1971) 1–3. sz. 79–87. p.
- Lengyel Alfréd: A törvényhatósági jogú város igazgatása a kapitalizmus korában 1. In: Levéltári Közlemények 35. évf. (1964) 1. sz. 99–125. p.
- Lengyel Alfréd: A törvényhatósági jogú város igazgatása a kapitalizmus korában 2. In: Levéltári Közlemények 35. évf. (1964) 2. sz. 233–252. p.

Lengyel Alfréd: Adalékok a győri munkásmozgalmak történetéhez 1. (1890–1899). In: Arrabona 12. évf. (1970). Főszerk.: Dávid Lajos. Győr, 1970. 287–306. p.

Lengyel Alfréd: Adalékok a győri munkásmozgalmak történetéhez 2. (1899–1906). In: Arrabona 13. évf. (1971). Főszerk.: Dávid Lajos. Győr, 1971. 393–416. p.

Lengyel Alfréd: Adalékok a győri munkásmozgalmak történetéhez 3. (1907–1908). In: Arrabona 14. évf. (1972). Főszerk.: Dávid Lajos. Győr, 1972. 393–418. p.

Lengyel Alfréd: Adalékok a győri munkásmozgalmak történetéhez 4. (1908–1910). In: Arrabona 15. évf. (1973). Főszerk.: Dávid Lajos. Győr, 1973. 273–297. p.

Lengyel Alfréd: Adalékok a győri munkásmozgalmak történetéhez 5. In: Arrabona 16. évf. (1974). Főszerk.: Dávid Lajos. Győr, 1974. 305–328. p.

Lengyel Alfréd: Adatok a Győr megyei kivándorlási mozgalom történetéhez (1890–1910). In: Századok 1969. évi 4. sz. 717–730. p.

Lengyel Alfréd: Adatok a Győr-Sopron megyei földreform történetéhez. In: Történeti Statisztikai Évkönyv 1963–1964. Budapest, 1965. 192–216. p.

Lengyel Alfréd: Az egyházi nemesi község önkormányzata és igazgatása a feudalizmus alkonyán. In: Tanulmányok a magyar helyi önkormányzat múltjából. Szerk.: Bónis György – Degré Alajos. Budapest, 1971.

Lengyel Alfréd: Győr 1848-1849-es eseményei egy ismeretlen napló tükrében. In: Arrabona 3. évf. (1961). Szerk.: Uzsoki András. Győr, 1961. 125–141. p.

Lengyel Alfréd: Győr megye és város igazgatásának demokratikus továbbfejlesztése (1948–1954). In: Levéltári Közlemények 44–45. évf. (1974) 341–358. p.

Lengyel Alfréd: Győr megye történetének írásos emlékei (1001–1918). Győr, 1965.

Lengyel Alfréd: Győr megye történetének írásos emlékei (1919–1945). Győr, 1971.

Lengyel Alfréd: Győr megyei jobbágyszervek a XVII. század végén. In: Honismeret. 1987. 2. 17–18. p.

Lengyel Alfréd: Győr városa a középkorban. In: Levéltári Szemle 14. évf. (1964) 1–2. sz. 190–199. p.

Lengyel Alfréd: Így szabadult fel Győr. In: Honismeret. 1985. 2. 17–18. p.

Lengyel Alfréd: Jobbágsors Győr megyében a felszabadító hadjáratok idején. In: Arrabona 1. évf. (1959). Szerk.: Uzsoki András. Budapest, 1959. 138–150. p.

Lengyel Alfréd: Megemlékezés a Dunántúli Történetkedvelők példamutatásáról. In: Arrabona 10. évf. (1968). Főszerk.: Dávid Lajos. Győr, 1968. 163–176. p.

Lengyel Alfréd: Mozaikok Győr történetéből: Válogatott cikkek és tanulmányrészletek. Győr, 1983.

Lengyel Alfréd: Tapasztalatok egy középüzem iratainak rendezésénél. In: Levéltári Híradó 7. évf. (1957) 3–4. sz. 422–427. p.

Lengyel Alfréd: Önkormányzati élet belülről. [Riporter:] Néma Sándor. In: Győri Tanulmányok. 11. 1991. 143–148. p.

Magyar-osztrák kapcsolatok 1955–1956. [közread., bev. és jegyz. ell.] Gecsenyi Lajos. In: Társadalmi Szemle. 50. 1995. 10. 78–90. p.

Mihály Ferenc: A Vöröskereszt Egylet alakulása és működése Moson megyében: 1881–1914. In: Százéves a Mosonmagyaróvári Múzeum. Mosonmagyaróvár, 1982. (Mosonmagyaróvári Helytörténeti Füzetek 1.)

Néma Sándor: A község jelképei a mai Győr-Moson-Sopron megye falvainak pecsétjein a XVIII. században. In: Honismeret. 25. 1997. 3. 58–61. p.

Néma Sándor: Adalékok a Győr megyei szőlőhegyi (hegybeli) települések kialakulásához az 1700-as évektől 1828-ig. In: Arrabona. 31. 33. 1994. 126–138. p.

Néma Sándor: Adatok a Győrvidéki Gazdasági Egylet történetéhez 1860–1884 (1901). In: Győri Tanulmányok. 16. 1995. 69–92. p.

Néma Sándor: Az 1876-os árvíz Tósziget-csilizközben. In: Kisalföldi kalendárium 1988. Győr, 1987. oldalszám

Néma Sándor: Csornai júniusok. In: Kisalföldi kalendárium 1987. Győr, 1987. 80–81. p.

Néma Sándor: Községek, pecsétek. In: Kisalföldi kalendárium 1995. Győr, 1994.

Néma Sándor: Községi pecsétek a volt Győr, Moson és Sopron vármegye területén. In: Honismeret. 1997. 3. sz. 58–61. p.

Osztrák diplomaták jelentései a magyar forradalom európai és ázsiai visszhangjáról. [közread., bev., jegyz. ell. és ford.] Gecsenyi Lajos. In: Levéltári Szemle. 46. 1996. 4. 3–42. p.

Osztrák háttérdokumentumok az 1956-os magyar forradalom történetéhez. [Közread. és bev.] Gecsenyi Lajos. In: Társadalmi Szemle. 51. 1996. 6. 84–94. p.

Osztrák külügyi iratok Magyarország történetéhez: 1956 október–november. [Közread., bev., jegyz. ell. és ford.] Gecsenyi Lajos. In: Múltunk. 41. 1996. 2. 157–206. p.

Pálffy Géza: A császárváros védelmében. A Győri Főkapitányság története 1526–1598. Győr, 1999.

Pálffy Géza: Katonai igazságszolgáltatás a királyi Magyarországon a XVI–XVII. században. Győr, 1995.

Pártkonferenciák és pártértekezletek Győr-Sopron megyében 1946–1980: Dokumentumok. Óa.: Gecsenyi Lajos. Győr, 1983.

Püspöki Nagy Péter: A Csallóköz neveiről: Nyelvészek és történészek feltevései a Sziget magyar, latin, német és szlovák neveinek eredetéről és jelentéséről (Adalék a névfajtések történetéhez). Győr, 1989.

Rákóczi Tibor: Adatok az 1831. évi kolerajárvány Moson megyei történetéhez. In: Tanulmányok Győr és vidéke történetéből. Győr, 1978. 71–78. p.

Ságvári Ágnes – Gecsenyi Lajos – Varga Imréné: Dokumentumok a zsidóság üldöztetésének történetéhez: (iratok a Győr-Sopron megyei levéltárból). Budapest, 1994. (Holocaust Magyarország)

- Sáry Frigyes – Szögi László: Az Országos Meteorológiai Szolgálat levéltári anyaga (1864) 1870–1980. In: Levéltári Szemle. 43. 1993. 4. 34–41. p.
- Sáry Frigyes: Az oklevél, címer, pecsét és azok használata. In: Győri Tanulmányok. 14–15. 1994. 73–85. p.
- Sáry Frigyes: Győrasszonyfalva múltja dokumentumok tükrében. In: Levéltári Szemle. 1987. 4. 104. p.
- Sáry Frigyes: Levéltári források az ELTE jubileumi kiállításán. In: Levéltári Szemle. 1985. 3. 100–101. p.
- Sáry István: A győri városháza. Győr, 1985.
- Sáry István: A felszabadulás és az élet megindulása Győr város közigazgatási ügymenetének tükrében. In: Levéltári Szemle 16. évf. (1966) 3. sz. 626–639. p.
- Sáry István: A Győri Magyar Vagon- és Gépgyár 1945. évi iratai. (A kitelepítéstől a felszabadulás utáni termelés megindulásáig). In: Levéltári Szemle 20. évf. (1970) 1. sz. 99–110. p.
- Sáry István: A Győrújfalui Önkéntes Tűzoltó Egyesület 100 éve. Győrújfalú, 1989.
- Sáry István: A kapitalista Győr. In: Levéltári Szemle 14. évf. (1964) 1–2. sz. 232–245. p.
- Sáry István: A Rákóczi-szabadságharc Győr-Sopron megyei eseményei. Győr, 1976.
- Sáry István: Győr 250 éve lett szabad királyi város. In: Győri Tanulmányok. 13. 1993. 9–12. p.
- Sáry István: Győr város polgármesteri hivatalának működése a Tanácsköztársaság idején. In: Levéltári Szemle 19. évf. (1969) 1. sz. 141–153. p.
- Sáry István: Győr városa és az agg Kossuth. In: Arrabona 6. évf. (1964). Szerk.: Uzsoki András. Győr, 1964. 223–228. p.
- Sáry István: Községi képviselőtestületek a dualizmus korában: Győrsziget község képviselőtestületének működése 1872–1904-ig. In: Tanulmányok a magyar helyi önkormányzat múltjából. Szerk. Bónis György – Degré Alajos. Budapest, 1971. 395–424. p.
- Sáry István: Szigetköz vasútépítési tervezetének története. In: Arrabona 5. évf. (1963). Szerk.: Uzsoki András. Győr, 1963. 321–335. p.
- Sáry István: Tanácsok kommunális igazgatása 1950–1955. In: Levéltári Szemle 21. évf. (1971) 1–3. sz. 88–97. p.
- Sáry István: Városi (kegyúri) római katolikus elemi iskolák igazgatása a dualizmus korában. In: Győri Tanulmányok. 11. 1991. 37–46. p.
- Tanácsi levéltárak 1969. évi gyarapodásáról. In: Levéltári Szemle 20. évf. (1970) 3. sz. 771–780. p.
- Tanulmányok Győr és vidéke történetéhez. Szerk.: Gecsényi Lajos. Győr, 1978.
- Tuba László, főszerk.: Győr-Moson-Sopron Megye kézikönyve. 1998. (Magyarország megyei kézikönyvei 7.)
- Újváry Gábor: Tudományszervezés – történetkutatás – forráskritika: Klebelsberg Kuno és a Bécsi Magyar Történeti Intézet. Győr, 1996.

IV. MEGYEI TÖRVÉNYHATÓSÁGOK, SZABAD KIRÁLYI VÁROSOK ÉS TÖRVÉNYHATÓSÁGI JOGÚ VÁROSOK

GYMSM GYL IV. 1. Győr vármegye nemesi közgyűlésének iratai 1552–1849. 118,4 ifm.

- a) *Közgyűlési jegyzőkönyvek (protocolla congregationum) 1580–1786, 1790–1848. 17,6 ifm.*
- b) *Legrégibb közgyűlési és törvénykezési iratok (acta congregationalia et iudicialia antiquissima) 1552–1699. 1,6 ifm.*
- c) *Közgyűlési iratok (acta congregationalia) 1700–1785, 1790–1848. 35 ifm.*
- e) *Nemességi iratok (acta nobilitaria) 1574–1848. 3,1 ifm.*
- f) *Nemesi felkelésre vonatkozó iratok (acta insurrectionalia) 1797–1832. 1,3 ifm.*
- g) *Árvaiügyi iratok (acta orphanalia) 1723–1849. 4,2 ifm.*
- h) *Úrbéri iratok (acta urbarialia) 1766–1768, 1820–1847. 0,3 ifm.*
- i) *Határjárások (metalia) 1744–1840 (1860). 0,3 ifm.*
- j) *Bírói intések (admonitiones) 1744–1827. 2 ifm.*
- k) *Tiltakozások (protestationes) 1736–1825. 0,4 ifm.*
- l) *Vizsgálatok (inquisitiones, investigationes) 1744–1829. 4,5 ifm.*
- m) *Helyszíni szemlék (oculatae revisiones) 1744–1829. 0,15 ifm.*
- o) *Birtokba való visszahelyezések (repositiones) 1803–1845. 0,9 ifm.*
- p) *Be- és kitéblázási jegyzőkönyvek (protocolla in- et extabulationum) 1721–1849 (1850). 0,8 ifm.*
- s) *Régi bírósági iratok gyűjteménye (acta protocollis actorum processualium antiquorum) 1711–1744. 0,9 ifm.*
- aa) *Katonai túlkapások elleni panaszok 1692–1745. 0,3 ifm.*

Lásd: BKMÖL IV. 1. A fond tartalmazza a Győr vármegye történetére vonatkozó egyrészt legkorábbi, másrészt legfontosabb forrásokat. Az a) állagban találhatóak a vármegye nemesi közgyűlési és törvénykezési jegyzőkönyvei, összesen 96 fogalmazati és 87 tisztázati kötet. Nyelvük 1805-ig döntően latin, azt követően pedig szinte egyöntetűen magyar. Az 1700 előtti időszakhoz mutató nem áll rendelkezésre, pótlására a levéltár munkatársai magyar nyelvű regesztákat készítenek, amelyek közül az 1580–1650 közötti időszakot feltáró 4 kötet már megjelent, az 1651–1675 közötti évekhez való pedig kéziratban hozzáférhető. Az 1676–1699 közötti jegyzőkönyvek jelenleg csak átlapozással kutathatók. 1700-tól kezdve a tisztázati kötetek végén latin, majd magyar nyelvű mutató található, emellett rendelkezésre áll 5 kötet egyéb mutató is, ám ezek kevésbé megbízhatóak. A b) állag tartalmazza az 1552–1699 közötti közgyűlési és törvénykezési iratokat, amelyek fajtájuk szerint két sorozatra oszlanak és évenkénti bontásban foglalnak helyet. Kutatásukhoz rendelkezésre áll egy mutató, továbbá a törvénykezési iratokhoz jól használható a nemesi törvényszék peres iratainak – IV. 8. b) – mutatója, a közigazgatási iratok közötti eligazodást pedig a fentebb említett regeszták könnyítik meg. A c) állagban a nemesi közgyűlés 1700–1848 közötti iratai helyezkednek el, kutatásukhoz az egyes tisztázati jegyzőkönyvekben található mutatók használandók. Az e) állagban találhatóak az egyes nemesi családokra vonatkozó iratgyűjtemények, eredeti és másolatban lévő nemesség-, ill. címeradományozó levelek, valamint a nemességvizsgálatok során keletkezett iratok. Az anyaghoz lajstromok állnak rendelkezésre. Az f) állagban az uralkodó által alkalomszerűen, a háborús helyzet kívánalmaihoz alkalmazkodva elrendelt nemesi felkelésekre vonatkozó iratok helyezkednek el, kutatásukat iratjegyzék könnyíti meg. A g) állag az árvák gondozására vonatkozó iratokat tartalmazza; az akták utólagosan folyószámmal vannak ellátva, kutatásukhoz egy mutatókönyv áll rendelkezésre. A h) állagban a Mária Terézia királynő által elrendelt úrbérrendezés, az akkoriban településenként elvégzett úgynevezett kilenc kérdőpontos vizsgálat jegyzőkönyveit, továbbá a 19. század második negyedében több helyen önkéntes alapon végbement úrbérrendezések iratait találjuk. Az i) állag az egyes birtoktestek határának megállapítása és kitűzése céljából elvégzett helyszíni bejárások jegyzőkönyveit tartalmazza. A j) és k) jelzetű állagokban egyes jogok biztosítása ill. egyes kötelezettségek teljesítése érdekében keletkezett iratokat lehet találni, kutatásuk a mutatók alapján lehetséges. Az l) állagot alkotó vizsgálati iratok közötti eligazodást szintén mutató segíti, ugyanígy az m) állagban lévő, helyszíni szemlékről felvett jegyzőkönyvek esetében is. Az o) állag a birtokba való visszahelyezés iránti perek iratait tartalmazza, kutatását jegyzék könnyíti meg. A p) állagot alkotó be- és kitáblázási jegyzőkönyvek az ingatlanfedezetre nyújtott kölcsönök felvételének ill. törlesztésének feljegyzésére szolgáltak, hasonlóan a ma is használatos telekkönyv úgynevezett teherlapjához. A kutatást névmutatók segítik. Az s) állagban elhelyezett régi bírósági iratok közötti eligazodásra jegyzék, valamint helynév- és családnévmutató szolgál. Az utolsó állagot alkotó, időrendbe szedett iratok vegyesen latin, német és magyar nyelvűek, kutatásukhoz lajstrom áll rendelkezésre.

Irodalom:

- Gecsényi Lajos: Győr vármegye nemesi közgyűlési és törvénykezési jegyzőkönyveinek regesztái I. 1580–1616. Győr, 1990.
- Gecsényi Lajos: Győr vármegye nemesi közgyűlési és törvénykezési jegyzőkönyveinek regesztái II. 1617–1626. Győr, 1995.
- Gecsényi Lajos: Győr vármegye nemesi közgyűlési és törvénykezési jegyzőkönyveinek regesztái III. 1627–1637. Győr, 2004.
- Gecsényi Lajos: Győr megye közigazgatása és tisztikara a XVII. században. In: Levéltári Szemle. 1988. 3. 14–34. p.
- Hegedüs Zoltán – Szabó Zoltán: Győr vármegye nemesi közgyűlési és törvénykezési jegyzőkönyveinek regesztái IV. 1638–1650. Győr, 2007.
- Hegedüs Zoltán – Szabó Zoltán: Győr vármegye nemesi közgyűlési és törvénykezési jegyzőkönyveinek regesztái V. 1651–1675 Győr, 2009.
- Néma Sándor: A győr-sokoróaljai szőlővidék hegyközségi törvényei 1672–1825. Győr, 1995.
- Lengyel Alfréd: Az autonóm nemesi Győr megye kialakulása és működése 1526-ig. In: Arrabona 7. évf. (1965). Szerk.: Uzsoki András. Győr, 1965. 211–236. p.
- Lengyel Alfréd: A győri várispánság (királyi vármegye) kialakulása. In: Arrabona 5. évf. (1963). Szerk.: Uzsoki András. Győr, 1963. 101–120. p.

Lengyel Alfréd: A királyi (Győr) megye területi és társadalmi összetétele, szervezeti fejlődése. In: Arrabona 6. évf. (1964). Szerk.: Uzsoki András. Győr, 1964. 19–40. p.
Dominkovits Péter: Adatok a Győr megyei agilisok XIX. századi történetéhez 1800–1848. In: Arrabona. 26–30. 1991. 79–89. p.

GYMSM GYL IV. 3. Győr Vármegye Árvaválasztmányának iratai 1768–1848. 0,3 ifm.

A fond 30 kötetnyi ülésjegyzőkönyvet tartalmaz, valamint a választmány által felügyelt árvák 3 kötetre rúgó névjegyzékét.

GYMSM GYL IV. 4. Győr-Moson egyesített vármegye Győr vármegyére vonatkozó iratai 1786–1790. 10,2 ifm.

a) Közgyűlési jegyzőkönyvek 1788–1790. 0,05 ifm.

b) Közigazgatási iratok 1786–1790. 10,1 ifm.

c) Urbéri ügyek jegyzőkönyve 1786–1790. 0,05 ifm.

A magyarországi vármegyék önkormányzatának működését II. József 1786 nyarán felfüggesztette és az csak az ő halálát követően, 1790 tavaszán állt helyre. Erre az időszakra Győr vármegyét egyesítették a vele északnyugatról határos, hozzá hasonlóan kis kiterjedésű Moson vármegyével. A több vármegyére kiterjedő hatáskörrel működő kerületi főispán által kinevezett alispán irányításával a szintén felülről kinevezett tisztviselők alkotta vármegyei adminisztráció győri székhelyéről intézte az ügyeket. A két vármegye önállóságának 1790-ben történt helyreállítását követően az iratokat a lehetőségekhez mérten megosztották, a mindkét megyét érintő, de csak egy példányban meglévő iratokról pedig másolatokat készítettek. Az iratanyag döntően német nyelvű. A kutatás az egykorú jegyzőkönyvek és tárgymutatók, valamint a 19. század közepén készült magyar nyelvű tárgymutató segítségével lehetséges. Az egyesített vármegyék iratai közül a Moson vármegyére vonatkozók a IV. 503. jelzetű fondban találhatóak. A kutatás során állandóan szem előtt kell tartani azt, hogy ebben az esetben tulajdonképpen egy szerves fondot választottak később ketté, következőképpen ha valamely irat az egyikben nem lelhető fel, ajánlatos a másikban is utánanézni.

Irodalom:

Lengyel Alfréd: II. József reformjai és a rendi Győr megye ellenállása. In: Arrabona 2. évf. (1960). Szerk. Uzsoki András. Győr, 1960. 73–86. p.

GYMSM GYL IV. 5. Győr vármegye alispánjának iratai 1790–1847. 2 ifm.

a) Közigazgatási iratok 1790–1816. 0,5 ifm.

b) Bírósági iratok 1791–1847. 0,95 ifm.

c) Levelezés (missiles) 1790–1847. 0,5 ifm.

d) Elnöki iratok jegyzőkönyve 1846–1847. 0,05 ifm.

Lásd: BÉML IV. 4. Az a) állag négy alispán után maradt iratokat tartalmaz, a b) állagban peres iratok találhatóak, a c) állag pedig az alispánok nagyobb részben közigazgatási, kisebb részben peres és magánügyekben folytatott levelezését öleli fel. Mindhárom állag iratai időrendi sorban rendezettek, de segédletük nincs. A d) állagot a bizalmas természetű iratok jegyzőkönyve alkotja.

GYMSM GYL IV. 6. Győr vármegye adószedőjének iratai 1636–1848. 40,8 ifm.

a) Adókievetési jegyzékek 1716–1848. 1,5 ifm.

b) Számadási iratok 1636–1848 (1849). 3,6 ifm.

d) Adóbevételi és kiadási pénztárnaplók (1703) 1790–1847. 7,2 ifm.

g) Katonai terhek elszámolásai 1703–1821. 0,25 ifm.

h) Háziadó-összeírások 1773–1846. 13 ifm.

j) Nemesi összeírások 1644–1845. 0,5 ifm.

m) Dézsmajegyzékek 1770–1800. 0,2 ifm.

Lásd: BaML IV. 6. Az a) állagot alkotó kötetek egy-egy adóévre vonatkozóan tartalmazzák az adóalap összeírását, valamint az adó kivetését. A b) állagban a beszedett adóval kapcsolatos számadási iratok találhatóak, szintén adóévenként csoportosítva. A d) állagban a bevételi és kiadási pénztárnaplók és pénztárkönyvek helyezkednek el. A g) állag szolgáltat adatokat az egyes településekre nehezedő, a katonaság eltartásával kapcsolatos terhekről. A h) állag tartalmazza a vármegye szükségleteire szedett háziadó kivetésének alapjául szolgáló összeírásokat, mégpedig településenkénti bontásban. A rovatos összeírások számos adatot nyújtanak az adóalanyok foglalkozásáról, családtagjairól, háztartási és vagyoni viszonyairól. A j) állagban a vármegye nemességéről időszakonként készült, könyv formájú összeírások helyezkednek el, amelyek általában járásonként és településenként sorolják fel az éppen ott élő nemeseket. Az m) állagban az egyháznak fizetendő tizedre vonatkozó jegyzékek találhatóak.

GYMSM GYL IV. 7. Győr vármegye számvevőjének iratai 1820–1848. 0,4 ifm.

b) községi (bírói) számadások 1786, 1831–1832. 0,2 ifm.

A fond b) állagában az egyes falvak éves kiadásairól és bevételeiről készített és a vármegye számvevőjéhez felülvizsgálatra beterjesztett számadások találhatóak.

GYMSM GYL IV. 8. Győr Vármegye Nemesi Törvényszékének iratai 1701–1849. 47,7 ifm.

a) Törvényszéki jegyzőkönyvek 1741–1848. 3,2 ifm.

b) Peres iratok 1701–1849. 44,5 ifm.

Az a) állagban 81 kötet részben fogalmazati, részben tisztázati jegyzőkönyv található. A b) állagot a peres iratok alkotják, amelyeket az utólagos rendezés során egy 1800 előtti és egy 1800 utáni sorozatra osztottak, majd sorozatonként megszámoztak. Később az 1701 előtti időszakra vonatkozó iratokat kiemelték, átrendezték és új jelzettel látták el: ezek jelenleg a IV. 1. fond b) állagában találhatóak. Kutatásukhoz a peres felek nevét tartalmazó névmutatók állnak rendelkezésre.

GYMSM GYL IV. 9. Győr-Moson egyesített vármegye Törvényszékének Győr megyére vonatkozó iratai 1786–1790. 2,5 ifm.

a) Tanácsjegyzőkönyvek 1786–1790. 0,35 ifm.

b) Peres iratok 1787–1790. 2,1 ifm.

A fond a vármegyei önkormányzat felfüggesztése alatt működött törvényszék anyagát tartalmazza. A jegyzőkönyvek és az évenként lajstromozott iratok kutatását az egykorú mutatók teszik lehetővé. Az iratanyag egy része német nyelvű.

GYMSM GYL IV. 10. A Nyúli (Pusztai) járás szolgabírójának iratai 1786–1789. 1,1 ifm.

Lásd: BaML IV. 10. A fondot a járási szolgabíró közigazgatási tárgyú iratai alkotják. Az iratok évenként számoztak, segédlet nem áll rendelkezésre.

GYMSM GYL IV. 11. A Pusztai járás szolgabírójának szóbeli bíraskodási jegyzőkönyve 1843–1846. 0,1 ifm.

A fond a járási szolgabíró által rövid úton, egyetlen tárgyaláson elintézett peres ügyekről felvett háromkötetnyi jegyzőkönyvet tartalmaz. Segédlete nincs.

GYMSM GYL IV. 12. Kovács Márton, a Tószigetcsilizközi járás főszolgabírájának szóbeli bíraskodási jegyzőkönyve 1843–1847. 0,1 ifm.

A fond a járási szolgabíró által rövid úton, egyetlen tárgyaláson elintézett peres ügyekről felvett háromkötetnyi jegyzőkönyvet tartalmaz. Segédlete nincs.

GYMSM GYL IV. 13. Horváth Dániel tóközi szolgabíró után maradt iratok 1833–1845. 0,2 ifm.

A fondban a járási szolgabírótól származó, vegyes tárgyú iratok találhatók, évenként időrendbe szedve, segédlet nélkül.

GYMSM GYL IV. 21. Szolgabírák előtt folytatott perek iratai 1801–1847. 1,2 ifm.

A fond olyan, általában kisebb jelentőségű peres ügyek iratait tartalmazza, amelyeknek eldöntésére a járási szolgabírák illetékesek voltak. Az iratok időrendileg rendezettek, de segédlet csak egy kisebb részükhöz áll rendelkezésre.

GYMSM GYL IV. 22. Győr-Moson egyesített vármegye területén működő Földmérési Bizottság iratai 1786–1789. 2,1 ifm.

A fond a II. József uralkodása idején elrendelt és elvégzett földmérési munkálatok Győr és Moson vármegyékre vonatkozó iratanyagát tartalmazza. Találhatóak benne földmérési jegyzőkönyvi iratok, a bizottság levelezése, ellenőrzési jegyzőkönyvek és összesítő ívek. Fontos forrás, mivel ezt követően hasonló munkálatokra csak a polgári telekkönyvezés bevezetésekor, az 1850-es évek középső harmadában került sor.

GYMSM GYL IV. 23. Győr Vármegye Egészségügyi (Kolera) Választmányának iratai 1831–1832. 0,3 ifm.

A fondban az 1831 nyarától 1832 januárjáig tartó kolerajárvánnyal kapcsolatos teendők irányításával megbízott választmány iratait helyezték el. Az iratok évenként folyószámmal vannak ellátva és a választmány egykorú jegyzőkönyveinek segítségével kutathatók.

GYMSM GYL IV. 25. A kolerajárvány Győr, Komárom és Moson vármegyei felügyeletével megbízott királyi biztos iratai 1831. 0,3 ifm.

A fondban 266 számozott irat mellett a kolera elleni védekezés költségeivel és azok felosztásával kapcsolatos két kötet található.

GYMSM GYL IV. 26. Győr vármegye közgyűlésének a francia támadás ügyében kiküldött bizottmánya iratai (Acta permanentis deputationis) 1805–1809. 0,3 ifm.

A fondban megtalálható az 1805-ben, ill. 1809-ben létrehozott állandó bizottmányok két jegyzőkönyve, valamint a bizottmányok működése során keletkezett iratok. Utóbbiakat a jegyzőkönyvek segítségével lehet kutatni.

GYMSM GYL IV. 28. Győr-Moson egyesített vármegye alispánjának iratai 1786–1787. 0,1 ifm.

Lásd: BÉML IV. 4. A fond az alispán tevékenysége során keletkezett, jórészt német nyelvű iratokat tartalmazza, segédlete nincs.

GYMSM GYL IV. 29. Győr-Moson egyesített vármegye adószedőjének iratai 1785–1790. 0,3 ifm.

Lásd: BaML IV. 6. A fondban az évenként rendezett iratokon kívül füzet formájú, járásonként és településenként összeállított adókvivetési jegyzékek találhatók.

GYMSM GYL IV. 30. Mészáros Sándor tószigetcsilizközi járási főszolgabíró és segédje szóbeli bíraskodási jegyzőkönyve 1842–1848. 0,15 ifm.

A fond a járási szolgabíró által rövid úton, egyetlen tárgyaláson elintézett peres ügyekről felvett hét kötetnyi jegyzőkönyvet tartalmaz. Segédlete nincs

GYMSM GYL IV. 101. Győr Vármegye Bizottmányának iratai 1848–1849. 3 ifm.

a) Jegyzőkönyvek 1848. 0,15 ifm.

b) Iratok 1848–1849. 2,85 ifm.

A fond az 1848 áprilisában szentesített törvényeknek megfelelően május folyamán megválasztott megyei bizottmány ülésjegyzőkönyveit és iktatott iratait tartalmazza. Az iratok kutatásához a jegyzőkönyvek ill. azok mutatói használandók. Megtalálható még itt a honvédsereg számára kiállított újoncok névsora, valamint a sorozással és toborzással kapcsolatos iratanyag is. (Ezzel kapcsolatban lásd még a IV. 105. jelzetű fondot is).

Irodalom:

Néma Sándor: Adalékok a polgári Győr vármegye közigazgatási szerveinek kialakulásához. In: Fejezetek Győr, Moson és Sopron vármegyégek közigazgatásának történetéből. Győr, 2000. 107–118. p.

GYMSM GYL IV. 102. Győr Vármegye Forradalmi Bizottmányának iratai 1849. V. 12–VI. 12. 0,01 ifm.

A fond az 1849 tavaszának végén egy hónapra ismét a forradalmi kormány kezére került Győr vármegye közigazgatását irányító forradalmi bizottmány egy kötetnyi jegyzőkönyvét tartalmazza, amely fizikailag egybe van kötve a IV. 153. fondban lévő igazgató választmányi jegyzőkönyvvel.

GYMSM GYL IV. 105. Győr Vármegye Újoncozási Bizottságának iratai 1848–1849. 0,15 ifm.

A fond a honvédsereg számára állítandó újoncok toborzásával ill. sorozásával kapcsolatos iratokat tartalmaz, továbbá egy ügynevezett beavatási jegyzőkönyvet. (Hasonló tárgyú iratok vannak még a IV. 101. jelzetű fond b) állagában is.)

Irodalom:

Hermann Róbert: Győr megye és város hadtörténete 1848–49-ben. Győr, 1998.

GYMSM GYL IV. 107. Győr Vármegye Törvényszékének iratai 1848. 0,3 ifm.

A fond 1848-ból és 1849-ből származó ügyviteli iratokat, továbbá négy kötet jegyzőkönyvet tartalmaz. Kutatni a jegyzőkönyvek segítségével lehet.

GYMSM GYL IV. 108. A Pusztai járás szolgabírájának szóbeli bíraskodási iratai 1848–1849. 0,2 ifm.

A fond a szolgabíró hatáskörébe tartozó, rövid úton eldönthető peres ügyek tárgyalásáról felvett egy kötet jegyzőkönyvet és a hozzá tartozó iratokat tartalmazza.

GYMSM GYL IV. 109. A Sokoróaljai járás főszolgabírájának szóbeli bíraskodási és mezei rendőrségi iratai 1848–1849. 0,2 ifm.

A fond a szolgabíró hatáskörébe tartozó, rövid úton eldönthető peres ügyek tárgyalásáról felvett egy kötet jegyzőkönyvet tartalmazza.

GYMSM GYL IV. 110. A Tószigetcsilizközi járás főszolgabírájának szóbeli bíraskodási és mezei rendőrségi iratai 1848–1849. 0,2 ifm.

A fond a szolgabíró hatáskörébe tartozó, rövid úton eldönthető peres ügyek tárgyalásáról felvett egy kötet jegyzőkönyvet és a hozzá tartozó iratokat tartalmazza.

GYMSM GYL IV. 111. Gyapay Dénes kormánybiztos iratai 1849. 0,02 ifm.

A fond a forradalmi magyar kormány által kinevezett kormánybiztos csekély mennyiségű iratanyagát tartalmazza. Segédlete nincs.

GYMSM GYL IV. 150. Győr vármegye alispánjának iratai 1848–1850. 0,2 ifm.

Lásd: BÉML IV. 104. A fond nagyobb részben a vármegyei közigazgatás élén álló alispán iktatott bizalmas iratait tartalmazza az 1848. január–november és az 1849. július–1850. március közötti időszakból, valamint kisebb részben számozatlan, 1848–1850 között keletkezett iratokat. Segédlete nincs.

GYMSM GYL IV. 151. Zichy Bódog gr. kir. biztos iratai 1848. XII. 27–1849. XII. 31. 0,2 ifm.

Ebben a fondban a Győr vármegye közigazgatását az 1848 decemberében történt osztrák megszállást követően irányító királyi biztos iratait helyezték el. Kutatásuk darabszintű átnézéssel lehetséges.

GYMSM GYL IV. 152. Balogh Kornél cs. kir. kormánybiztos iratai 1849. VII. 1–1849. XII. 31. 0,45 ifm.

A fond az osztrák csapatok által megszállt vármegye közigazgatásának felügyeletére kinevezett kormánybiztos közel 1000 darab iktatott iratát tartalmazza. Kutatásuk az iratok mellett lévő jegyzőkönyv segítségével lehetséges.

GYMSM GYL IV. 153. Győr Vármegye Igazgató Választmányának iratai 1849. I. 1–1849. IV. 15. 0,15 ifm.

A fond az osztrák csapatok által megszállt Győr vármegye közigazgatását irányító igazgató választmány egy kötet jegyzőkönyvét ill. az ahhoz tartozó iratokat tartalmazza. Utóbbiakat kutatni a jegyzőkönyv segítségével lehet. Fontos információ, hogy a jegyzőkönyv második része már a IV. 102. fondot alkotja.

GYMSM GYL IV. 154. A Győri Cs. Kir. Megyehatóság iratai 1850–1860. 32 ifm.

b) Közigazgatási iratok 1850–1860. 18,8 ifm.

Lásd: BaML IV. 152. A szabadságharc bukását követően a vármegyék önkormányzatát megszüntették. A megyei szintű közigazgatás ekkortól többszörösére növelt feladatait a

megyehatóságok látták el. Az iratanyag sorszámos iktatású és tárgyi alapon kialakított kútfőkbe osztott. Kutatásához rendelkezésre állnak az egykorú iktató- és mutatókönyvek. Az iratanyag zöme német nyelvű.

Irodalom:

Lengyel Alfréd: Az abszolutizmus kori megyehatósági iratok selejtezhetsége. In: Levéltári Szemle 23. évf. (1973) 3. sz. 388–397. p.

GYMSM GYL IV. 155. A Győr Vármegyei Cs. Kir. Árvaválasztmány iratai (1840) 1849–1856. 5,4 ifm.

a) Választmányi jegyzőkönyvek 1849–1852. 0,2 ifm.

b) Árvaiügyi és árvaszámadási iratok (1840) 1850–1856. 5,2 ifm.

A fondban a gyámhatósági feladatokat ellátó szervezet iratai találhatók. Az a) állag 4 kötet ülésjegyzőkönyvet tartalmaz, míg a b) állagban helyezkednek el egykorú segédleteikkel együtt az évenként iktatott árvaiügyi iratok, valamint – településenként csoportosítva – az árvák vagyonának kezeléséről készített számadások.

GYMSM GYL IV. 156. A Győr Vármegyei Cs. Kir. Számvevőség iratai 1850–1860. 0,5 ifm.

b) községi háztartási számadások 1850–1860. 0,2 ifm.

Az állagban az egyes települések éves zárszámadásáról szóló, a megyei számvevőséghez felülvizsgálat és jóváhagyás céljából felterjesztett iratok találhatók.

GYMSM GYL IV. 158. A Győri Cs. Kir. Megyetörvényszék iratai 1850–1860. 66,9 ifm.

b) Peren kívüli és polgári peres iratok 1850–1853. 12,1 ifm.

c) Büntetőosztály (társasbíróság) jegyzőkönyvei 1850–1853. 0,5 ifm.

d) Büntető peres iratok 1850–1853. 1,5 ifm.

e) Peren kívüli és polgári peres iratok 1853. VII–1854. X. 4,4 ifm.

f) Büntető peres iratok 1853. VII–1860. 14,7 ifm.

h) Peren kívüli és polgári peres iratok 1854. XI–1860. 12,3 ifm.

k) Betáblázási jegyzőkönyvek 1853–1855. 0,5 ifm.

l) A Telekkönyvi Osztály jegyzőkönyvei (1856) 1860–1861. 0,2 ifm.

m) Telekkönyvi iratok 1856–1860. 15,7 ifm.

n) Földtehermentesítési iratok 1854–1860. 1,3 ifm.

1850 után az igazságszolgáltatást alapvetően elválasztották a közigazgatástól. Az addigi vármegyei nemesi törvényszékek hatáskörét az újonnan szervezett, főállású bírókkal és tisztviselőkkel működő megyetörvényszékek vették át. Az új szervek több – büntető peres, peren kívüli és polgári peres, telekkönyvi – részlegre tagolódtak. Az 1850–1853 közötti büntető peres és polgári peres iratok fajtánként a négy éven át végigmenő folyamatos számozással vannak ellátva, azt követően pedig áttértek az évenként újrakezdődő iktatásra és a kútfő-rendszerre. A kutatáshoz szinte hiánytalanul rendelkezésre állnak az egykorú segédletek. A telekkönyvi tárgyú iratok 1856-tól, a polgári telekkönyvi nyilvántartás felállításától kezdődnek és szintén egykorú segédleteik segítségével kutathatók. Az iratanyag magyar és német nyelvű.

GYMSM GYL IV. 159. A Győri Cs. Kir. Úrbéri Törvényszék iratai 1856–1860. 0,5 ifm.

a) Ülésjegyzőkönyvek 1856–1859. 0,2 ifm.

b) Ügyviteli iratok 1856–1860. 0,3 ifm.

Lásd: FML IV. B. 154. A fondot a volt jobbágyok és a volt földesurak közötti, a jobbágyföldek elkülönítése érdekében folytatott perek iratai alkották. Jelenleg – vélhetően a régebbi selejtezések

következtében – iratokat már nem tartalmaz, hiánytalanul megmaradtak viszont a törvénytörvényes tanácsjegyzőkönyvei, valamint az iratokhoz készült egykorú iktató- és mutatókönyvek.

GYMSM GYL IV. 160. A Győri Cs. Kir. Államügyészség iratai 1850–1860. 2,3 ifm.

A fondot a megyetörvényes mellett működő államügyészség anyaga alkotja. Az iratok évenként újakezdődő számozással ellátottak, ezenfelül 1854-től kútfőkre osztottak. Az egykorú segédletek hiánytalanul rendelkezésre állnak. Az iratanyag egy része német nyelvé.

GYMSM GYL IV. 161. A Győri Cs. Kir. Szolgabíróóság iratai 1850–1861. 13,9 ifm.

a) Elnöki iratok 1851–1861. 1,2 ifm.

b) Közigazgatási iratok 1850–1860. 12,7 ifm.

Az a) állag a bizalmas iratokat és segédleteiket tartalmazza, míg a b) állagban a járási közigazgatás iratait találjuk. Az iratanyag sorszámos iktatású és az egykorú segédletek legnagyobb része is rendelkezésre áll.

GYMSM GYL IV. 163. A Győri Cs. Kir. II. Szakaszú Járásbíróóság iratai 1850–1854. 3,5 ifm.

A fond a járásbíróóság évenként újakezdődően iktatott iratait tartalmazza., Segédletek nem állnak rendelkezésre, egyenkénti átnézéssel kutatható.

GYMSM GYL IV. 164. A Szentmártoni Cs. Kir. II. Osztályú Járásbíróóság iratai 1850–1854. 3,2 ifm.

a) Polgári peres iratok 1850–1854. 2,4 ifm.

b) Büntető peres iratok 1850–1854. 0,8 ifm.

A fondban a Győrszentmárton (jelenleg Pannonhalma) székhellyel és a Pusztai járásra kiterjedő hatáskörrel működött járásbíróóság iratanyaga található. Az a) állaghoz az évenként iktatott polgári peres iratok mellett az 1850–1854 közötti tárgyalási jegyzőkönyvek tartoznak, továbbá 1851-ből és 1852-ből egy-egy iktató, 1852-ből és 1853-ból pedig egy-egy mutató. A b) állag csupán iratokat tartalmaz, segédlete nincs.

GYMSM GYL IV. 165. A Szentmártoni Cs. Kir. Vegyes Szolgabíróóság iratai 1850–1861. 20,2 ifm.

a) Elnöki iratok 1854–1861. 0,9 ifm.

b) Közigazgatási iratok 1854–1860. 6,9 ifm.

c) Polgári törvénykezési iratok 1854–1860. 10,1 ifm.

d) Bűnügyi törvénykezési iratok 1854–1860. 1,1 ifm.

e) Hagyatéki iratok 1850–1860. 0,8 ifm.

f) Urbéri ügyek iratai 1856–1859. 0,4 ifm.

Lásd: BKMÖL IV. 202. Az 1854–1860 között működő vegyes szolgabíróóságok – integrálva az addigi önálló járásbíróóságokat – a járási közigazgatás mellett ellátták az alsó szintű igazságszolgáltatás feladatait is. Ennek megfelelően jelennek meg az addigi bizalmas és közigazgatási iratok mellett a polgári peres és a büntetőperes, valamint a hagyatékokkal és az urbéri ügyekkel kapcsolatos iratok is. Az egyes állagokhoz évenként iktatott iratok tartoznak és legnagyobb részben rendelkezésre állnak a korabeli segédletek is.

GYMSM GYL IV. 166. A Téli Cs. Kir. Szolgabíróóság iratai 1849–1854. 1 ifm.

Az évenként iktatott iratok 1852 közepétől kezdődnek, míg iktató- és mutatókönyveik 1850-től kezdve hézagmentesen fennmaradtak.

GYMSM GYL IV. 167. A Téti Cs. Kir. II. Osztályú Járásbíróság iratai 1850–1854. 3,5 ifm.

A fondban a Tét székhellyel és a Sokoróaljai járásra kiterjedő hatáskörrel működött járásbíróság iratanyaga található. Kutatni a rendelkezésre álló egykorú segédletek felhasználásával lehet.

GYMSM GYL IV. 168. A Téti Cs. Kir. Vegyes Szolgabíróság iratai 1854–1861. 13,4 ifm.

- a) *Közigazgatási iratok 1854–1861. 6,5 ifm.*
- b) *Polgári törvénykezési iratok 1854–1860. 4,2 ifm.*
- c) *Bűnügyi törvénykezési iratok 1857–1861. 0,2 ifm.*
- d) *Hagyatéki iratok 1854–1861. 2,5 ifm.*

Lásd: BKMÖL IV. 202. Az a), b) és d) állagokhoz évenként iktatott iratok tartoznak a hozzájuk való, korabeli segédletek tartoznak, míg a c) állagot csupán jegyzőkönyvek és névmutatók alkotják.

GYMSM GYL IV. 172. Kolosváry Kálmán szentmártoni járásbíró hátrahagyott iratai 1850–1854. 1 ifm.

A fondban az említett járásbíró után maradt, betűrendbe szedett peres iratok találhatóak, valamint egy mutatókönyv.

GYMSM GYL IV. 174. Enessey Sándor segédszolgabíró bíraskodási naplója 1849–1851. 0,05 ifm.

A fond a megnevezett segédszolgabíró által 1849-1850 folyamán rövid úton elintézett peres ügyek egy kötetnyi szóbeli bíraskodási jegyzőkönyvből és az 1850-1851 közötti peres ügyek naplójából áll.

GYMSM GYL IV. 175. A Szentmártoni Cs. Kir. Szolgabíróság iratai 1850–1854. 1,5 ifm.

A fondban a járási közigazgatás 1852–1854 közötti iratait találjuk. Az iratanyag sorszámos iktatású és az egykorú segédletek is rendelkezésre állnak 1850-től.

GYMSM GYL IV. 251. Győr vármegye főispáni helytartójának iratai 1861–1867. 2,5 ifm.

- a) *Reservált iratok 1862–1867. 0,5 ifm.*
- b) *Általános iratok 1861–1867. 2 ifm.*

Lásd: BaML IV. 252. A fond az állam részéről a vármegye élére állított tisztviselő iratait tartalmazza. Az a) állagot a bizalmas iratok alkotják, míg a b) állagban az általános igazgatási iratokat helyezték el. Az iratok évenkénti iktatásúak, kutatásukhoz az eredeti segédletek állnak rendelkezésre.

GYMSM GYL IV. 252. Győr vármegye főispánjának iratai 1868–1870. 0,3 ifm.

- a) *Elnöki iratok 1868–1870. 0,1 ifm.*
- b) *Általános iratok 1868–1870. 0,2 ifm.*

Lásd: BaML IV. 252. Mindkét állag irataihoz csak 1868-ból van iktató, a maradék két év anyaga darabonkénti átnézéssel kutatható.

GYMSM GYL IV. 253. Győr Vármegye Bizottmányának iratai 1861. 0,6 ifm.

a) Jegyzőkönyvek 1861. 0,2 ifm.

b) Iratok 1861. 0,4 ifm.

A fond a) állaga az 1860-1861 fordulóján néhány hónapra visszaállított megyei bizottmány két kötet jegyzőkönyvét, valamint azok tárgymutatóját tartalmazza, míg a b) állagban a bizottmány iktatott iratai találhatóak, amelyek a jegyzőkönyvek segítségével kutathatók.

GYMSM GYL IV. 254. Győr Vármegye Bizottmányának iratai 1867–1871. 1,5 ifm.

a) Jegyzőkönyvek 1867–1871. 0,6 ifm.

b) Iratok 1867–1871. 0,9 ifm.

A fond a) állaga az 1867-ben ismét visszaállított megyei bizottmány jegyzőkönyveit valamint azok tárgymutatóit tartalmazza, míg a b) állagban a bizottmány évenként iktatott iratai találhatóak, amelyek a jegyzőkönyvek ill. mutatóik segítségével kutathatók.

GYMSM GYL IV. 257. Győr Vármegye Árvaválasztmányának iratai 1861–1866. 0,6 ifm.

A fond az árvákra felügyelő választmány 1861–1866 közötti ülésjegyzőkönyvei mellett 1861-ből az árvák vagyonáról készített számadásokat tartalmaz.

GYMSM GYL IV. 258. Győr vármegye alispánjának iratai 1861–1870. 7,5 ifm.

Lásd: BÉML IV. 256. A fond az alispáni hivatal közigazgatási iratait tartalmazza. Kutatni az egykorú iktató- és mutatókönyvek segítségével lehet.

GYMSM GYL IV. 259. Győr Vármegye Tiszti Székének iratai 1862–1867. 2 ifm.

a) Jegyzőkönyvek 1862–1867. 0,7 ifm.

b) Iratok 1862–1867. 2 ifm.

1862 és 1867 között ismét felfüggesztették a vármegyék önkormányzatának működése. A közgyűlést bizonyos tekintetben pótolva a vármegye hatáskörébe tartozó ügyek intézését a fontosabb megyei tisztviselőkből álló és rendszeresen ülésező tiszti szék irányította, afféle kollektív vezető testületként.

Az a) állag az ülésekről vezetett jegyzőkönyveket és azok mutatóit tartalmazza, míg a b) állagban az évenként iktatott iratanyag helyezkedik el. Ez utóbbi a jegyzőkönyvek ill. azok tárgymutatói segítségével kutatható.

GYMSM GYL IV. 260. Győr Vármegye Számvevőségének iratai 1861–1871. 3,2 ifm.

e) Községi háztartási számadások 1861–1871. 0,6 ifm.

Lásd: BKMÖL IV. 404. Az állag az egyes települések költségvetésének végrehajtásáról készített, majd a vármegyei számvevőséghez ellenőrzés és jóváhagyás végett felterjesztett zárszámadásokat tartalmazza.

GYMSM GYL IV. 261. Győr vármegye csendbiztosának iratai 1862–1879. 0,8 ifm.

A fond a csendbiztosi hivatal ügyviteli iratait tartalmazza, továbbá büntetőügyekhez készült 1862–1867, ill. a közigazgatási ügyekhez való 1864–1879 közötti iktatókönyveket.

GYMSM GYL IV. 262. Győr Vármegye Törvényszékének iratai 1861–1871. 53 ifm.

- a) Polgári és büntetőtanács üléseinek együttes jegyzőkönyve és iratai 1861. 0,5 ifm.*
- b) Polgári tanács ülésjegyzőkönyvei 1862, 1867. 0,1 ifm.*
- c) Peren kívüli és polgári peres iratok 1861–1871. 24,5 ifm.*
- d) Büntető tanács ülésjegyzőkönyvei 1861–1871. 1,2 ifm.*
- e) Büntetőperes iratok 1861–1871. 6,7 ifm.*
- f) Telekkönyvi tanács ülésjegyzőkönyvei 1861–1871. 0,1 ifm.*
- g) Telekkönyvi iratok 1861–1871. 20 ifm.*

Az a) állag egy kötet jegyzőkönyvből és az ahhoz tartozó félezer iratból áll, a b) állagot pedig egy 1862-es és egy 1867-es jegyzőkönyv alkotja. A c) állagban évenként iktatott és 1863-tól kútfőkre is bontott iratanyag található, amely egykorú iktatói és mutatói segítségével kutatható. A d) állagban csupán jegyzőkönyveket ill. azok tárgymutatóit találjuk, míg a büntetőperes iratok az e) állagban nyertek elhelyezést, eredeti segédleteikkel együtt. A kis terjedelmű f) állagot 9 kötet jegyzőkönyv alkotja, végül pedig a g) állag tartalmazza a szintén évenkénti iktatású és kútfőkre osztott telekkönyvi iratokat, valamint segédleteiket.

GYMSM GYL IV. 263. A Pusztai járás főszolgabírójának iratai 1861. 0,4 ifm.

- a) Közigazgatási iratok 1861. 0,2 ifm.*
- b) Polgári törvénykezési iratok 1861. 0,1 ifm.*
- c) Büntető törvénykezési iratok 1861. 0,1 ifm.*

Az a) állag iratokat és a hozzájuk tartozó iktatókat és mutatókat tartalmaz, míg a másik két állag csupán iratokat.

GYMSM GYL IV. 264. A Pusztai járás főszolgabírójának iratai 1861–1867. 7,3 ifm.

- a) Közigazgatási iratok 1861–1867. 2,7 ifm.*
- b) Polgári törvénykezési iratok 1862–1867. 3,8 ifm.*
- c) Büntető törvénykezési iratok 1862–1867. 0,8 ifm.*

Lásd: BÉML IV. 261. Az a) állagban található az évenként iktatott ügyviteli iratok és segédleteik, a b) állagban csak iktatott iratok vannak, míg a c) állag irataihoz az iktató- és mutatókönyvek is rendelkezésre állnak.

GYMSM GYL IV. 265. A Pusztai (alsó és felső) járás főszolgabírójának iratai 1867–1871. 4,8 ifm.

- a) Közigazgatási iratok 1868–1870. 2,8 ifm.*
- b) Polgári törvénykezési iratok 1868–1870. 1,5 ifm.*
- c) Büntető törvénykezési iratok 1867–1871. 0,5 ifm.*

Mindhárom állag kutatásához az egykorú segédletek használata javasolt.

Az a) állagba tartozó 1869-es és 1870-es iratok két sorozatot alkotnak, mivel az alsó és a felső járás önálló iktatással bírt. Hasonló a helyzet a b) és a c) állag ugyanilyen évjáratú irataival is.

GYMSM GYL IV. 266. A Sokoróaljai járás főszolgabírójának iratai 1860–1861. 1 ifm.

- a) Közigazgatási iratok 1860–1861. 0,7 ifm.*
- b) Polgári törvénykezési iratok 1860–1861. 0,3 ifm.*

Az iratok kutatásához a korabeli segédletek használata javasolt.

GYMSM GYL IV. 267. A Sokoróaljai járás főszolgabírójának iratai 1861–1867. 7,4 ifm.

- a) Közigazgatási iratok 1862–1867. 2,9 ifm.*

b) Polgári törvénykezési iratok 1861–1867. 3,8 ifm.

c) Büntető törvénykezési iratok 1862–1867. 0,7 ifm.

Az a) és b) állagok egykorú iktató- és mutatókönyveik segítségével kutathatók, míg a segédletek nélküli c) állag iratai egyenkénti átnézéssel.

GYMSM GYL IV. 268. A Sokoróaljai (alsó és felső) járás főszolgabírájának iratai 1868–1871. 3,9 ifm.

a) Közigazgatási iratok 1868–1871. 0,7 ifm.

b) Polgári törvénykezési iratok 1868–1871. 2,6 ifm.

c) Büntető törvénykezési iratok 1868–1870. 0,6 ifm.

A b) és a c) állagok iratai az alsó és a felső járás önálló iktatásának következtében két sorozatra oszlanak. Mindhárom állag kutatásához az egykorú segédletek állnak rendelkezésre.

GYMSM GYL IV. 269. A Tószigetcsilizközi járás főszolgabírájának iratai 1860–1861. 0,3 ifm.

a) Közigazgatási iratok 1860–1861. 0,2 ifm.

b) Törvénykezési iratok 1860–1861. 0,1 ifm.

Az a) állagot közigazgatási iratok mellett szolgabírói közigazgatási naplók alkotják, a b) állagban pedig a peres iratokon kívül szolgabírói bűnügyi jegyzőkönyvet, mezei rendőrségi jegyzőkönyvet és szóbeli bíraskodási jegyzőkönyveket találunk.

GYMSM GYL IV. 270. A Tószigetcsilizközi járás főszolgabírájának iratai 1861–1868. 9,2 ifm.

a) Közigazgatási iratok 1862–1868. 3,65 ifm.

b) Polgári törvénykezési iratok 1862–1868. 4,3 ifm.

c) Büntető törvénykezési iratok 1862–1867. 1,1 ifm.

d) Mezei rendőrségi jegyzőkönyv 1861–1864. 0,15 ifm.

Az a–c) állagokban évenként iktatott iratok és egykorú segédleteik találhatóak, míg a d) állag egy kötet jegyzőkönyvet tartalmaz.

GYMSM GYL IV. 273. A Tószigetcsilizközi járás Tóközi szolgabírói kerületének iratai 1868–1871. 2,9 ifm.

a) Közigazgatási iratok 1868–1871. 2,1 ifm.

b) Polgári törvénykezési iratok 1868–1870. 0,6 ifm.

c) Büntető törvénykezési iratok 1868–1871. 0,2 ifm.

Az a) és a b) állagban iktatott iratok és egykorú segédleteik találhatóak, míg a c) állag csupán iktatott iratokat tartalmaz.

GYMSM GYL IV. 274. A Győr Vármegyei Központi Telekkönyvi Hivatal iratai 1851–1855. 1,2 ifm.

A fond a telekkönyvek első ízben történő felvételéhez használt összeírási íveket tartalmaz, településenkénti bontásban, de csupán a települések szűk egyharmadára vonatkozóan (a többi nem maradt fenn). Kutatni egyenkénti átnézéssel lehet.

GYMSM GYL IV. 276. Győr Vármegye Központi Gyámi Hivatalának iratai 1862–1882. 4,2 ifm.

A fond a következőket tartalmazza: iktatott iratok 1862–1866, árvaszámadási iratok településenkénti csoportosításban, iktatókönyvek 1862–1882, mutatókönyvek 1862–1879.

GYMSM GYL IV. 278. Győr vármegye alispánja úrbéri bíróságának iratai 1862–1871. 0,2 ifm.

A fondban négy kötet 1862–1871 közötti tanácsjegyzőkönyv, egy kötet 1866–1869 közötti iktatókönyv és az úrbéri perek jegyzéke található.

GYMSM GYL IV. 401. Győr vármegye és Győr város főispánjának iratai 1871–1923. 10,8 ifm.

- a) Elnöki iratok 1872–1875. 0,1 ifm.*
- b) Bizalmas iratok 1887–1917. 1,5 ifm.*
- c) Általános iratok 1871–1923. 9 ifm.*

Lásd: BKMÖL IV. 401. A négy évre terjedő elnöki iratokhoz nincs segédlet, a bizalmas iratokhoz is csak 1893-tól áll rendelkezésre iktató. A c) állagot alkotó általános iratok 1872–1875 közötti része töredékesen maradt fenn, az 1893–1909 közöttiek pedig kútfőkre vannak osztva, az 1910. évi iratok pedig hiányoznak. Kutatásukat a 80%-ban rendelkezésre álló egykorú segédletek teszik lehetővé.

GYMSM GYL IV. 402. Győr Vármegye Törvényhatósági Bizottságának iratai 1871–1923. 7,2 ifm.

- a) Jegyzőkönyvek 1871–1923. 3,2 ifm.*
- b) Iratok 1872–1902. 4 ifm.*

Lásd: BKMÖL IV. 417. A b) állagban lévő iratok kutatásához a jegyzőkönyveket, ill. az azok végében lévő mutatókat érdemes használni.

Irodalom:

Áldozó István: Győr vármegye közigazgatásának története (1882–1918). In: Fejezetek Győr, Moson és Sopron vármegyék közigazgatásának történetéből. Szerk.: Horváth József. Győr, 2000. 119–132. p.

GYMSM GYL IV. 403. Győr Vármegye Törvényhatósági Bizottsága Központi Választmányának iratai 1889–1923. 1,2 ifm.

Lásd: BÉML IV. 405. és SL IV. B. 404. Az iktatott iratok közül néhány évfolyam (1890–1891, 1911. és 1919. évi) hiányzik. Az iktatókönyvek 1893–1924 között, az 1913–1915 és az 1919–1921. éviakra kiterjedő hiánnyal állnak rendelkezésre.

GYMSM GYL IV. 404. Győr vármegye alispánjának iratai 1871–1923. 80 ifm.

- a) Közigazgatási iratok 1871–1923. 78,8 ifm.*
- b) Az alispáni útlevélkiállító hatóság iratai 1908–1923. 1,2 ifm.*

Lásd: BKMÖL IV. 402. Az a) állagban lévő iratanyag évenkénti iktatású és 1873-tól kútfőkre osztott. Kutatni a fennmaradt iktatók, mutatók és sorkönyvek segítségével lehet. A b) állagban a külföldre szóló útlevélért az alispánhoz benyújtott kérelmek találhatóak; a közöttük való eligazodást az 1913-tól meglévő egykorú névmutatók segítik.

GYMSM GYL IV. 406. Győr vármegye csendbiztosának iratai 1871–1879. 1,1 ifm.

A fond a vármegyei csendbiztos iktatott iratait és azok hiánytalanul fennmaradt egykorú iktatókönyveit tartalmazza, továbbá 1872-ből, 1876-ból és 1877-ből külön gyűjtött csendbiztosi jelentéseket is magában foglal.

GYMSM GYL IV. 407. Győr Vármegye Árvaszékének iratai 1872–1923. 30 ifm.

a) Elnöki iratok 1884–1914. 0,5 ifm.

b) Általános iratok 1872–1923. 29,5 ifm.

Lásd: BKMÖL IV. 418. Az elnöki iratokhoz nincs segédlet. Az általános iratok évenként iktatottak, ezenfelül 1878–1898 között kútfőkre osztottak. Kutatásukhoz rendelkezésre áll az összes egykorú iktató, mutató és sorkönyv. Az anyag természetéből adódóan – mivel a szerv tevékenysége leginkább az árvaságra jutott kiskorúak, továbbá a gondnokság alá helyezett és az ismeretlen helyen távollévők érdekeinek védelmére irányult – egyes személyek vagy ritkább esetben családok sorsára vonatkozó adatokhoz lehet hozzájutni.

GYMSM GYL IV. 409. Győr Vármegye Számvevőségének iratai 1871–1923. 10,5 ifm.

d) Községi háztartási számadások 1881–1901. 3,1 ifm.

Lásd: BKMÖL IV. 404. Az állagban az egyes települések éves költségvetéséről készített zárszámadások találhatók, amelyeket az akkori szabályok szerint ellenőrzésre és jóváhagyásra fel kellett terjeszteni a vármegye számvevői hivatalához. Az iratanyag településenként van csoportosítva.

GYMSM GYL IV. 410. Győr Vármegye Közigazgatási Bizottságának iratai 1876–1923. 2,3 ifm.

a) Általános iratok 1876–1923. 13 ifm.

Lásd: BKMÖL IV. 420. Az évenként iktatott általános iratok 1888-tól kútfőkre osztott, kutatásuk az egykorú segédletek használatával lehetséges.

GYMSM GYL IV. 411. Győr vármegye főispán-kormánybiztosának iratai 1918–1919. 0,2 ifm.

A fondot számozott ügyviteli iratok alkotják, segédletük nincs. Fontos forrás az I. világháború befejeződését követő, két forradalmat is magában foglaló egy esztendőnyi időszak kutatásához.

GYMSM GYL IV. 451. Győr-Moson-Pozsony közigazgatásilag egyselőre egyesített (k. e. e.) vármegye és Győr város főispánjának iratai 1924–1945. 9 ifm.

a) Bizalmas iratok 1931–1945. 0,5 ifm.

b) Általános iratok 1924–1945. 8,3 ifm.

e) Országos Hadigondozó Szövetséggel kapcsolatos iratok 1942–1944. 0,2 ifm.

Lásd: BKMÖL IV. 401. A bizalmas iratok csak egyenkénti átnézéssel kutathatók, a közigazgatási iratok pedig az egykorú iktatók és mutatók segítségével. Az e) állag vegyesen I. és II. világháború hadigondozottak – özvegyek, árvák, hadirokkantak – személyi adatait tartalmazó lapokból áll, kutatását a levéltárban elérhető elektronikus segédlet teszi lehetővé.

Irodalom:

Bana József: Személycserék a közigazgatásban Győrben és Győr-Moson-Pozsony k. e. e. vármegyében 1944. október 15. után. In: Győri Tanulmányok. 14–15. 1994. 9–20. p.

GYMSM GYL IV. 452. Győr-Moson-Pozsony k. e. e. vármegyék Törvényhatósági Bizottságának jegyzőkönyvei 1924–1945. 0,6 ifm.

Lásd: BKMÖL IV. 417. A fond a törvényhatósági bizottság üléseiről vezetett jegyzőkönyveket tartalmazza. Kutatásukat mutatók segítik.

Irodalom:

Hartai Róbert: Moson vármegye felszámolása. In: Fejezetek Győr, Moson és Sopron vármegyék közigazgatásának történetéből. Szerk.: Horváth József. Győr, 2000. 153–174. p.

GYMSM GYL IV. 453. Győr-Moson-Pozsony k. e. e. vármegyék Törvényhatósági Bizottsága Központi Választmányának iratai 1924–1944. 1,9 ifm.

Lásd: BÉML IV. 405. és SL IV. B. 404. A fondban lévő iktatott iratok közül az 1938–1939. évi, míg az iktatókönyvek közül az 1929–1930. évi hiányoznak.

GYMSM GYL IV. 454. Győr-Moson-Pozsony k. e. e. vármegyék alispánjának iratai 1924–1945. 89,5 ifm.

a) Közigazgatási iratok 1924–1945. 85 ifm.

b) Az alispáni útlevélkiállító hatóság iratai 1924–1945. 2 ifm.

Lásd: BKMÖL IV. 402. Az a) állagban elhelyezett iratok sorszámos iktatásúak és kútfőkre osztottak. Kutatásuk az egykorú iktató-, mutató- és sorkönyvek segítségével lehetséges. A b) állag 1924–1935 közötti évenként iktatott iratokat, valamint egy kevés 1943–1944 közötti töredéket tartalmaz. Kutatásukra az 1927-től 1944-ig rendelkezésre álló korabeli segédletek szolgálnak.

Irodalom:

Győr-Moson-Sopron Megye Győri Levéltára, Győr-Moson-Pozsony k. e. e. vármegye alispánjának iratai, 213-I/1926. jelzetű dokumentuma.

GYMSM GYL IV. 456. Győr-Moson-Pozsony k. e. e. vármegyék Árvaszékének iratai 1924–1945. 33,5 ifm.

a) Elnöki iratok 1924–1945. 0,8 ifm.

b) Általános iratok 1924–1945. 22,7 ifm.

Az elnöki iratokhoz nincs segédlet, az általános iratok kutatásához viszont rendelkezésre áll az összes egykorú iktató, mutató és sorkönyv. Az anyag természetéből adódóan – mivel a szerv tevékenysége leginkább az árvaságra jutott kiskorúak, továbbá a gondnokság alá helyezett és az ismeretlen helyen távollévők érdekeinek védelmére irányult – egyes személyek vagy ritkább esetben családok sorsára vonatkozó adatokhoz lehet hozzájutni.

GYMSM GYL IV. 459. Győr-Moson-Pozsony k. e. e. vármegyék Közigazgatási Bizottságának iratai 1924–1945. 13,5 ifm.

a) Általános iratok 1924–1945. 5,6 ifm.

b) Gazdasági albizottság iratai 1924–1944. 7,9 ifm.

Lásd: BKMÖL IV. 420. Az általános iratok kútfőkre osztottak, kutatásukhoz az egykorú segédleteket lehet használni. A gazdasági albizottság irataihoz való segédletek közül néhány hiányzik, a kutatás során erre tekintettel kell lenni.

GYMSM GYL IV. 460. A Magyaróvári járás főszolgabírójának iratai 1924–1945. 35 ifm.

a) Közigazgatási iratok 1924–1945. 33,2 ifm.

b) Kihágási iratok 1938–1945. 1,8 ifm.

Lásd: BKMÖL IV. 414. A közigazgatási iratok kutatásához az egykorú mutatókat és iktatókat kell használni. Az állag tartalmaz tárgyilag csoportosított iratokat is, mint például községi szabályrendeleteket, 1928–1931 közötti községi költségvetéseket, 1920-as internálási ügyeket, a német népcsoportra vonatkozó iratokat. A másik állagot alkotó kihágási iratokhoz szintén a korabeli segédleteket lehet használni.

Irodalom:

Kulcsár Imre: A főszolgabírói hivatal iratainak rendezéséről (1933). In: Levéltári Szemle 13. évf. (1963) 4. sz. 75–77. p.

GYMSM GYL IV. 461. A Magyaróvári Járás Rajkai Szolgabírói Kirendeltségének iratai 1932–1943. 1,7 ifm.

a) Közigazgatási iratok 1932–1941. 1,5 ifm.

b) Kihágási iratok 1932–1943. 0,2 ifm.

Az a) állagban iktatott közigazgatási iratok és egykorú segédleteik találhatóak, a b) állagot pedig csupán kihágási iktatók alkotják.

GYMSM GYL IV. 462. A Pusztai járás főszolgabírájának iratai 1871–1944. 60,5 ifm.

a) Közigazgatási iratok 1872–1944. 56,7 ifm.

b) Kihágási iratok 1876–1944. 3,8 ifm.

Az a) állagban lévő iratok a körülbelül 90%-os arányban fennmaradt egykorú segédletek felhasználásával kutathatók. A b) állag 1915–1944 közötti kihágási iratokat valamint 1876-1945 közötti iktatókat és mutatókat tartalmaz.

GYMSM GYL IV. 463. A Sokoróaljai járás főszolgabírájának iratai 1871–1945. 51 ifm.

a) Közigazgatási iratok 1871–1945. 49 ifm.

b) Kihágási iratok 1876–1945. 2 ifm.

A fondba tartozó iratok a döntő többségükben fennmaradt egykorú iktató- és mutatókönyvek alapján kutathatók.

GYMSM GYL IV. 464. A Tószigetcsilizközi járás főszolgabírájának iratai 1871–1945. 44,9 ifm.

a) Elnöki és bizalmas iratok 1906–1934. 1 ifm.

b) Közigazgatási iratok 1871–1945. 41,7 ifm.

Az a) állag irataihoz nincs segédlet, csak egyenkénti átnézéssel kutathatók. A b) állagot alkotó közigazgatási iratokhoz viszont a legtöbb egykorú iktató- és mutatókönyv rendelkezésre áll.

GYMSM GYL IV. 466. Győr vármegyei népösszeírások levéltári gyűjteménye 1715–1870. 1,3 ifm.

Ebben a fondban különféle, leginkább az adóalap megállapítása céljából készült összeírást találunk, járásonkénti és településenkénti bontásban. Fontos források, mivel – egyéb vagyoni adatok mellett – tartalmazzák a családfők nevét is.

GYMSM GYL IV. 468. Győr (Győr-Moson-Pozsony k. e. e.) vármegyei községek szabályrendeleteinek levéltári gyűjteménye 1873–1944. 0,5 ifm.

Lásd: BKMÖL IV. 410. A gyűjteményes fond anyaga az alispáni hivatal anyagából származik és az egyes települések szerint van csoportosítva.

GYMSM GYL IV. 469. Győr (Győr-Moson-Pozsony k. e. e.) vármegyei egyesületek alapszabályainak levéltári gyűjteménye 1874–1949. 0,8 ifm.

Lásd: BKMÖL IV. 416. A gyűjteményes fond székhelyük, ill. működési területük – az egész vármegye, Magyaróvár város vagy az egyes járások – szerint külön-külön csoportokra osztva tartalmazza az egyesületek Belügyminisztérium által jóváhagyott alapszabályait. Kutatásukat darabszintű jegyzék könnyíti meg.

GYMSM GYL IV. 471. Győr vármegyei felekezeti anyakönyvi másodpéldányok levéltári gyűjteménye 1827–1895. 9,6 ifm.

Lásd: BKMÖL IV. 412. A fond az egyes felekezetek – római katolikus, evangélikus, református és izraelita – születési, házassági és halotti anyakönyveinek másodpéldányait tartalmazza a plébániák, lelkészségek és rabbinátusok korabeli elhelyezkedésének megfelelő bontásban. Kutatni az anyag átnézésével lehet, az anyakönyvekben szereplő személyekről névmutatók nem állnak rendelkezésre.

GYMSM GYL IV. 472. „Mindenféle iratok és cumulusok” levéltári gyűjteménye 1640–1871. 3 ifm.

Ebbe a fondba olyan, rendkívül vegyes témájú iratok nyertek besorolást, amelyek eredeti helye nem állapítható meg. Az iratok folyószámmal vannak ellátva, kutatásukat tárgy-és névmutató segíti.

GYMSM GYL IV. 473. Végrendeletek levéltári gyűjteménye 1640–1870. 0,3 ifm.

A gyűjteményes fond a Győr vármegye levéltárában elhelyezett végrendeleteket tartalmazza, amelyekhez jegyzék és mutató áll rendelkezésre.

Irodalom:

Horváth József: Győri végrendeletek a 17. századból I. 1600–1630. Győr, 1995.

Horváth József: Győri végrendeletek a 17. századból II. 1631–1654. Győr, 1996.

Horváth József: Győri végrendeletek a 17. századból III. 1655–1699. Győr, 1997.

GYMSM GYL IV. 478. Győr (Győr-Moson-Pozsony k. e. e.) vármegyei községi költségvetések levéltári gyűjteménye 1907–1948. 4,5 ifm.

A fond az alispáni hivatalhoz ellenőrzésre és jóváhagyásra felterjesztett települési éves költségvetéseket tartalmazza, az egyes települések szerinti bontásban.

GYMSM GYL IV. 479. Győr-Moson-Pozsony k. e. e. vármegyei községi zárszámadások levéltári gyűjteménye 1924–1928. 0,3 ifm.

A fond az alispáni hivatalhoz ellenőrzésre és jóváhagyásra felterjesztett települési éves zárszámadásokat tartalmazza, az egyes települések szerinti bontásban.

GYMSM GYL IV. 501. Moson vármegye főispánjának iratai 1845–1847. 0,15 ifm.

Lásd: BaML IV. 252. és BKMÖL IV. 401. A fond Moson vármegye főispánjának három évnyi iratanyagát tartalmazza. Az iratok időrendi sorrendben helyezkednek el, de segédlet nem áll rendelkezésre.

GYMSM GYL IV. 502. Moson vármegye nemesi közgyűlésének iratai 1594–1848. 64,3 ifm.

- a) *Közgyűlési jegyzőkönyvek (protocolla congregationum) 1668–1785, 1790–1848. 12 ifm.*
- b) *Közgyűlési iratok (acta congregationalia) 1594–1785, 1790–1848. 46,9 ifm.*
- c) *Nemességi iratok (acta nobilitaria) 1668–1847. 0,3 ifm.*
- d) *Nemesi felkelésre vonatkozó iratok (acta insurrectionalia) 1742–1836. 0,5 ifm.*
- e) *Árvaiügyi iratok (acta orphanalia) 1666–1820. 0,4 ifm.*
- f) *Be- és kitáblázási jegyzőkönyvek (protocolla in- et extabulationum) 1756–1848. 2,5 ifm.*
- g) *Országos összeírási választmány iratai 1827–1829. 0,1 ifm.*
- h) *Országgyűlési iratok (acta dietalia) 1645–1848. 1,5 ifm.*
- i) *Tiltakozások (protestationes) 1657–1785. 0,1 ifm.*
- j) *Tárgyilag külön kezelt iratok 1588–1848. 1,5 ifm.*

Lásd: BKMÖL IV. 1. Ez a fond tartalmazza a Moson vármegye feudális kori működésére vonatkozó legfontosabb forrásokat. Az a) állagban helyezkednek el a vármegye nemesi közgyűlésének jegyzőkönyvei, 1668-tól kezdődően összesen 120 eredeti és tisztázati kötet. A sorozatból a következő évek hiányoznak: 1693, 1701–1703, 1730, 1783–1784, 1800–1801 és 1806 (az 1785–1790 közötti időszakban a vármegyék önkormányzatának működése szünetelt, ezért ekkor nem keletkeztek közgyűlési jegyzőkönyvek). Nyelvük 1805-ig latin, azt követően döntően már magyar. Az 1785-ig tartó, ill. az 1790–1796 közötti időszak kutatásához legcélszerűbb a 19. század közepén készült, magyar nyelvű tárgymutatók használata, azt követően pedig az egyes jegyzőkönyvek tisztázati példányainak végén található, kezdetben latin, később magyar nyelvű tárgymutatóké. Ebben az állagban helyezték el az 1805–1806, ill. 1809–1810 folyamán a háborús helyzetre való tekintettel szünetelő vármegyei közgyűlés helyett az ügyeket irányító állandó bizottmány (permanens deputatio) latin nyelvű jegyzőkönyveit is. A b) állag a nemesi közgyűlés 1594–1785, ill. 1790–1848 közötti, körülbelül 38 ifm. terjedelmű iratanyagát tartalmazza: folyamatosnak 1676-tól tekinthető, mivel az azt megelőző időszakból mindössze kétszáz irat maradt fenn. A rendezés során a közgyűlési jegyzőkönyvben feljegyzett ügyek számozásával megegyezően számozták meg az egyes ügyiratokat, ily módon a közgyűlési jegyzőkönyv egyúttal az iratok lajstromát is szolgál. Kutatásuk az a) állagnál említett tárgymutatók segítségével történik. A kis terjedelmű c) állagban négy eredeti és 37 másolatban lévő nemesi levél mellett a Moson vármegyében élő nemesek 1668–1847 közötti lajstroma és nemességvizsgálati jegyzőkönyvek találhatók, továbbá külön kötetben a nemes családok névmutatója a címeres pecsétek lenyomatának jegyzékével. A szintén rövid d) állag a Felkelési Bizottmány 1797–1801 közötti jegyzőkönyve mellett kétdoboznyi, a nemesi felkelések szervezésével és vezetésével kapcsolatos iratot, továbbá 1797-ből egy doboz számadási iratot foglal magában. A három doboz terjedelmű e) állagban az érintett 11 család (pl. Höltze, Holczer, Schreker, Grünsteidl, Weiss) szerint elkülönítve találhatók az egyes árvákra vonatkozó, időrendi sorba szedett iratok. Az f) állagot alkotó 31 kötetnyi be- és kitáblázási jegyzőkönyv az ingatlanfedezetre nyújtott kölcsönök felvételének, ill. törlesztésének feljegyzésére szolgált, hasonlóan a ma is használatos telekkönyv úgynevezett teherlapjához. A kutatást névmutató segíti. A g) állag az 1828-as országos népösszeírás Moson vármegyében történő elvégzésével megbízott választmány egy doboznyi iratanyagát tartalmazza (maga az elkészült összeírás a IV. 505. jelzetű fondban található, ismertetését lásd ott). A h) állag az egyes országgyűlések szerinti csoportosításban tartalmazza az eredetileg nagyrészt a b) állagból kikerült iratokat, összesen 13 doboznyi. Az iratok időrendben következnek, de külön segédlet nem áll rendelkezésre. A mindössze egy doboznyi iratot tartalmazó i) állagban a magánosok által a vármegye közgyűlésén vélt vagy valós jogaik biztosítása érdekében tett és jegyzőkönyvbe vetetett tiltakozások találhatók. A tárgyilag vegyes j) állagban találhatunk például Magyaróvárral és Bruckkal kapcsolatos iratokat, tanulmányozhatjuk az evangélikusok 18. század végén készült két összeírását, a vármegyei tisztviselők eskümintáit, de itt helyezték el négy uradalom 18–19. századi és a brucki vasútállomás 1846–1848 közötti iratait is.

Irodalom:

Andreas Grailich: Moson vármegye leírása. Ford. és a bev. tan.: Horváth Gergely Krisztián. Győr, 2004.
Bél Mátyás: Az újkori Magyarország földrajzi-történelmi ismertetése: Moson vármegye. Ford., bev.: Mihály Ferenc.
Mosonmagyaróvár, 1985. (Moson-Magyaróvári Helytörténeti Füzetek IV.)

GYMSM GYL IV. 503. Győr-Moson egyesített vármegyék II. József-kori közigazgatásának Moson vármegyére vonatkozó iratai 1786–1790. 7,6 ifm.

a) Ügyviteli iratok 1786–1790. 7,5 ifm.

b) Urbéri ügyek jegyzőkönyve 1787–1790. 0,1 ifm.

A magyarországi vármegyék önkormányzatának működését II. József 1786 nyarán felfüggesztette és az csak az ő halálát követően, 1790 tavaszán állt helyre. Erre az időszakra Moson vármegyét egyesítették a vele délről határos, hozzá hasonlóan kis kiterjedésű Győr vármegyével. A több vármegyére kiterjedő hatáskörrel működő kerületi főispán által kinevezett alispán irányításával a szintén felülről kinevezett tisztviselők alkotta vármegyei adminisztráció az új székhelyről, Győrből intézte az ügyeket. A két vármegye önállóságának 1790-ben történt helyreállítását követően az iratokat a lehetőségekhez mérten megosztották, a mindkét megyét érintő, de csak egy példányban meglévő iratokról pedig másolatokat készítettek. Az iratanyag döntően német nyelvű. A kutatás az egykorú jegyzőkönyvek és tárgymutatók, valamint a 19. század közepén készült magyar nyelvű tárgymutató segítségével lehetséges. Az egyesített vármegyék iratai közül a Győr vármegyére vonatkozók a IV. 4. jelzetű fondban találhatóak. A kutatás során állandóan szem előtt kell tartani azt, hogy ebben az esetben tulajdonképpen egy szerves fondot választottak később ketté, következésképpen ha valamely irat az egyikben nem lelhető fel, ajánlatos a másikban is utánanézni.

GYMSM GYL IV. 504. Moson vármegye alispánjának iratai 1838–1847. 0,6 ifm.

a) Közigazgatási iratok 1838–1842. 0,4 ifm.

b) Útlevel- és vándorkönyv-nyilvántartások 1838–1847. 0,2 ifm.

Lásd: BÉML IV. 4. Az a) állag az alispán 1842–1846 közötti közigazgatási iratait és a hozzájuk tartozó 1838–1847 közötti iktatókönyveket tartalmazza. A b) állagban az első alispán, a másodalispán és a főjegyző, ill. 1841-től az alispáni hivatal által kiállított útlevelek nyilvántartására szolgáló 15 füzet található.

GYMSM GYL IV. 505. Moson vármegye adószedőjének iratai 1594–1848. 33 ifm.

a) Országos összeírások 1594–1848. 1,5 ifm.

b) Vármegyei adóösszeírások és adókezelési iratok 1773–1848. 18 ifm.

c) Házipénztári számadási okmányok 1682–1848. 13,5 ifm.

Lásd: BaML IV. 6. Az a) állagban találhatóak a vármegyére vonatkozó legrégebbi országos adóösszeírások (1594, 1647, 1696, 1698, 1700, 1702, 1713, 1715, 1720), amelyekben a 18. század elejétől kezdve már szerepel az adózó családfelek névsora. Itt helyezték el az 1828. évi országos összeírás településenként felvett füzetait is. A b) állag tartalmazza az egyes települések 1773–1848 közötti, rendkívül adatgazdag összeírásait, amelyek a vármegye szükségleteire szolgáló háziadó kivetésének alapjául szolgáltak. A c) állagban a vármegye házi pénztárának számadási iratait, továbbá bevételi és kiadási naplóit találjuk.

GYMSM GYL IV. 506. Moson Vármegye Számvevőszékének iratai 1736–1830. 0,6 ifm.

Lásd: BÉML IV. 7. A fond nagyobbik része a Holczer családra vonatkozó, 1775–1799 közötti iratokat tartalmaz, szám szerint 78 darabot.

GYMSM GYL IV. 507. Moson Vármegye Nemesi Törvényszékének iratai 1690–1848. 6,5 ifm.

- a) Jegyzőkönyvek 1838–1848. 1,2 ifm.*
- b) Ügyviteli iratok 1838–1848. 1 ifm.*
- c) Büntetőpercek 1690–1848. 1,3 ifm.*
- d) Polgári perek 1720–1848. 2,5 ifm.*
- e) Csődperek 1841–1848. 0,5 ifm.*

Az a) állag a vármegyei törvényszéken folytatott tárgyalások fogalmazati és tisztázati jegyzőkönyveit tartalmazza, továbbá egy lajstromot. A b) állagban vannak a fenti jegyzőkönyvekhez való törvényszéki iratok. A c) állag a büntetőpercek iratait tartalmazza, kutatásukat a peres felek neveit tartalmazó mutatókönyv teszi lehetővé. A közel kétszer akkora terjedelmű d) állagban helyezték el a polgári perek iratait, amelyekhez szintén rendelkezésre áll egy mutatókönyv. Az e) állagot alkotó 34 darab csődperek aktához nincsen segédlet.

GYMSM GYL IV. 508. A Mosoni járás főszolgabírójának iratai (útlevel- és vándorkönyvnyilvántartás) 1837–1848. 0,05 ifm.

A fond a járási főszolgabíró által kiadott útlevelekről és vándorkönyvekről évenként vezetett, magyar nyelvű, füzet formájú nyilvántartásokat tartalmaz.

GYMSM GYL IV. 509. A Nezsideri járás főszolgabírójának iratai (útlevel- és vándorkönyvnyilvántartás) 1837–1848. 0,05 ifm.

A fond a járási főszolgabíró által kiadott útlevelek és vándorkönyvek évenként vezetett, magyar nyelvű, füzet formájú nyilvántartásokat tartalmaz.

GYMSM GYL IV. 510. Moson vármegyei tisztviselők után maradt iratok levéltári gyűjteménye 1673–1848. 3 ifm.

A fond közel két tucat Moson vármegyei tisztviselő – közöttük 13 alispán – irathagyatékát tartalmazza, személyek szerinti csoportosításban. Jelentőségét az adja, hogy az iratoknak csak egy része magánjellegű, a többi hivatalos természetű, amelyek az illetők hivatali működését követően valamilyen okból nem kerültek vissza a rendeltetés szerinti helyükre. Az egyes személyek után maradt iratok időrendben helyezkednek el, segédletük nincs.

GYMSM GYL IV. 511. Győr-Moson egyesített vármegyék Törvényszékének Moson vármegyére vonatkozó iratai 1789. 0,1 ifm.

A fondban lévő iratanyag mennyiségét nézve töredéknek tekinthető, egy iratcsomóból és egy jegyzőkönyvből áll. Az 1786–1790 közötti megyei törvényszék Moson megyét érintő tevékenységét a IV. 9. fondban lévő egykorú segédletek alapján lehet legalább megközelítőleg rekonstruálni.

GYMSM GYL IV. 513. Moson vármegyei céhíratok levéltári gyűjteménye 1736–1848 (1883). 0,4 ifm.

A fond tartalmazza a vármegye két feudális kori járásában működött céhek alapszabályait, a kovács és kocsigyártó céh három kötetnyi mester-, segéd- és tanoncnnyilvántartását, a magyaróvári szabócéh mestereinek és segédeinek 1862-es névjegyzékét, továbbá más adatokat is. Kutatni darabonkénti átnézéssel lehet.

GYMSM GYL IV. 514. Moson Vármegye Egészségügyi (Kolera) Választmányának iratai 1831–1834. 0,5 ifm.

A fond az akkoriban lefolyt kolerajárvány elleni védekezés céljából felállított vármegyei bizottság ezernél több sorszámozott iratát, a hozzájuk tartozó két kötet jegyzőkönyvet, valamint egy doboznyi számadási iratot tartalmaz.

GYMSM GYL IV. 601. Moson Vármegye Bizottmányának (Állandó Választmányának) iratai 1848. 0,8 ifm.

a) Jegyzőkönyvek 1848. 0,1 ifm.

b) Közgyűlési iratok 1848. 0,3 ifm.

c) Állandó választmány iratai 1848. 0,1 ifm.

d) Nemzetőrök összeírása 1848. 0,1 ifm.

e) Önkéntes adakozások jegyzéke 1848. 0,1 ifm.

f) Be- és kitéblázási jegyzőkönyvek 1848. 0,1 ifm.

A fond az 1848 májusában megalakult, a vármegye addigi nemesi közgyűlését felváltó megyei bizottmány, ill. az annak tagjaiból alakult, kisebb létszámú, az ügyek két bizottmányi ülés közötti intézését végző állandó választmány iratanyagát tartalmazza.

A b) és a c) állagok iratait az a) állagot alkotó jegyzőkönyvek segítségével, a többi állagot pedig iratonkénti ill. kötetenkénti átnézéssel lehet kutatni.

Irodalom:

Rákóczi Tibor: Moson megye 1848/49-ben. In: Tanulmányok Mosonmagyaróvár és vidéke történetéhez. Győr, 1979. 91–106. p.

Hegedüs Zoltán: 1848–1849 emlékezete Moson vármegyében. In: Emlékezet, kultusz, történelem: Tanulmányok az 1848/1849-es forradalom és szabadságharc 150. évfordulója alkalmából. Szerk.: Hudi József – Tóth G. Péter. Veszprém, 1999. 25–34. p.

GYMSM GYL IV. 602. Moson vármegye első alispánjának iratai 1849–1850. 0,1. ifm.

Lásd: BéML IV. 104. A fond az alispán évenként számozott iratait tartalmazza. Segédlete nincs.

GYMSM GYL IV. 604. Moson Vármegye Törvényszékének iratai 1848–1850. 0,9 ifm.

a) Törvényszéki jegyzőkönyvek 1848–1850. 0,2 ifm.

b) Ügyviteli iratok 1848–1850. 0,7 ifm.

Az a) állag 2 kötet fogalmazványból és annak 3 kötetnyi tisztázatából áll. A b) állagot alkotó törvényszéki iratok évenként újrakezdődő számozással vannak ellátva és a jegyzőkönyvek segítségével kutathatók.

GYMSM GYL IV. 605. A Mosoni járás főszolgabírójának iratai 1848–1850. 0,07 ifm.

A fond mindössze időrendi sorba rendezett iratokat tartalmaz, segédlet nélkül.

GYMSM GYL IV. 606. Króner Lajos első alispán után maradt iratok 1848–1849. 0,6 ifm.

Ebben a fondban az első alispán évenként újrakezdődően számozott hivatalos iratait, valamint a hozzájuk tartozó két kötet iktatókönyvet találjuk. Megjegyzendő, hogy ezek az iratok tartalmilag kiegészítik a IV. 502. és a IV. 601. jelzetű fondokban lévő közgyűlési, ill. megyei bizottmányi iratsorozatokat.

GYMSM GYL IV. 607. Moson vármegyei szolgabírák után maradt iratok levéltári gyűjteménye 1848–1850. 0,05 ifm.

A fond három szolgabíró után maradt hivatali iratokat tartalmaz. Segédlete nincs.

GYMSM GYL IV. 651. Moson vármegye királyi biztosának (cs. kir. kormánybiztosának) iratai 1849–1850. 3,3 ifm.

A fond a Moson vármegye közigazgatását az 1848. december végén bekövetkezett osztrák megszállástól kezdődően irányító tisztviselő évenként újrakezdődően számozott iratait, valamint az 1850. éviékhöz tartozó egykorú segédleteket tartalmazza. Fontos tudni, hogy az 1849. évi iratok segédlete a IV. 652. fondot alkotó egy kötet jegyzőkönyv és az annak végén lévő tárgymutató!

GYMSM GYL IV. 652. Moson Vármegye Közigazgatási Bizottmányának (Választmányának) jegyzőkönyvei 1849. 0,1 ifm.

A fondot a királyi biztos által 1849 februárjában megalakított közigazgatási bizottmány üléseiről vezetett egy kötetnyi, 696 napirendi pontot tartalmazó jegyzőkönyv alkotja. A hozzá tartozó iratok a IV. 651. fond elején találhatók!

GYMSM GYL IV. 653. A Magyaróvári Cs. Kir. Megyehatóság iratai 1851–1861. 26 ifm.

a) Elnöki iratok 1852–1861. 3,6 ifm.

b) Közigazgatási iratok 1851–1860. 22,4 ifm.

Lásd: BaML IV. 152. A szabadságharc bukását követően a vármegyék önkormányzatát megszüntették. A megyei szintű közigazgatás ekkortól többszörösére növelt feladatait a megyehatóságok látták el.

Az a) állagban lévő bizalmas iratanyag sorszámos iktatású, a b) állagot alkotó közigazgatási iratok úgyszintén, azzal a különbséggel, hogy 1853-tól tárgyi alapon kútfökre osztott. Kutatásához rendelkezésre állnak az egykorú iktató- és mutatókönyvek. Az iratanyag nagy része német nyelvű.

Irodalom:

Lengyel Alfréd: Az abszolutizmuskori megyehatósági iratok selejtezhetsége. In: Levéltári Szemle 23. évf. (1973) 3. sz. 388–397. p.

GYMSM GYL IV. 655. A Soproni Cs. Kir. Országos Törvényszék Moson vármegyére vonatkozó iratai 1850–1860. 18,4 ifm.

a) Vegyes törvénykezési iratok 1850–1860. 0,1 ifm.

b) Büntetőperek 1850–1860. 2,7 ifm.

c) Polgári perek 1850–1860. 0,4 ifm.

d) Vegyes bűnügyi iratok 1854–1860. 0,2 ifm.

e) Csődperek 1850–1860. 0,9 ifm.

f) Telekkönyvi iratok 1851–1909. 14 ifm.

h) Hagyatéki iratok 1850–1860. 0,1 ifm.

Az a) állagban lévő iratokhoz nincs segédlet, a b) állagba tartozó, folyamatosan számozott iratokhoz mutatókönyv áll rendelkezésre. A c) állag szintén folyamatos számozású irataihoz nincs segédlet, ugyanígy a d), e) és h) állaghoz tartozókhöz sincs. Az f) állagban vannak elhelyezve a polgári értelemben vett ingatlan-nyilvántartás felfektetéséről, a kiinduló adatok felvételéről szóló, 1851–1853 között keletkezett úgynevezett telekkönyvi behozatali iratok – településenként csoportosításban – és a hozzájuk tartozó lajstromok, továbbá a szintén településenként csoportosított és számozott telekkönyvi birtoklapok, amelyekben az első felvételt követő fél évszázad folyamán bekövetkezett változásokat vezették. Fontos információ, hogy az állag nem

tartalmazza az 1920-ban Ausztriához, ill. az 1947-ben Csehszlovákiához átcsatolt települések birtoklapjait, mivel azokat ki kellett szolgáltatni a két utódállamnak. Nehezíti a kutatást, hogy a végül az állagban maradt 28 település birtoklapjaihoz csak 11 település esetében áll rendelkezésre az egykorú névmutató, a többi csak egyenkénti átnézéssel kutatható.

GYMSM GYL IV. 656. A Magyaróvári Cs. Kir. Úrbéri Törvényszék iratai 1856–1860. 0,7 ifm.

Lásd: FML IV. B. 154. A fondban 3 kötet elnöki ügykönyv, 5 kötet tanácsülési jegyzőkönyv, 9 kötet iktató és mutató mellett csekély mennyiségű, földtehermentesítéssel és úrbéri kármentesítéssel foglalkozó irat található.

GYMSM GYL IV. 657. A Magyaróvári Cs. Kir. Szolgabíróóság iratai 1850–1854. 0,4 ifm.

A fondot évenként iktatott közigazgatási iratok, a hozzájuk tartozó iktatók és mutatók, továbbá 1850–1852 közötti népmozgalmi és népiskolai táblázatok alkotják.

GYMSM GYL IV. 658. A Magyaróvári Cs. Kir. I. Osztályú Járásbíróság iratai 1850–1854. 7,1 ifm.

a) Polgári és büntetőtanács jegyzőkönyvei 1850-1853. 0,6 ifm.

b) Polgári perek 1851–1853. 2,3 ifm.

c) Büntetőperek 1851–1854. 1,1 ifm.

d) Hagyatéki iratok 1852–1854. 1 ifm.

e) Általános ügyviteli iratok 1850–1853. 1,5 ifm.

f) Vegyes törvénykezési iratok 1852–1854. 0,6 ifm.

Lásd: BKMÖL IV. 202. A polgári peres iratokhoz 1852-ből és 1853-ból áll rendelkezésre mutató, a c–f) állagokban viszont csak iktatott iratok találhatóak, segédlet nélkül.

GYMSM GYL IV. 659. A Magyaróvári Cs. Kir. Vegyes Szolgabíróóság iratai 1854-1861 15 ifm.

a) Elnöki iratok 1854–1856. 0,2 ifm.

b) Közigazgatási iratok 1854–1861. 2,5 ifm.

c) Polgári törvénykezési iratok 1854–1861. 3 ifm.

d) Büntető törvénykezési iratok 1854–1861. 4 ifm.

e) Hagyatéki iratok 1854–1860. 3,2 ifm.

f) Vegyes törvénykezési iratok 1854–1861. 2,1 ifm.

Az a), e) és f) állagokban csak évenként iktatott iratok találhatóak, segédletek nélkül. A b–d) állagokban rendelkezésre állnak az iratokhoz az egykorú iktatók és mutatók.

GYMSM GYL IV. 660. A Nezsideri Cs. Kir. Szolgabíróóság iratai 1849–1854. 0,7 ifm.

A fondban – az évenként iktatott iratok, ill. a hozzájuk tartozó iktatók és mutatók mellett – 1851-es és 1852-es népmozgalmi kimutatások is találhatóak.

GYMSM GYL IV. 661. A Nezsideri Cs. Kir. II. Osztályú Járásbíróság iratai 1850-1854. 2,1 ifm.

a) Tanácsülési jegyzőkönyvek 1850–1852. 0,4 ifm.

b) Polgári perek 1850–1854. 0,8 ifm.

- c) Büntetőpercek 1851–1854. 0,1 ifm.*
- d) Hagyatéki iratok 1852–1854. 0,2 ifm.*
- e) Vegyes törvénykezési iratok 1850–1854. 0,6 ifm.*

A b) állaghoz csak az 1850–1853 közötti iktatók és az 1853-as mutató maradt fenn, a csekély terjedelmű c) állaghoz pedig csak az 1853–1854 közötti iktatók és mutatók. A d) és e) állagok iktatott irataihoz semmilyen segédlet nincs.

GYMSM GYL IV. 662. A Nezsideri Cs. Kir. Vegyes Szolgabíróóság iratai (1853) 1854–1860. 8,9 ifm.

- a) Elnöki iratok (1853) 1854–1860. 0,1 ifm.*
- b) Közigazgatási iratok 1854–1860. 1,4 ifm.*
- c) Polgári törvénykezési iratok 1854–1860. 3 ifm.*
- d) Büntető törvénykezési iratok 1854–1860. 1,4 ifm.*
- e) Hagyatéki iratok 1854–1860. 2,4 ifm.*
- f) Vegyes törvénykezési iratok 1854–1860. 0,6 ifm.*

Lásd: BKMÖL IV. 202. Az a) állagban mindössze két kötet iktatókönyv található. A b–d) állagok iktatott irataihoz rendelkezésre állnak az egykorú iktatók és mutatók. Az e) és f) állagok szintén évenként iktatott irataihoz ezzel szemben semmilyen segédlet nincs.

GYMSM GYL IV. 663. A Rajkai Cs. Kir. Szolgabíróóság iratai 1850–1854. 2 ifm.

Lásd: BKMÖL IV. 201. A fondban az évenként iktatott iratok, ill. a hozzájuk tartozó iktatók és mutatók mellett 1851-es és 1852-es népmozgalmi kimutatások is találhatóak.

GYMSM GYL IV. 664. A Rajkai Cs. Kir. Járásbíróóság iratai 1853. 0,1 ifm.

A fond csekély mennyiségű, segédlet nélküli iratot tartalmaz.

GYMSM GYL IV. 665. A Rajkai Cs. Kir. Vegyes Szolgabíróóság iratai 1854–1860. 8,2 ifm.

- a) Elnöki iratok 1854–1860. 0,4 ifm.*
- b) Közigazgatási iratok 1854–1860. 2,3 ifm.*
- c) Polgári törvénykezési iratok 1854–1860. 2,2 ifm.*
- d) Büntető törvénykezési iratok 1854–1860. 0,8 ifm.*
- e) Hagyatéki iratok 1854–1860. 1,6 ifm.*
- f) Vegyes törvénykezési iratok 1854–1860. 0,9 ifm.*

Lásd: BKMÖL IV. 202. Az a) állag csupán 7 kötet iktatókönyvet tartalmaz. A b) állaghoz rendelkezésre állnak az egykorú iktatók és mutatók, míg a c) állag csak évenként iktatott iratokat tartalmaz. A d–f) állagok irataihoz viszont megvannak a korabeli segédletek.

GYMSM GYL IV. 751. Moson vármegye főispáni helytartójának iratai 1861–1865. 1,4 ifm.

Lásd: BaML IV. 252. A fond a főispáni helytartó iktatott iratait és jegyzőkönyveit tartalmazza. Az iratok kutatásához a jegyzőkönyveket kell használni.

GYMSM GYL IV. 752. Moson vármegye főispánjának iratai (1861) 1865–1867. 0,3 ifm.

Lásd: BKMÖL IV. 401. A fond a vármegye főispánjának 1861-es, valamint 1865–1867 közötti iktatott iratait, ill. utóbbiak mutatókönyvét tartalmazza.

GYMSM GYL IV. 753. Moson Vármegye Bizottmányának iratai 1861. 0,4 ifm.

a) Jegyzőkönyvek 1861. 0,15 ifm.

b) Iratok 1861. 0,25 ifm.

A fond a) állaga az 1860–1861 fordulóján néhány hónapra visszaállított megyei bizottmány egy eredeti és egy tisztázati jegyzőkönyvét tartalmazza, míg a b) állagban a bizottmány iktatott iratai találhatóak, amelyek a jegyzőkönyvek segítségével kutathatók.

GYMSM GYL IV. 754. Moson Vármegye Bizottmányának iratai 1867–1871. 1,3 ifm.

a) Jegyzőkönyvek 1867–1871. 0,5 ifm.

b) Iratok 1867–1871. 0,8 ifm.

A fond a) állaga az 1867-ben ismét visszaállított megyei bizottmány fogalmazati, ill. tisztázati jegyzőkönyveit tartalmazza, míg a b) állagban a bizottmány évenként iktatott iratai találhatóak, amelyek a jegyzőkönyvek segítségével kutathatók.

Irodalom:

Hegedüs Zoltán: Egy évtized Moson vármegye életéből (1861–1871). In: Fejezetek Győr, Moson és Sopron vármegyék közigazgatásának történetéből. Szerk.: Horváth József. Győr, 2000. 87–106. p.

GYMSM GYL IV. 755. Moson Vármegye Tiszti Székének iratai 1862–1865. 2,8 ifm.

a) Jegyzőkönyvek 1862–1865. 0,6 ifm.

b) Iratok 1862–1865. 2,2 ifm.

1862 és 1867 között ismét felfüggesztették a vármegyék önkormányzatának működését. A közgyűlést bizonyos tekintetben pótolva a vármegye hatáskörébe tartozó ügyek intézését a fontosabb megyei tisztviselőkből álló és rendszeresen ülésező tiszti szék irányította, afféle kollektív vezető testületként.

Az a) állag az ülésekről vezetett fogalmazati és tisztázati jegyzőkönyveket, míg a b) állag az évenként iktatott iratanyagot tartalmazza. Ez utóbbi a jegyzőkönyvek, ill. azok tárgymutatói segítségével kutatható.

GYMSM GYL IV. 756. Moson vármegye alispánjának iratai 1861–1865. 2,1 ifm.

Lásd: BéML IV. 256. A fondban található, évenként iktatott iratok egykorú iktató- és mutatókönyveik segítségével kutathatók.

GYMSM GYL IV. 757. Moson vármegye alispánjának iratai 1867–1871. 1,9 ifm.

Lásd: BéML IV. 256. A fondban található, évenként iktatott iratok egykorú iktató- és mutatókönyveik segítségével kutathatók.

GYMSM GYL IV. 759. Moson Vármegye Törvényszékének iratai 1861–1871 (1872). 19,2 ifm.

a) Elnöki iratok 1863–1871. 0,3 ifm.

b) Polgári tanács jegyzőkönyvei 1861–1871. 0,3 ifm.

c) Polgári perek iratai 1862–1871. 13,3 ifm.

d) Büntetőtanács jegyzőkönyvei 1861–1871. 0,3 ifm.

e) Büntetőperek iratai 1861–1871 (1872). 5 ifm.

A c) állag négy sorozatra oszlik: árvaügyek (1,3 ifm.), polgári perek (6,1 ifm.), hagyatéki iratok (5,2 ifm.) és csődpererek (0,7 ifm.). Az első három sorozatba tartozó iratok évenkénti iktatásúak,

míg a csódperek folyamatos számozással ellátottak. Kutatásukhoz az egykorú segédleteket érdemes használni.

GYMSM GYL IV. 761. A Magyaróvári járás főszolgabírójának iratai 1860–1861. 0,3 ifm.

a) Közigazgatási iratok 1860–1861. 0,15 ifm.

b) Törvénykezési iratok 1860–1861. 0,15 ifm.

A fond a szolgabírói hivatal 1860–1861 fordulóján keletkezett iktatott irataiból és azok korabeli segédleteiből áll. Fontos tudni, hogy az 1860-as évre vonatkozó iktatók és mutatók a IV. 659. fond b–d) állagaiban találhatóak, mivel az év elején megkezdett köteteket az év végéig tovább vezették, nem kezdve új iktatást.

GYMSM GYL IV. 762. A Magyaróvári járás főszolgabírójának iratai 1862–1867. 5,5 ifm.

a) Közigazgatási iratok 1862–1867. 2 ifm.

b) Törvénykezési iratok 1862–1867. 3,5 ifm.

Lásd: BÉML IV. 261. Az a) állagban található közigazgatási iratok kutatásánál szem előtt kell tartani, hogy az 1861-re vonatkozó iktató és mutató a IV. 761. fond a) állagában található, mivel – jöllehet 1861 tavaszán az iktatást és mutatózást újrakezdték – ehhez nem nyitottak új könyveket. Az 1862–1865 közötti időszak segédletei viszont már rendeltetés szerinti helyükön találhatóak. A kútfőkre osztott iratokkal rendelkező b) állaghoz szintén megvannak a korabeli iktatók és mutatók.

GYMSM GYL IV. 763. A Magyaróvári járás főszolgabírójának iratai 1867–1871. 4,9 ifm.

a) Közigazgatási iratok 1867–1871. 0,6 ifm.

b) Törvénykezési iratok 1867–1871. 3,6 ifm.

d) Bűnügyi iratok 1868–1871. 0,2 ifm.

Az egyes állagokba tartozó iratok kutatásához a nagyrészt fennmaradt egykorú segédleteket érdemes használni.

GYMSM GYL IV. 764. A Nezsideri járás főszolgabírójának iratai 1860–1861. 0,3 ifm.

a) Közigazgatási iratok 1860–1861. 0,2 ifm.

b) Törvénykezési iratok 1860–1861. 0,1 ifm.

A közigazgatási iratokhoz iktatókönyv áll rendelkezésre, míg a törvénykezésekhez nincs segédlet.

GYMSM GYL IV. 765. A Nezsideri járás főszolgabírójának iratai 1862–1867. 5,3 ifm.

a) Közigazgatási iratok 1862–1867. 3,3 ifm.

b) Törvénykezési iratok 1862–1867. 2 ifm.

A fond mindkét állagához rendelkezésre állnak az egykorú iktató- és mutatókönyvek.

GYMSM GYL IV. 766. A Nezsideri járás főszolgabírójának iratai 1867–1871. 6,1 ifm.

a) Közigazgatási iratok 1867–1871. 2,6 ifm.

b) Törvénykezési iratok 1867–1871. 3,5 ifm.

A fond mindkét állagának iratai a hiánytalanul fennmaradt egykorú iktatók és mutatók segítségével kutathatók. Fontos tudni, hogy az 1867-es évre vonatkozó segédletek a IV. 765. fond megfelelő állagaiban találhatóak, tekintettel arra, hogy az iktatást év közben nem kezdték újra.

GYMSM GYL IV. 767. A Rajkai járás főszolgabírójának iratai 1860–1861. 0,3 ifm.

a) Közigazgatási iratok 1860–1861. 0,15 ifm.

b) Törvénykezési iratok 1860–1861. 0,15 ifm.

A fond két állagában található iktatott iratokhoz segédletek nem állnak rendelkezésre.

GYMSM GYL IV. 768. A Rajkai járás főszolgabírójának iratai 1861–1867. 3,3 ifm.

a) Közigazgatási iratok 1861–1867. 2,1 ifm.

b) Törvénykezési iratok 1862–1867. 1 ifm.

c) Bűnügyi iratok 1868–1871. 0,2 ifm.

Az egyes állagokba tartozó iratok kutatásához a nagyrészt fennmaradt egykorú segédleteket érdemes használni.

GYMSM GYL IV. 769. A Rajkai járás főszolgabírójának iratai 1867–1871. 3,3 ifm.

a) Közigazgatási iratok 1867–1871. 1,9 ifm.

b) Törvénykezési iratok 1867–1871. 1,1 ifm.

c) Bűnügyi iratok 1867–1871. 0,3 ifm.

Az egyes állagokba tartozó iratok kutatásához a nagyrészt fennmaradt egykorú segédleteket érdemes használni.

GYMSM GYL IV. 770. Moson Vármegye Közönségének iratai 1865–1867. 2,6 ifm.

A fond a vármegye központi igazgatásának iratait tartalmazza, ilyenformán a IV. 756. (alispáni iratok 1861–1865) és a IV. 757. (alispáni iratok 1867–1871) fondok közötti időszakot tölti ki. Kutatni az egykorú segédletek alapján lehet.

GYMSM GYL IV. 901. Moson vármegye főispánjának iratai 1872–1923. 9,5 ifm.

a) Általános iratok 1872–1919. 8,2 ifm.

b) Bizalmas iratok 1885–1922. 1,3 ifm.

Lásd: BKMÖL IV. 401. A két állaghoz tartozó egykorú segédletek nagyrészt rendelkezésre állnak, kutatni leginkább azok felhasználásával érdemes.

GYMSM GYL IV. 902. Moson Vármegye Törvényhatósági Bizottságának iratai 1872–1923. 8,7 ifm.

a) Jegyzőkönyvek 1872–1923. 3,1 ifm.

b) Iratok 1872–1902. 5,6 ifm.

Lásd: BKMÖL IV. 417. Az a) állagban a törvényhatósági bizottság ülésein készült jegyzőkönyvek 1872–1905 közötti fogalmazati és 1872–1923 közötti tisztázati példányai találhatóak. Utóbbiak végén tárgymutató is van. A b) állag a közgyűlési iratokat tartalmazza, kutatásukhoz a tisztázati jegyzőkönyvek, ill. tárgymutatóik használhatók.

GYMSM GYL IV. 903. Moson Vármegye Törvényhatósági Bizottsága Központi Választmányának iratai 1896–1923. 0,8 ifm.

Lásd: BÉML IV. 405. és SL IV. B. 404. A fond a központi választmány hézagosan fennmaradt iratait (1903–1910, 1912–1915, 1922–1923) és két kötet iktatót (1896–1923) tartalmaz.

GYMSM GYL IV. 904. Moson Vármegye Törvényhatósági Bizottsága Állandó Választmányának iratai 1872–1883. 0,15 ifm.

Lásd: PML IV. 404. A fond a két törvényhatósági bizottsági közgyűlés között az ügyintézését irányító, kisebb létszámú szerv 1872–1883 közötti jegyzőkönyveit tartalmazza.

GYMSM GYL IV. 905. Moson vármegye alispánjának iratai 1872–1923. 93 ifm.

a) Közigazgatási iratok 1972–1923. 92,7 ifm.

b) Bizalmas iratok 1893–1918. 0,3 ifm.

Lásd: BKMÖL IV. 402. Az a) állagba tartozó iratok évenként iktatottak, az 1899–1902 közöttiek ezenfelül kútfőkre osztottak. Kutatásukhoz rendelkezésre állnak az egykorú iktató-, mutató- és sorkönyvek. Az állagban tárgyilag csoportosított iratok is találhatóak, amelyek többek között az újoncállítással, a marhavész elleni védekezéssel, az új megyei székház építésével, községi hivatalvizsgálatokkal, a Lajta szabályozásával, az I. világháborús hadifoglollyal kapcsolatosak.

GYMSM GYL IV. 907. Moson vármegye csendbiztosának iratai 1872–1883. 1,1 ifm.

A fond évenként iktatott iratokat, valamint egykorú segédleteik nagy részét tartalmazza. Iktatók 1880-ig, mutatók 1878-ig állnak rendelkezésre.

GYMSM GYL IV. 908. Moson Vármegye Árvaszékének iratai 1872–1923. 29,7 ifm.

a) Jegyzőkönyvek 1872–1923. 2 ifm.

b) Ügyviteli iratok 1872–1923. 27,7 ifm.

Lásd: BKMÖL IV. 418. Az a) állagot alkotó árvaszéki ülésjegyzőkönyvek közül az 1901. és az 1904. évi hiányzik. A b) állagban elhelyezett általános iratok évenként iktatottak, ezenfelül 1872–1902 között kútfőkre osztottak. Kutatásukhoz rendelkezésre áll az összes egykorú iktató, mutató és sorkönyv. Az anyag természetéből adódóan – mivel a szerv tevékenysége leginkább az árvaságra jutott kiskorúak, továbbá a gondnokság alá helyezettek és az ismeretlen helyen távollévők érdekeinek védelmére irányult – egyes személyek vagy ritkább esetben családok sorsára vonatkozó adatokat tartalmaz. A fond folytatásának a IV. 456. jelzetű fond tekinthető.

GYMSM GYL IV. 910. Moson Vármegye Közigazgatási Bizottságának iratai 1876–1923. 17,5 ifm.

a) Jegyzőkönyvek 1876–1923. 0,6 ifm.

b) Ügyviteli iratok 1876–1923. 13 ifm.

Lásd: BKMÖL IV. 420. Az ügyviteli iratok évenkénti iktatásúak, ezenfelül 1903-tól kútfőkre is fel vannak osztva. Kutatásukhoz az egykorú segédletek állnak rendelkezésre.

GYMSM GYL IV. 911. A Magyaróvári járás főszolgabírójának iratai 1871–1923 (1949). 26,1 ifm.

a) Közigazgatási iratok 1871–1923. 25,2 ifm.

b) Kihágási iratok 1881–1923. 0,9 ifm.

Lásd: BKMÖL IV. 414. Az a) állagba tartozó iratok évenkénti iktatásúak, kutatásuk az egykorú iktató- és mutatókönyvek segítségével történik. Az állag tárgyilag csoportosított iratokat is tartalmaz, így például községi tisztújításokra, tűzkárok nyilvántartására, a kiadott iparendélyekre vonatkozókat, továbbá megtalálhatók benne az iparossegédek 1884–1901 és 1914–1949 közötti lajstromai, az üzemi segédek és munkások 1915–1926 közötti nyilvántartása és az iparostanoncok

1884–1949 közötti jegyzékei is. A b) állagban iratok nem, csupán kihágási iktatókönyvek találhatóak.

GYMSM GYL IV. 912. A Nezsideri járás főszolgabírójának iratai 1871–1892. 24,5 ifm.

A fondban található iktatott iratok kutatásához egykorú segédleteiket kell használni. A fondképző 1893–1920 közötti iratanyagát Moson vármegye levéltára már nem tudta átvenni, mert 1920-ban a békeszerződés értelmében a Nezsideri járást Ausztriához csatolták.

GYMSM GYL IV. 913. A Rajkai járás főszolgabírójának iratai 1872–1931. 14,4 ifm.

a) Közigazgatási iratok 1872–1931. 14 ifm.

b) Kihágási iratok 1895–1931. 0,4 ifm.

Az a) állag iktatott iratai a szinte hiánytalanul fennmaradt egykorú iktató- és mutatókönyvek segítségével kutathatók. A b) állag egyedül kihágási iktatókönyveket tartalmaz.

GYMSM GYL IV. 915. Moson vármegyei úrbéri iratok levéltári gyűjteménye 1647–1871. 3,5 ifm.

A fond települések szerinti csoportosításban tartalmazza az általában 1768-cal kezdődő és a 19. század közepső harmadának elejéig vagy végéig tartó úrbéri iratokat. Fontos forrás, mivel sok adatot szolgáltat az egyes települések határával, a lakosság tulajdonviszonyaival és életkörülményeivel kapcsolatban.

GYMSM GYL IV. 917. Moson vármegyei felekezeti anyakönyvi másodpéldányok levéltári gyűjteménye 1827–1895. 12,5 ifm.

Lásd: BKMÖL IV. 412. A fond az egyes felekezetek – római katolikus, evangélikus és izraelita – születési, házassági és halotti anyakönyveinek másodpéldányait tartalmazza a plébániák, lelkészségek és rabbinátusok korabeli elhelyezkedésének megfelelő bontásban. Kutatni átnézéssel lehet, az anyakönyvekben szereplő személyekről névmutatók nem állnak rendelkezésre.

GYMSM GYL IV. 919. Moson Vármegye Nemzeti Tanácsának iratai 1918–1919. 0,2 ifm.

A fond a polgári demokratikus forradalom idején megalakult vármegyei irányító szerv csekély mennyiségű iratanyagát tartalmazza. Kutatása egyenkénti átnézéssel lehetséges.

V. MEZŐVÁROSOK, RENDEZETT TANÁCSÚ VÁROSOK, KÖZSÉGEK

MAGYARÓVÁR VÁROS LEVÉLTÁRA

GYMSM GYL V. 1501. Magyaróvár Város Tanácsának iratai 1557–1849 (1861). 19 ifm.

a) Tanácsülési jegyzőkönyvek 1581–1849. 2,5 ifm.

b) Tanácsi iratok 1557–1848. 11,4 ifm.

e) Eskükönyv 1709, 1738, 1793. 0,1 ifm..

f) Telekkönyv 1788. 0,1 ifm.

g) Házösszeírások (Bürgerrollen) 1763–1846. 0,5 ifm.

h) Katonai beszállásolási könyv (Einquartirungs-protocoll) 1810–1849. 0,6 ifm.

- j) Végrendeleti könyvek 1773–1849 (1861). 0,2 ifm.*
- k) Hagyatéki jegyzőkönyvek 1776–1849 (1852). 0,5 ifm.*
- l) Örökbevallások jegyzőkönyve 1846–1849 (1855). 0,1 ifm.*
- m) Tanácstörvényszéki jegyzőkönyvek 1670–1848. 0,5 ifm.*
- n) Tanácstörvényszéki iratok 1844–1848. 0,3 ifm.*
- o) Polgári menház iratai 1696–1873. 0,1 ifm.*
- u) Polgári Lövészegylet iratai 1820–1847. 0,2 ifm.*

Lásd: BKMÖL IV. 1001. A fondban található iratok döntő része német nyelvű. Az a) állagban 55 kötet (1581–1848 közötti) tisztázati és 7 kötet (1716–1849 közötti) fogalmazati jegyzőkönyv mellett egy tárgymutató található az 1581–1850 közötti időszakhoz. Hiányoznak az 1655–1662, 1685–1692 és az 1700–1702 közötti jegyzőkönyvek. A b) állag a jegyzőkönyvekhez tartozó iratokat tartalmazza, amelyek között több külön kezelt irategyüttes is van, így például az 1809-es francia megszállásra, az 1810–1843 közötti városbíró-választásokra, az 1831-es kolerajárványra vonatkozó iratok. Az e) állagot alkotó három kötetben a városi tisztviselők által leteendő hivatali eskük szövege szerepel. Az f) állagban lévő egy kötet telekkönyv 1788-ban, II. József uralkodása idején készült. A g) állagban egy-egy kötet 1763-ban, 1801-ben, 1827-ben, 1832-ben és 1846-ban készült házősszeírás található. A h) állagban lévő hat kötetben megtalálható, mikor, melyik házba hány katonát szállásoltak be, így áttételesen információkat közöl a lakosság vagyoni helyzetéről is. A j) állagban található a város tanácsa előtt írásba foglaltatott végrendelezések, a k) állagban a polgárok hagyatékáról a város által felvett jegyzőkönyvek, az l) állagban pedig a tanács előtt tett örökbevallások (perennalis fassio) jegyzőkönyve. Az m) állag a tanács mint törvényszék ötkötetnyi jegyzőkönyvét (1670–1679, 1845–1848), az n) állag pedig az ezekhez tartozó 1844–1848 közötti iratokat tartalmazza. Az o) állagban az elaggott vagy elszegényedett polgárok elhelyezésére fenntartott menház csekély mennyiségű irata található. Az u) állagot a Polgári Lövészegylet 1820–1840 közötti tagkönyve és 1837–1847 közötti számadási könyve alkotja.

Irodalom:

- Hegedűs Zoltán: Válogatás Magyaróvár XIV–XVII. századi városi kiváltságleveléből. In: Arrabona 39. évf. (2001) 415–434. p.
- Mihály Ferenc: Magyaróvár kiváltságolt mezőváros harca kiváltságai megtartásáért a XVII–XVIII. században. In: Tanulmányok Mosonmagyaróvár és vidéke történetéhez. Győr, 1979. 71–90. p.
- Sáry István: Moson megye gazdasági fejlődése a reformkortól az 1867-es kiegyezésig – különös tekintettel Mosonra és Magyaróvárra. In: Tanulmányok Mosonmagyaróvár és vidéke történetéhez. Győr, 1979. 117–140. p.
- Tanulmányok Mosonmagyaróvár és vidéke történetéhez. Szerk.: Geccsényi Lajos. Győr, 1979. (Helyismereti Füzetek)

GYMSM GYL V. 1502. Magyaróvári város közigyámjának iratai 1697–1848. 0,4 ifm.

A fond 3 kötet 1697–1817 közötti árvaszámadást és egy kötet 1740–1848 közötti számadási bizonylatot tartalmaz. Segédlete nincs, átnézéssel kutatható.

GYMSM GYL V. 1503. Magyaróvár Város Kamarási Hivatalának iratai 1674–1848. 11 ifm.

- a) Adóslevelek 1762–1841. 0,1 ifm.*
- c) Háztartási főkönyvek 1682–1848. 3 ifm.*
- d) Kórházi számadások 1697–1848. 1 ifm.*
- e) Templomi számadások 1686–1848. 1,5 ifm.*
- k) A francia megszállás költségei 1809. 0,2 ifm.*
- l) Adósok nyilvántartása 1723–1840. 0,5 ifm.*

A fond fenti állagaiban áttételes adatok találhatóak az egyes személyekre vonatkozóan. A templomi számadások között találhatóak a Rózsafüzér-társulat 1726–1782 közötti számadásai és különféle mise-alapítványok iratai is.

GYMSM GYL V. 1601. Magyaróvár Város Tanácsának iratai 1849–1871 (1874). 17 ifm.

- a) Tanácsülési jegyzőkönyvek 1849–1871. 1,2 ifm.*
- b) Tanácsi iratok 1849–1871. 3 ifm.*
- d) Katonai iratok 1849–1869. 0,7 ifm.*
- e) Népszámlálási iratok 1850–1867. 0,5 ifm.*
- h) Tanács törvényszéki jegyzőkönyvek 1849–1851. 0,1 ifm.*
- i) Tanács törvényszéki iratok 1849–1851. 0,4 ifm.*
- j) Telekkönyvi és kataszteri iratok 1849–1860. 0,4 ifm.*

A b) állagot alkotó iratokhoz segédletként az a) állagban lévő jegyzőkönyvek szolgálnak. A d) állag katonai iratai között több beszállásolási napló található, amelyekből következtethetünk az egyes ingatlanok nagyságára, ill. tulajdonosaik anyagi helyzetére. A h) állag három kötet tanács törvényszéki jegyzőkönyvet tartalmaz, az i) állag pedig az ezekhez tartozó iratokat. A j) állag főként kataszteri birtokíveket és telekkönyvi kivonatokat foglal magában.

GYMSM GYL V. 1602. Magyaróvár város közgyámjának iratai 1848–1872 (1877). 0,5 ifm.

A fond 1864–1872 közötti árvahivatali iratokat és azok iktatóját, 1848–1852 közötti árvapénztári naplókat, 1849–1861 közötti árvaszámadásokat és 1860–1865 közötti gyámügyi naplót tartalmaz.

GYMSM GYL V. 1603. Magyaróvár Város Kamarási Hivatalának iratai 1849–1871 (1875). 3,6 ifm.

- d) Kórházi számadások 1849–1871. 0,3 ifm.*

A fond d) állagából remélhetőek egyes személyekkel kapcsolatos adatok.

GYMSM GYL V. 1604. Magyaróvár Város Adópénztárának iratai 1849–1871 (1874). 1,5 ifm.

A fondban megtalálható az adókötelesek jegyzéke az 1850–1854 közötti évekből, továbbá egyéni adóösszeírások, kivetési lajstromok, adóbeszedési naplók és egyebek. Kutatni átnézéssel lehet.

GYMSM GYL V. 1801. Magyaróvár Nagyközség Képviselőtestületének iratai 1872–1921. 4,3 ifm.

- a) Jegyzőkönyvek 1872–1921. 4,2 ifm.*
- b) Iratok 1880–1919. 0,1 ifm.*

A fondban gyakorlatilag csak jegyzőkönyvek találhatók, amelyek tartalmazzák az iratokhoz tartozó iktatókat és mutatókat is.

GYMSM GYL V. 1802. Magyaróvár nagyközség főjegyzőjének iratai 1872–1923. 6,5 ifm.

- a) Közigazgatási iratok 1872–1920. 3,5 ifm.*
- d) Hadigondozási iratok 1914–1918. 0,2 ifm.*

Az a) állag iratainak kutatásához az V. 1801. fond a) állagában található köteteket lehet használni.

GYMSM GYL V. 1803. Magyaróvár nagyközség közgyámjának iratai 1873–1921. 0,2 ifm.

A fond tartalmazza az árvák és gondnokoltak 1890–1920 közötti nyilvántartását, a törzslap formájú gyámügyi nyilvántartást, továbbá az 1873–1876 közötti gyámi iratokat és az 1878–1879. évi árvaszámadásokat.

GYMSM GYL V. 1804. Magyaróvár nagyközség pénztárnokának iratai (1729) 1872–1921. 7 ífm.

g) Sírhelyek nyilvántartása (1830) 1882–1921. 0,4 ífm.

A fond fenti állagában található egyes személyekre és családokra vonatkozó adatok. Tartalmazza a kripták és váltott sírhelyek 1830–1914 közötti nyilvántartását és a sírhelyek nyilvántartását 1882-től 1921-ig. Kutatni a temetés időpontjának ismeretében, átnézéssel lehet.

GYMSM GYL V. 1805. Magyaróvár Nagyközség Adópénztárának iratai 1871–1921. 2 ífm.

a) Adókötelesek jegyzéke 1871–1877. 0,5 ífm.

b) Házadó-kivetések 1874–1917. 0,6 ífm.

c) Kereseti- és jövedelemadó-kivetés 1877–1918. 0,4 ífm.

Az a) állag évenkénti bontásban tartalmazza az adókötelesek jegyzékét. A b) állagban található a házbérijövedelmek 1874–1877 közötti összeírásai mellett az 1872–1917 közötti évekre vonatkozó házbéradó-kivetések. A c) állagban helyezkednek el a kereseti adó 1877, 1896–1907, 1913–1919. évi és az általános jövedelmi adó 1872, 1875, 1893, 1908, 1913, 1915, 1917–1918. évi kivetései.

GYMSM GYL V. 1901. Magyaróvár Város Képviselőtestületének jegyzőkönyvei 1921–1944. 0,65 ífm.

A jegyzőkönyvek évenként külön kötetben található. Az 1939. évi jegyzőkönyv első fele még csak Magyaróváré, második fele viszont már a Mosonnal történt egyesülés után létrejött Mosonmagyaróváré.

Irodalom:

Hegedüs Zoltán: Az egyesítés előtörténete és lefolyása. In: Mosonmagyaróvár 60 éve (1939–1999): Emlékkönyv a város egyesítésének 60. évfordulója alkalmából. Szerk.: Szentkúti Károly. Mosonmagyaróvár, 1999. 6–11. p.

GYMSM GYL V. 1902. Magyaróvár Város Tanácsának jegyzőkönyvei 1921–1929. 0,25 ífm.

A fondot 9 kötet tanácsülési jegyzőkönyv alkotja.

GYMSM GYL V. 1903. Magyaróvár város polgármesterének iratai (1905) 1921–1944 (1947). 19 ífm.

a) Közigazgatási iratok 1921–1944. 9 ífm.

b) Hadigondozási iratok 1921–1944. 0,3 ífm.

d) Népszámlálási iratok 1925–1940. 1 ífm.

i) Nyilvántartások (1905) 1922–1945 (1947). 0,7 ífm.

Lásd: BÉML V. 173. Az a) állag iratai a fennmaradt iktatók és mutatók segítségével kutathatók. A b) állag tartalmazza az I. világháborús hadirokkantak és hadiözvegyek névjegyzékét, valamint nyilvántartási könyveket és az ellátások folyósításával kapcsolatos számlakönyveket. Az i) állagban vegyes tárgyú nyilvántartások találhatóak, többek között a kerékpároké, a munkakönyvé, valamint a felnőtt- és gyermeksírhelyeké.

GYMSM GYL V. 1905. Magyaróvár Város Adópénztárának iratai 1921–1945. 3,2 ífm.

b) Házadó-kivetési lajstromok 1921–1944. 0,3 ífm.

d) Adófőkönyvek 1932–1944. 1,6 ífm.

l) R. kat. hitközségi adófőkönyvek 1936–1941. 0,1 ífm.

A fond állagaiban konkrét személyekre, ill. családokra érdemes kutatni.

GYMSM GYL V. 1906. Magyaróvár Város Gyámpénztárának iratai 1923–1944. 0,15 ifm.

a) Kiskorúak és gondnokoltak főkönyvei 1924–1943. 0,05 ifm.

b) Gyámpénztári naplók 1923–1935. 0,05 ifm.

c) Gyámpénztári adások főkönyve 1941–1944. 0,05 ifm.

A fond leginkább egyes személyekre vonatkozóan adhat információkat.

GYMSM GYL V. 1907. Magyaróvár Város Tűzoltó-parancsnokságának iratai 1930–1945. 0,45 ifm.

a) Szolgálati naplók 1930–1945. 0,25 ifm.

A szolgálati naplók segítségével kutatható a tűzoltóság működési területén bekövetkezett tüzesetek története és a kárt szenvedettek személye.

Községek

Lásd: BKMÖL V. A községi fondok esetében mindenekelőtt tudomásul kell venni azt a tényt, hogy ezek az őket alkotó iratanyag évköre, mennyisége, minősége, egykorú segédletekkel való ellátottsága, hézagmentessége vagy éppen hézagossága tekintetében meglehetősen eltérőek. Ennek oka az, hogy az 1950-ig hatályos jogszabályok értelmében minden község maga kezelte és őrizte iratait, ilyenformán – jóllehet (a vármegyékkel és számos várossal ellentétben) de iure nem tartottak fenn levéltárat – irattáraik állományának egy része de facto levéltárinak minősülő anyagból állott. Ennek szakszerű rendezésére, őrzésére és kezelésére külön személyt alkalmazni nem tudtak, hanem ezeket a feladatokat is a jegyző, ill. a beosztott tisztviselők és a segédszemélyzet látták el, hozzáértésüktől, érdeklődésüktől, úgyszeretetüktől és a régi iratokra fordítható munkaidejüktől függően eltérő színvonalon. Az 1950-ben állami tulajdonba vett vármegyei, városi és más levéltárakból kialakított területi állami levéltárak illetékességi és gyűjtőköre csak ekkortól terjedt ki a községi iratokra, s azok begyűjtése többnyire az 1950-es évek közepén kezdődött meg. Alapvetően ez a magyarázata annak, hogy kevés fondban található 1848 előtti anyag – leginkább az egykori mezővárosok esetében fordul elő –, s általában az is csekély mennyiségű, főként kiváltságleveleket és néhány kötetet takar.

Az egyes fondok tipikusan három, külön-külön évkörrel rendelkező sorozatra vannak osztva. Az elsőbe a település (ill. körjegyzőség esetében az azt alkotó települések) képviselőtestületének (ill. – testületeinek) ülésjegyzőkönyvei kerültek (ezek általában hézagmentesek), a másodikba pedig a közigazgatási iratok. Utóbbiak évenként újrakezdődő sorszámú iktatásúak; kutatásuk vagy az egykorú iktató- és mutatókönyvek használatával lehetséges, vagy ilyenek hiányában (ami sajnos nem ritka eset) darabonkénti átnézéssel. Az egyes évekből fennmaradt iratok mennyisége erős, akár nagyságrendi eltéréseket is mutathat, sőt az adott évkörön belül számos olyan év is lehet, amelyből egyáltalán nem maradtak iratok. A harmadik sorozatot az adóügyi iratok – főként adófőkönyvek – alkotják, az esetleges negyedik sorozatot pedig az első háromba nem sorolható egyéb iratok.

GYMSM GYL V. 2004. Bezenye Nagyközség iratai 1864–1949. 2 ifm.

Önkormányzati 1897–1949; Közigazgatási 1864–1949; Egyéb 1935–1949.

GYMSM GYL V. 2007. Csanakhegyi Körjegyzőség iratai (1934 után lásd Ménfőcsanak nagyközség) 1886–1934. 4,3 ifm.

Körjegyzői iratok 1921–1929; Csanakfalui önkormányzati 1896–1934; Csanakhegyi önkormányzati 1892–1934; Adóügyi 1886–1934.

GYMSM GYL V. 2015. Gyarmat Nagyközség iratai 1922–1949. 0,9 ifm.

Önkormányzati 1922–1933, 1941–1943; Közigazgatási 1927–1949.

GYMSM GYL V. 2019. Györsövényházi Körjegyzőség iratai 1899–1949. 6,5 ifm.

Körjegyzői iratok 1918–1949; Györsövényháza (önkormányzati) 1914–1949; Adóügyi 1899–1944; Egyéb 1924–1949.

GYMSM GYL V. 2026. Hegyeshalom Nagyközség iratai 1922–1949. 2,1 ifm.

Önkormányzati 1922–1947; Közigazgatási 1932–1949; Adóügyi 1936–1948; Egyéb 1941–1949.

Horvátjárfalu lásd Oroszvári Körjegyzőség.

GYMSM GYL V. 2032. Levél Nagyközség iratai (1869) 1912–1950. 3,8 ifm.

Önkormányzati 1912–1950; Közigazgatási 1929–1949; Adóügyi 1940–1942; Egyéb 1922–1944.

GYMSM GYL V. 2033. Lébény Nagyközség iratai 1827–1949 (1874). 5,3 ifm.

Feudális kori 1827–1848 (1874); Önkormányzati 1891–1949; Közigazgatási 1886–1949; Adóügyi 1934–1945; Egyéb 1914–1949.

GYMSM GYL V. 2034. Lucsony Község iratai 1710–1904. 1,1 ifm.

Feudális kori 1710–1848; Önkormányzati 1885–1904; Közigazgatási 1849–1904.

GYMSM GYL V. 2035. Magyarkimlei Körjegyzőség iratai 1932–1947. 1,3 ifm.

Körjegyzői iratok 1940–1946; Magyarkimle önkormányzati 1932–1947.

GYMSM GYL V. 2036. Máriakálnoki Körjegyzőség iratai (1934–1939 kisközség, beosztva Mosonhoz, 1939–1950 kisközség, beosztva Halászihoz) 1895–1950. 0,6 ifm.

Máriakálnok önkormányzati 1898–1950; Adóügyi 1938–1943.

GYMSM GYL V. 2039. Ménfőcsanak Nagyközség iratai (1934-ig lásd Csanakhegyi Körjegyzőség) 1934–1948. 1 ifm.

Önkormányzati 1934–1939; Közigazgatási 1939–1948; Adóügyi 1936–1948.

GYMSM GYL V. 2041. Moson Nagyközség (1939. július 1-től egyesült Magyaróvár megyei várossal) iratai 1716–1939. 23 ifm.

Feudális kori 1716–1848; Önkormányzati 1873–1939; Közigazgatási 1849–1939; Adóügyi 1849–1939.

GYMSM GYL V. 2042. Mosonszentjános Nagyközség iratai 1811–1949. 5,5 ifm.

Feudális kori 1811; Önkormányzati 1927–1949; Közigazgatási 1924–1949; Adóügyi 1948–1949.

GYMSM GYL V. 2044. Mosonszentpéter Nagyközség iratai 1871–1949. 2,2 ifm.

Önkormányzati 1871–1949; Közig. 1902, 1920–1929, 1938–1949.

GYMSM GYL V. 2045. Mosonszolnok Nagyközség iratai 1873–1949. 3,1 ifm.

Önkormányzati 1873–1946; Közigazgatási 1879–1949; Adóügyi 1939–1947.

GYMSM GYL V. 2049. Oroszvári Körjegyzőség iratai 1932–1947. 0,6 ifm.

Körjegyzői iratok 1935, 1946–1947; Dunacsúny önkormányzati 1932–1947; Horvátjárfalu önkormányzati 1932–1947; Oroszvár önkormányzati 1932–1947; Adóügyi 1946–1947.

GYMSM GYL V. 2057. Rajka Nagyközség iratai 1687–1949. 8 ifm.

Feudális kori 1687–1848; Önkormányzati 1861–1889, 1932–1947; Közigazgatási 1886–1949; Adóügyi 1854–1945; Egyéb 1855–1949.

Irodalom:

Balázs Péter: A megyei városok iratanyaga a Horthy-korszak utolsó éveiben és a frontvonal áthaladása idején I. In: Levéltári Szemle. 1988. 3. 44–58. p.

Balázs Péter: A megyei városok iratanyaga a Horthy-korszak utolsó éveiben és a frontvonal áthaladása idején II. In: Levéltári Szemle. 1988. 4. 34–47. p.

VI. AZ ÁLLAMIGAZGATÁS TERÜLETI SZERVEI

GYMSM GYL VI. 104. A Győri Kataszteri Felmérési Felügyelőség iratai 1856–1932. 6,5 ifm.

A fondot 120 kötet alkotja, amelyek településenkénti bontásban tartalmazzák a történeti Győr és Moson vármegyék területét – köztük Győr várost is – érintő kataszteri felmérés során felvett adatokat, ill. az azokban 1932-ig bekövetkezett változásokat. Fontos forrás, mivel az egyes családok, ill. személyek ingatlanvagyonára vonatkozóan számos adatot (a földek elhelyezkedése, nagysága, művelési ága, értéke, a birtokosok tulajdoni hányada stb.) tartalmaz.

GYMSM GYL VI. 501. A Győri Tankerületi Főigazgatóság iratai 1776–1849. 23 ifm.

a) Főigazgatósági iratok 1776–1849. 6,4 ifm.

b) Győri kerület iratai 1786–1849. 1,7 ifm.

c) Pécsi kerület iratai 1776–1849. 10,2 ifm.

d) Kalocsai kerület iratai 1801–1849. 3,9 ifm.

e) Könyvvizsgálati iratok 1776–1850. 0,8 ifm.

Lásd: BKMÖL VI. 504. és BFL VI. 502. A tankerületi főigazgatóságok 1776-ban az alsó fokú és a középfokú oktatás állami irányító és felügyeleti hatóságaiként jöttek létre. A győri tankerület hatásköre kezdetben kiterjedt az egész Dunántúlra, valamint a Bácskára, egészen Újvidékig. A tankerületen belül vármegyénként tanfelügyelőségek működtek az alsó fokú népiskolák felügyeletére, míg a középiskolákat a tankerület központjából irányították. Az a) állag többek között tartalmazza a latin iskolákkal kapcsolatos jegyzőkönyvek 1787–1848 és a nemzeti iskolákkal kapcsolatosak 1785–1848 közötti sorozatát, továbbá a tankerület felügyelete alá tartozó gimnáziumok (kivéve a protestáns egyházak által fenntartottak!) 1808–1848 közötti értesítőit. Ez

utóbbiak tanulmányi félévenként és évfolyamonként tartalmazzák az egyes gimnáziumokat látogató diákok névsorát – származási helyüket és társadalmi állásukat is megjelölve – és az egyes tantárgyakból elért eredményeiket, ily módon kitűnő forrásbázist biztosítva a személykutatáshoz.

A b) állagban időrendbe szedett iratanyag található, míg a c) és a d) állag a pécsi gimnáziumra, ill. a pécsi és a kalocsai körzetekhez tartozó elemi iskolákra vonatkozó iratokat tartalmaz.

GYMSM GYL VI. 502. A Győri Tanfelügyelőség iratai 1903–1945. 3,1 ifm.

Lásd: BKMÖL VI. 502. A fond 1921–1941 közötti iratanyaga csak töredék, a folyamatos iratanyag csak 1942-től kezdődik. A korabeli segédleteknek körülbelül kétharmad része áll rendelkezésre, az anyag ezek felhasználásával vagy egyenkénti átnézéssel kutatható. A fondképző hatáskörébe főként a vármegyében működő elemi iskolák tartoztak.

GYMSM GYL VI. 504. A Győri Tankerületi Főigazgatóság iratai 1862–1878. 5,9 ifm.

A fond kizárólag iktatott iratokat tartalmaz, segédlet nélkül. Kutatása egyenkénti átnézéssel lehetséges.

VII. A JOGSZOLGÁLTATÁS TERÜLETI SZERVEI

Lásd: BFL VIII.

GYMSM GYL VII. 1. A Győri Kir. Törvényszék iratai (1764) 1871–1945. 48 ifm.

b) Peres iratok 1920–1944. 12,2 ifm.

c) Cégbíróági iratok 1871–1944. 32 ifm.

e) Úrbéri elkülönítési és tagosítási periratok (1764) 1871–1930. 2 ifm.

A b) állagot alkotó, évenként lajstromozott iratokhoz nincs segédlet. A c) állagban a törvényszék illetékességi területén – Győr, Moson és Komárom vármegyék – működő cégek iratai találhatóak, cégenként külön kezelve. A keresést lajstrom teszi lehetővé. Az e) állag településenkénti bontásban tartalmazza a jobbágyság megszüntetését követően a volt jobbágyság birtokába kerülő, ill. a volt földesúr tulajdonában maradó területek kijelölése és elkülönítése érdekében folytatott perek iratait, köztük számos, a felek által bizonyítékként becsatolt feudális kori dokumentumot is. Kitűnő forrás az egyes falvak gazdasági és társadalmi összetételének, de akár egyes családok viszonyainak vizsgálatához is.

GYMSM GYL VII. 2. A Győri Kir. Járásbíróság iratai 1872–1945. 95,2 ifm.

a) Peres és perenkívüli iratok 1936–1945. 2,2 ifm.

b) Végrendeletek 1872–1922. 2,1 ifm.

c) Telekkönyvi iratok (1910) 1934–1945. 90,9 ifm.

Lásd: BKMÖL VII. 4. Az a) állaghoz nincsenek segédletek, a b) állag esetében viszont fennmaradt az eredeti segédletek nagyobb része (iktatók 1896–1922, mutatók 1885, 1890–1896, 1899–1922). A c) állagot alkotó, településenként külön irattári tételekbe rendezett telekkönyvi iratok egykorú segédleteik alapján kutathatók.

GYMSM GYL VII. 3. A Győrszentmártoni Kir. Járásbíróság iratai 1861–1912. 0,8 ifm.

A fondban csak végrendeletek találhatóak, időrendi sorba téve, segédlet nélkül.

GYMSM GYL VII. 4. A Magyaróvári Kir. Járásbíróság iratai 1872–1945. 152,6 ifm.

a) Peres iratok 1872–1945. 60,3 ifm.

b) Telekkönyvi iratok 1872–1945. 92,3 ifm.

Az a) állagban a csekély mennyiségű, 1872–1928 közötti töredékes iratanyag után megtalálható a járásbíróság szinte valamennyi ezt követően keletkezett peres irata. Az anyag láthatóan soha nem esett át selejtezésen, az esetlegesen hiányzó akták az irattári tárolás évtizedei alatt kallódhattak csak el. Ennek köszönhetően azok a kis jelentőségű (például lopás, becsületsértés, garázdaság miatt folyt) perek is fennmaradtak, amelyeket a mindenkori előírások szerint már ki kellett volna selejtezni. Segédletek sajnos nem állnak rendelkezésre, kutatni az eredeti sorrendjükben tartott akták átnézésével lehet. A b) állagot alkotó telekkönyvi iratok az 1930-as évek elejétől vannak meg nagyjából sértetlenül és hézagmentesen, településenként külön irattári tételekbe rendezve. Csak néhány kötet segédlet maradt fenn hozzájuk, kutatni így a telekkönyvi betétek, továbbá a település és az év ismeretében darabszintű átnézéssel lehet.

GYMSM GYL VII. 5. A Győri Kir. Törvényszéki Fogház iratai 1919–1945. 11 ifm.

A fond nagy részben úgynevezett börtön-törzskönyvekből áll, amelyek az elítéltekre vonatkozó lényeges információkat tartalmazzák (személyi adatok, elkövetett bűncselekmény, a büntetés kitöltésének időszaka). A kutatást névmutatók segítik.

GYMSM GYL VII. 7. A Győri Kir. Ítéltábla iratai 1915–1950. 6 ifm.

b) Peres iratok 1919–1944. 3,7 ifm.

Lásd: BFL VII. A fondképző szerv illetékességi területe a Dunántúl északi és nyugati vármegyéire – Győr, Moson, Sopron, Vas, Veszprém, Zala – terjedt ki. Az iratanyaghoz segédlet nincs, kutatni az évenként újrakezdődően lajstromozott akták egyenkénti átnézésével lehet.

GYMSM GYL VII. 8. A Téti Kir. Járásbíróság iratait 1937–1944. 0,5 ifm.

A fond csekély mennyiségű peres iratot tartalmaz, segédlete nincs.

VIII. INTÉZETEK, INTÉZMÉNYEK

Lásd: BFL VIII.

GYMSM GYL VIII. 1. A Győri Királyi Akadémia (Jogakadémia) iratai 1776–1893. 2,1 ifm.

A fond az akadémia tanári karának üléseiről vezetett jegyzőkönyvek (1792–1850) és a kisebb mennyiségű szálas iratanyag mellett tartalmazza a hallgatók névsorát és tanulmányi előmenetelét megőrkítő jegyzőkönyveket (sajnos hézagosan), továbbá néhány államvizsga-jegyzőkönyvet. Kutatni a név és az évkör ismeretében átnézéssel lehet. Fontos információ: hallgatói névsorok találhatóak még a felügyeleti szerveként működő Győri Tankerületi Főigazgatóság fondjában (VI. 501.) is!

GYMSM GYL VIII. 55. A Győri R. K. Tanítóképző Intézet iratai 1778–1949. 3,8 ifm.

a) Tanítóképző intézet igazgatósága iratai 1778–1949. 3,4 ifm.

A fond a győri római katolikus püspökség által alapított és fenntartott tanítóképző intézet iratait tartalmazza. Az a) állagban az iktatott iratok mellett a jegyzőkönyvek és az anyakönyvek, továbbá az osztályanyakönyvek és a képesítő vizsgát tett hallgatókról vezetett képesítő anyakönyvek

nyertek elhelyezést. Kutatni a keresett személy neve és a körülbelüli időpont ismeretében a megfelelő évkörbe tartozó iratok vagy kötetek átnézésével lehet.

GYMSM GYL VIII. 56. A Magyaróvári Kegyesrendi (Piarista) Gimnázium iratai 1739–1950. 5,4 ifm.

A fond személykutatás szempontjából legfontosabb sorozatát a gimnáziumot látogató tanulók 1740–1828 és 1860–1948 közötti anyakönyvei alkotják (az 1829–1848 közöttiek másolata pedig megtalálható a VI. 501. fond a) állagában). Az iskola működésére, a tanári kar tevékenységére, az iskolát támogató alapítványokra vonatkozó iratokon kívül 1915-ig hézagosan, azt követően pedig folyamatosan rendelkezésre állnak az érettségi vizsgákról – az érettségi 1850-es években történt magyarországi bevezetése óta vezetett – jegyzőkönyvek is.

Irodalom:

Mihály Ferenc: A magyaróvári gimnázium első évtizedeinek történetéhez. In: Tanulmányok Győr és vidéke történetéből. Győr, 1978. 37–48. p.

GYMSM GYL VIII. 58. A Győri Állami Tanítóképző Intézet iratai 1875–1950 (1952). 1,8 ifm.

A fondképzőt tanítónőképzőként alapította az állam, de 1946 és 1947 folyamán óvónőket is képeztek itt. Az anyag legnagyobb részét a képesítő vizsgákról vezetett anyakönyvek, az osztályanyakönyvek és az érettségi anyakönyvek (1946–1950) teszik ki. Kutatni a keresett személy neve és a körülbelüli időpont ismeretében a megfelelő évkörbe tartozó kötetek átnézésével lehet.

GYMSM GYL VIII. 59. A Győri Orsolya-rendi Tanítónőképző Intézet és Líceum iratai 1926–1949. 2,2 ifm.

A fond a legnagyobb részét alkotó osztályanyakönyvek mellett 1931–1948 közötti képesítő anyakönyveket és 1946–1949 közötti érettségi anyakönyveket tartalmaz. Kutatni a keresett személy neve és a körülbelüli időpont ismeretében a megfelelő évkörbe tartozó kötetek átnézésével lehet.

GYMSM GYL VIII. 60. A Győri M. Kir. Fa- és Fémipari Szakiskola iratai 1892–1918. 0,8 ifm.

A fondot döntő részben iskolai anyakönyvek, előmeneteli naplók és az intézmény által szervezett különböző tanfolyamok anyakönyvei alkotják. Kutatni a név és az évkör ismeretében átnézéssel lehet.

Az elemi és a polgári iskolák szintén csak 1950-től kerültek a levéltárak illetékességi és gyűjtőkörébe, a megőrzésre érdemes iratanyag felderítése és begyűjtése így csak ezt követően kezdődhetett meg. Az egyes intézményekből – néhány kivétellel – szálal iratanyagot nem, egyedül az anyakönyveket vette át a levéltár, amelyek tartalmazzák a tanulók személyi adatait, tanulmányi eredményeit, továbbá a szülők nevét, foglalkozását és lakcímét. Az iskolák egy részénél ezek az anyakönyvek hézagmentes sorozatot alkotnak, mások esetében viszont töredékesek. Kutatni a keresett személy adatainak ismeretében lehet.

GYMSM GYL VIII. 113. A Györsövényházi R. K. Elemi Népiskola iratai 1912–1919. 0,2 ifm.

GYMSM GYL VIII. 115. A Hegyeshalmi Ág. Ev. Elemi Népiskola iratai 1893–1946. 0,7 ifm.

GYMSM GYL VIII. 119. A Magyarokimle R. K. Elemi Népiskola iratai 1882–1888. 0,02 ifm.
GYMSM GYL VIII. 120. A Magyaróvári Állami Elemi Fiúiskola iratai 1894–1948. 3,1 ifm.
GYMSM GYL VIII. 121. A Magyaróvári Állami Elemi Leányiskola iratai 1898–1913. 0,1 ifm.
GYMSM GYL VIII. 124. A Mosoni Állami Elemi Népiskola iratai 1870–1948. 1,2 ifm.
GYMSM GYL VIII. 130. A Rajkai R. K. Elemi Népiskola iratai 1881–1898. 0,05 ifm.
GYMSM GYL VIII. 138. A Rajkai Ág. Ev. Elemi Népiskola iratai 1901–1917. 0,6 ifm.
GYMSM GYL VIII. 140. A Mosonszolnoki Állami Elemi Népiskola iratai 1856–1893. 0,05 ifm.
GYMSM GYL VIII. 141. A Lébényi R. K. Elemi Népiskola iratai 1878–1934. 0,4 ifm.
GYMSM GYL VIII. 143. A Lébényi Ág. Ev. Elemi Népiskola iratai 1910–1923. 0,1 ifm.
GYMSM GYL VIII. 144. A Lébényi Állami Elemi Népiskola iratai 1910–1930. 0,05 ifm.
GYMSM GYL VIII. 152. A Mosoni Állami Elemi Fiúiskola iratai 1897–1948. 0,5 ifm.
GYMSM GYL VIII. 179. A Császárréti Uradalmi Népiskola iratai 1907–1949. 0,15 ifm.
GYMSM GYL VIII. 181. A Mosonszentjánosi Elemi Népiskola iratai 1912–1924, 1948. 0,2 ifm.
GYMSM GYL VIII. 182. A Hegyeshalmi Ág. Ev. Elemi Népiskola iratai 1922–1946. 0,7 ifm.
GYMSM GYL VIII. 183. A Hegyeshalmi Állami Elemi Népiskola iratai 1924–1950. 0,2 ifm.
GYMSM GYL VIII. 188. Az Izabella-majori Uradalmi Népiskola iratai 1917–1928. 0,05 ifm.
GYMSM GYL VIII. 189. A Magyaróvári Községi Népiskola iratai 1875–1893. 0,1 ifm.
GYMSM GYL VIII. 190. A Magyaróvár-kültelki Állami Elemi Népiskola iratai 1914–1917. 0,05 ifm.

Irodalom:

Sáry István: Győr megye népiskolai viszonyai a közigazgatás tükrében. In: Arrabona 7. évf. (1965). Szerk.: Uzsoki András. Győr, 1965. 499–516. p.

Sáry István: Győr város iskolaügye Vargyas Endre tanfelügyelő működése idején (1872–1888). In: Tanulmányok Győr és vidéke történetéből. Győr, 1978. 97–112. p.

Sáry István: Győr város közigazgatási hatóságának szerepe a népiskolai viszonyok rendezésében (1867–1873). In: Arrabona 6. évf. (1964). Szerk.: Uzsoki András. Győr, 1964. 183–204. p.

GYMSM GYL VIII. 301. A Magyaróvári Állami Polgári Leányiskola iratai 1897–1948. 1 ifm.
GYMSM GYL VIII. 302. A Győri Orsolya-rendi Polgári Leányiskola iratai 1923–1945. 0,5 ifm.
GYMSM GYL VIII. 303. A Győri M. Kir. I. Sz. Polgári Fiúiskola iratai 1903–1948. 3,5 ifm.
GYMSM GYL VIII. 304. A Győri M. Kir. Polgári Leányiskola iratai 1882–1947. 1 ifm.
GYMSM GYL VIII. 305. A Téli Polgári Iskola iratai 1927–1932. 0,15 ifm.
GYMSM GYL VIII. 306. A Győr-Nádorvárosi R. K. Polgári Leányiskola iratai 1926–1949. 0,2 ifm.

GYMSM GYL VIII. 307. A Győri M. Kir. (II. Sz.) Polgári Fiúiskola iratai 1921–1948. 0,7 ifm.

GYMSM GYL VIII. 308. A Hegyeshalmi Társulati Polgári Fiú- és Leányiskola iratai 1938–1946. 0,4 ifm.

GYMSM GYL VIII. 605. A Mosoni Önálló Gazdaképző Iskola iratai 1933–1944. 0,02 ifm.

GYMSM GYL VIII. 607. A Mosonmagyaróvári Női Kereskedelmi Szaktanfolyam iratai 1936–1941. 0,1 ifm.

GYMSM GYL VIII. 608. A Magyaróvári Iparostanonc-iskola iratai 1896–1934. 0,05 ifm.

GYMSM GYL VIII. 802. A Magyaróvári Moson Vármegyei Karolina Közkórház iratai 1865–1949. 10,3 ifm.

A fond anyagának zömét – egyben legértékesebb részét – az ápolási törzskönyvek 1865–1948 közötti, néhány évtől eltekintve hézagmentes sorozata alkotja. A törzskönyvek a kórházban kezelt betegek fontosabb adatait tartalmazzák. Az 1903–1940 közöttiek a rendelkezésre álló egykorú névmutatók alapján kutathatók, a többi pedig átnézéssel.

IX. TESTÜLETEK

Lásd: BFL IX. 211.

GYMSM GYL IX. 201. A Győri Kereskedelmi és Iparkamara iratai 1891–1948. 8,3 ifm.

b) Iratok 1937–1948. 5,8 ifm.

c) Nyilvántartások 1891–1949. 1,1 ifm.

d) Mestervizsgakönyvek 1937–1948. 1,3 ifm.

A fondképző illetékességi köre Győr, Komárom, Esztergom és Veszprém vármegyékre, valamint Győr városra terjedt ki. (Moson vármegye a Soproni Kereskedelmi és Iparkamara illetékességéhez tartozott).

A b) állag az ügyviteli iratok mellett területi bontásban tartalmazza az 1945–1948 közötti iparbeszüntetések, -megvonások és -szüneteltetések nyilvántartását is. A c) állagban nagyrészt szakvizsgák nyilvántartó könyvei és cégnyilvántartó könyvek találhatók, míg a d) állag a mestervizsgákról vezetett nyilvántartó könyveket és azok mutatóit tartalmazza.

GYMSM GYL IX. 203. A Hegyeshalmi Ipartestület iratai 1927–1937. 0,6 ifm.

A fondképző 1925–1937 között működött Hegyeshalom, Oroszvár és Bezenye településekre kiterjedő hatáskörrel, majd beolvadt a Magyaróvár és Vidéke Ipartestületbe. A fond német nyelvű jegyzőkönyveket, továbbá 1927–1937 közötti iktatott iratokat, tanonclajstromokat és munkakönyv-nyilvántartókat tartalmaz. Kutatni átnézéssel lehet.

GYMSM GYL IX. 204. A Magyaróvári Ipartestület iratai 1907–1949. 3,5 ifm.

A fondképző illetékessége kiterjedt a Magyaróvári és a Rajkai járásokra (1925–1937 között kivéve a Hegyeshalmi Ipartestülethez tartozó három települést). A fond 1911–1944 közötti iktatott iratokat, valamint 1907–1949 közötti tanonclajstromokat és mutatóikat, az iparossegéd-1926-tól kezdődő nyilvántartását, továbbá iparlajstromokat tartalmaz.

GYMSM GYL IX. 206. A Sokoróaljai Járási Ipartestület iratai 1922–1947. 3,5 ifm.

a) Jegyzőkönyvek 1937–1946. 0,3 ifm.

b) Ügyviteli iratok 1922–1949. 2,5 ifm.

c) Nyilvántartások 1922–1946. 0,7 ifm.

A c) állagban helyezkednek el a személykutatásra alkalmas tanonclajstromok és a segéd-, ill. munkakönyv-nyilvántartások, valamint az iparlajstromok.

GYMSM GYL IX. 207. A Tószigetcsilizközi Járási Ipartestület iratai 1872–1950. 5,8 ifm.

a) Jegyzőkönyv 1937–1948. 0,4 ifm.

b) Ügyviteli iratok 1937–1949. 4,2 ifm.

c) Nyilvántartások 1872–1950. 1,2 ifm.

A c) állagban helyezkednek el a személykutatásra alkalmas tanonclajstromok és a segéd-, ill. munkakönyv-nyilvántartások, valamint az iparlajstromok.

GYMSM GYL IX. 209. A Mosoni Ipartestület iratai 1921–1950. 0,15 ifm.

A fondképző illetékességi területét a Mosoni járás képezte. A személykutatás szempontjából használható anyagokat a tanonclajstromok (1905–1913, 1927–1946) és a munkakönyv-nyilvántartások jelentik. Kutatni átnézéssel lehet.

Irodalom:

Andorka Zsolt – Néma Sándor: A magyar és a Győr-Moson-Sopron Megyei Kereskedelmi és Iparkamarák története. Győr, 1996.

XI. GAZDASÁGI SZERVEK

Lásd: BKMÖL XI.

GYMSM GYL XI. 1. A KÜHNE Mezőgazdasági Gépgyár Rt. (Moson) iratai 1863–1948. 41 ifm.

A fondban személyzeti iratanyag található a gyárban dolgozó munkásokról és tisztviselőkről.

A községi hitelszövetkezetek fondjai leginkább könyv alakú dokumentumokat – éves mérlegek, főkönyvek, tartozás-nyilvántartások – tartalmaznak. Segítségükkel árnyaltabb képet lehet alkotni az egyes települések gazdasági életéről, a hiteleket felvevők helyzetéről.

GYMSM GYL XI. 205. A Bezenyei Hitelszövetkezet iratai 1905–1949. 0,1 ifm.

GYMSM GYL XI. 208. A Csanakfalui Hitelszövetkezet iratai 1911–1929. 0,04 ifm.

GYMSM GYL XI. 210. A Gyarmati Hitelszövetkezet iratai 1936–1949. 0,05 ifm.

GYMSM GYL XI. 217. A Hegyeshalmi Hitelszövetkezet iratai 1922–1949. 0,1 ifm.

GYMSM GYL XI. 219. A Miklósfalusi Hitelszövetkezet iratai 1905–1921. 0,05 ifm.

GYMSM GYL XI. 220. A Magyaróvár és Vidéke Hitelszövetkezet iratai 1935–1950. 0,2 ifm.

GYMSM GYL XI. 223. A Mosonszolnoki Hitelszövetkezet iratai 1940–1949. 0,05 ifm.

GYMSM GYL XI. 227. A Rajkai Hitelszövetkezet iratai 1933–1949. 0,05 ifm.

XII. EGYHÁZI SZERVEZETEK, INTÉZMÉNYEK

GYMSM GYL XII. 3. A Kegyes Tanítórend (piaristák) magyaróvári rendházának iratai (1721) 1736–1950. 4,1 ifm.

A piarista szerzetesrend magyaróvári megtelepedése és gimnáziumának 1739-es létrehozása óta szoros kapcsolatban állt mind a város, mind Moson vármegye lakosságával. A fond fontosabb iratsorozatai a következők: rendtartományi gyűlések jegyzőkönyvei (1790–1937), rendtagok névjegyzéke (1798–1945), házi gyűlések jegyzőkönyvei (1864–1949), házfőnöki iratok (1721–1947), a rendbe beléptettek névjegyzékei (1743–1913), az elhunyt rendtagok nyilvántartása (1739–1884), alapítványi misék iratai (1740–1927), misenaplók (1775–1911).

XIII. CSALÁDOK

A családi fondokról mindenekelőtt le kell szögezni, hogy nehezen lehet köztük két egyformát találni. Tartalmuk rendkívül változatos: eredeti vagy másolatban lévő oklevelek, birtokperek iratsomói, családtagok levelezése, gyászjelentések vagy esküvői meghívók gyűjteménye, a birtokokon folytatott gazdálkodással vagy a család pénzügyeivel kapcsolatos iratok, épületek tervrajzai, esetleg naplók, emlékkönyvek, képes levelezőlapok, de ezeken kívül is még bármi előfordulhat. Az egyes fondokon belül általában tartalmuk szerint elkülönítve és időrendbe szedve helyezkednek el az iratsorozatok. Nyelvük a magyar mellett latin, német és francia lehet. Az alább felsorolt családok közül a Bezerédyek Győr, míg a többiek Moson vármegyéhez köthetők.

GYMSM GYL XIII. 2. A Bezerédy család ménfői levéltárának iratai 1527–1923. 1,2 ifm.

GYMSM GYL XIII. 10. A Modrovich család iratai 1635–1945. 1,5 ifm.

GYMSM GYL XIII. 17. A Panos család iratai 1843–1956 0,4 ifm.

GYMSM GYL XIII. 20. A Sándor család iratai 1554–1836. 0,3 ifm.

GYMSM GYL XIII. 21. A Diessl család iratai 1592–1790. 0,4 ifm.

GYMSM GYL XIII. 22. A báró Majthényi család iratai 1827–1939. 0,3 ifm.

GYMSM GYL XIII. 23. A Rakovszky család iratai 1638–1935. 0,7 ifm.

XIV. SZEMÉLYEK

Ebből a fondfőcsoportból leginkább azokat a személyeket – tipikusan ügyvédeket és közjegyzőket – érdemes kiemelni, akik után jelentősebb mennyiségű és hosszabb időszakra kiterjedő iratanyag maradt fenn. Ennek révén fel lehet térképezni ügyfélkörüket, s adatokat lehet szerezni az adott település, ill. környék számos olyan lakosáról, aki igénybe vette az általuk nyújtott jogi

szolgáltatásokat. Az egyes fondokat alkotó iratok időrendben helyezkednek el; a legtöbb esetben nincs segédletük, kutatásuk átnézéssel történik.

GYMSM GYL XIV. 2. Barcza Géza téti ügyvéd iratai 1840–1922. 7,2 ifm.

GYMSM GYL XIV. 7. Lackner Ádám brucki polgármester iratai 1697–1732. 0,05 ifm.

GYMSM GYL XIV. 22. Farkas Márton győri ügyvéd iratai 1720–1783. 0,4 ifm.

GYMSM GYL XIV. 23. Beke Farkas győri ügyvéd iratai 1818–1838. 1,8 ifm.

GYMSM GYL XIV. 26. Krikler József közjegyző iratai 1859–1862. 0,15 ifm.

GYMSM GYL XIV. 27. Tandler Ferenc közjegyző iratai 1859–1861. 0,12 ifm.

GYMSM GYL XIV. 28. Cselley János közjegyző iratai 1876–1907. 2,2 ifm.

XV. GYŰJTEMÉNYEK

A gyűjtemények fondfőcsoportjában vannak elhelyezve a levéltár állományába tartozó térképek. Az úrbériek túlnyomó része az 1850 után folytatott úrbéri perek anyagából lett kiemelve, kisebb részük más forrásból származik. Közös ismertetőjegyük, hogy általában a 19. század középső harmadában készültek, abból a célból, hogy segítségükkel el lehessen különíteni a volt földesurak tulajdonában maradó területeket a volt jobbágyok birtokába kerülőktől. Kéziratok, akvarellfestékekkel színezettek, méretarányuk körülbelül M 1:7500. A kataszteri térképek a polgári telekkönyv magyarországi bevezetése óta készültek (először 1853–1856, majd 1910–1913 és 1958–1960 között került sor országos kataszteri felmérési és térképkészítési, ill. -helyesbítési munkálatokra) nyomdai úton, fekete-fehér színben, M 1:2880 méretarányban. Ezekon kívül vannak még katonai felmérési, ill. vízrendezési térképek is. A térképekről darabszintű elektronikus segédlet áll rendelkezésre.

GYMSM GYL XV. 1. Győr vármegyei úrbéri és kataszteri térképek 1760–1960. 2,5 ifm.

GYMSM GYL XV. 2. Moson vármegyei földmérési, úrbéri és kataszteri térképek gyűjteménye 1760–1960. 2,5 ifm.

Irodalom:

Kéziratok térképek a Győri Állami Levéltárban / Kiss Mária; Lengyel Alfréd + Moson megye levéltárának térképei / Turányi Kornél; Kulcsár Imre. – Győr, 1965. (Levéltári jegyzékek 1. : Kéziratok térképek a területi állami levéltárakban 4.)

XVII. NÉPHATALMI ÉS KÜLÖNLEGES FELADATOKRA LÉTREJÖTT BIZOTTSÁGOK

Az alábbi fondok általános jellemzője, hogy iratanyagukhoz kevés segédlet áll rendelkezésre. A nemzeti bizottságok iratai időrendben helyezkednek el, a községi nemzeti bizottságok esetében településenként is megbontva. Az igazoló bizottságok iratanyaga döntően konkrét személyekkel kapcsolatos és a lehetőséghez mérten a nevek alapján rendezett. A községenként külön-külön működő földigénylő bizottságok iratanyaga szintén települések szerint csoportosítva helyezkedik el, de itt számítani kell arra, hogy messze nem minden község vonatkozásában maradtak fenn ezek az iratok.

Irodalom:

Lengyel Alfréd: A Győr-Moson megyei nemzeti bizottságok iratanyaga. In: Levéltári Szemle 18. évf. (1968) 1. sz., 76–93. p.
Lengyel Alfréd: A nemzeti bizottságok szerepe az élet megindulásában Győr-Moson megyében. In: Levéltári Közlemények 33. évf. (1962) 2. sz. 255–273. p.

GYMSM GYL XVII. 2. Mosonmagyaróvár Város Nemzeti Bizottságának iratai 1945–1948. 0,1 ifm.

Lásd: BKMÖL XVII. 4.

GYMSM GYL XVII. 3. A községi nemzeti bizottságok iratainak gyűjteménye 1945–1948. 0,32 ifm.

GYMSM GYL XVII. 408. A Mosonmagyaróvári III. Sz. (Járási) Igazoló Bizottság iratai 1945–1948. 0,6 ifm.

Lásd: BFL XVII. 401. és BKMÖL XVII. 401.

GYMSM GYL XVII. 410. A Sokoróaljai Járási Igazoló Bizottság iratai 1945–1947. 0,7 ifm.

GYMSM GYL XVII. 411. A Tószigetcsilizközi Járási Igazoló Bizottság iratai 1945–1946. 0,3 ifm.

GYMSM GYL XVII. 412. A Mosonmagyaróvári I., II., IV., Sz. (városi) igazoló bizottságok iratai 1945–1946. 0,7 ifm.

GYMSM GYL XVII. 501. A községi földigénylő bizottságok iratainak gyűjteménye 1945–1947. 0,7 ifm.

Lásd: BKMÖL XVII. 505.

XXI. MEGYEI TÖRVÉNYHATÓSÁGOK ÉS TÖRVÉNYHATÓSÁGI JOGÚ VÁROSOK

GYMSM GYL XXI. 1. Győr-Moson megye főispánjának iratai 1945–1950. 3,5 ifm.

a) Bizalmas iratok 1945–1947. 0,1 ifm.

b) Általános iratok 1945–1950. 2,6 ifm.

Lásd: BKMÖL IV. 401. Az a) állaghoz nincsen segédlet, a b) állaghoz viszont rendelkezésre állnak az egykorú 1945–1950 közti iktatók és az 1946–1950 közötti mutatók.

GYMSM GYL XXI. 2. Győr-Moson Megye Törvényhatósági Bizottságának iratai 1945–1949. 0,1 ifm.

Lásd: BKMÖL IV. 417. A fond a törvényhatósági bizottság üléseiről vezetett jegyzőkönyveket tartalmazza. Kutatni a jegyzőkönyvekben található mutatók segítségével vagy átnézéssel lehet.

GYMSM GYL XXI. 3. Győr-Moson Megye Központi Választmányának iratai 1945–1950. 0,2 ifm.

Lásd: BÉML IV. 405. és SL IV. B. 404. A fond a törvényhatósági bizottság kebeléből alakított kisebb létszámú operatív szerv iratanyagát tartalmazza. Kutatni a fennmaradt segédletek felhasználásával, ill. egyenkénti átnézéssel lehet.

GYMSM GYL XXI. 4. Győr-Moson megye alispánjának iratai 1945–1950. 51,3 ifm.

a) Közigazgatási iratok 1945–1950. 47,2 ifm.

Lásd: BKMÖL XXI. 4. A fondban lévő iratok évenként újrakezdődő sorszámos iktatásúak és tárgyi alapon kialakított kútfőkbe osztottak. Kutatni az egykorú mutatókönyvek és sorkönyvek felhasználásával érdemes. Figyelni kell arra, hogy az 1945. január elsején megkezdett iktatást március közepén – amikor a front átvonult a vármegyén – abbahagyták, majd április elsejével az 1-es számmal új iktatást kezdtek!

GYMSM GYL XXI. 5. Győr-Moson Megye Árvaszékének iratai 1945–1950. 10,9 ifm.

b) Általános iratok 1945–1950. 10,4 ifm.

Lásd: BKMÖL IV. 418. A fond iratait a meglévő korabeli segédletek alapján érdemes kutatni. 1949-ből és 1950-ből csak iktatók maradtak fenn, a többi évből a mutatók is rendelkezésre állnak.

GYMSM GYL XXI. 8. Győr-Moson megye szociális felügyelőjének iratai 1945–1950. 3,1 ifm.

A fond a sorszámos iktatású ügyviteli iratok és segédleteik mellett külön gyűjteményként tartalmazza az UNRRA-segélyekre vonatkozó iratanyagot is.

GYMSM GYL XXI. 9. Győr-Moson Megye Közigazgatási Bizottságának iratai 1945–1949. 2,1 ifm.

Lásd: BKMÖL IV. 420. A fond sorszámos iktatású és kútfőkbe osztott iratanyaga a korabeli segédletek alapján kutatható. 1949-ből csak iktató áll rendelkezésre, a mutató hiányzik.

GYMSM GYL XXI. 10. A Magyaróvári járás főjegyzőjének iratai 1945–1950. 11 ifm.

a) Közigazgatási iratok 1945–1950. 9,5 ifm.

Lásd: BKMÖL IV. 414. A sorszámos iktatású iratanyag kutatására az egykorú iktatók és mutatók használata javasolt.

GYMSM GYL XXI. 12. A Sokoróaljai járás főjegyzőjének iratai 1945–1950. 7,2 ifm.

b) Közigazgatási iratok 1945–1950. 6,5 ifm.

Az iratanyag kutatása vagy egyenkénti átnézéssel, vagy a részben fennmaradt iktatók és mutatók segítségével lehetséges. Hiányoznak az 1945-ös és az 1947–1950 közötti mutatók valamint az 1945. évi iktató.

GYMSM GYL XXI. 13. A Tószigetcsilizközi járás főjegyzőjének iratai 1945–1950. 7,5 ifm.

a) Közigazgatási iratok 1945–1950. 6,9 ifm.

Az iratanyag kutatása vagy egyenkénti átnézéssel, vagy a részben fennmaradt iktatók és mutatók segítségével lehetséges. Hiányoznak az 1945. évi és az 1948–1949. évi iktatók és mutatók.

GYMSM GYL XXI. 15. A Tószigetcsilizközi járás szociális titkárának iratai 1946–1949. 0,1 ifm.

Lásd: BKMÖL IV. 425. Az időrendbe szedett iratokhoz segédlet nem áll rendelkezésre, egyenkénti átnézéssel kutathatók.

GYMSM GYL XXI. 18. A Sokoróaljai járás szociális titkárának iratai 1946–1947. 0,5 ifm.

Az időrendbe szedett iratokhoz segédlet nem áll rendelkezésre, egyenkénti átnézéssel kutathatók.

GYMSM GYL XXI. 21. A Mosonmagyaróvári járás szociális titkárának iratai 1947–1950. 0,35 ifm.

A fond az 1947-re és 1948-ra vonatkozó iktató mellett 1948–1950 közötti iratanyagot tartalmaz. A kutatás részben az iktató felhasználásával, részben egyenkénti átnézéssel lehetséges.

Irodalom:

Lengyel Alfréd: A felszabadult Győr megye és város igazgatásának első évei. In: Levéltári Szemle 18. évf. (1968). 3. sz. 584–602. p.

Lengyel Alfréd: A felszabadult Győr megye és város igazgatásának új alapokra fektetése 1948–1954. In: Levéltári Szemle 20. évf. (1970) 1. sz. 111–132. p.

Lengyel Alfréd – Sály István – Tirmitz József, szerk.: Az élet megindulása a felszabadulás után Győr-Sopron megyében. Győr, 1970.

Lengyel Alfréd: Az élet megindulása a felszabadulás után című kiadvány anyagfeltárási munkájának győri tapasztalatai. In: Levéltári Szemle 16. évf. (1966) 3. sz. 615–626. p.

XXII. MEGYEI VÁROSOK ÉS KÖZSÉGEK

GYMSM GYL XXII. 1. Mosonmagyaróvár Város Képviselőtestületének jegyzőkönyvei 1945–1950. 0,15 ifm.

A fondot hét kötet jegyzőkönyv alkotja. Kutatásuk a bennük lévő mutatók alapján, ill. átnézéssel lehetséges.

GYMSM GYL XXII. 2. Mosonmagyaróvár Város Polgármesteri Hivatalának iratai 1945–1950. 4,8 ifm.

a) Közigazgatási iratok 1945–1949. 4 ifm.

b) Lakosok névjegyzékei 1946. 0,3 ifm.

Az a) állagba tartozó, évenként újrakezdődő sorszámos iktatású iratok kutatásához rendelkezésre állnak az egykorú iktató- és mutatókönyvek. A b) állagot alkotó névjegyzékek (amelyek elrendezése jórészt a város utcabeosztását követi) csak egyenkénti átnézéssel kutathatók.

GYMSM GYL XXII. 4. Mosonmagyaróvár Város Adópénztárának iratai 1945–1950. 1,15 ifm.

a) Földadókievetési lajstromok 1946–1950. 0,2 ifm.

b) Házadókievetési lajstromok 1945–1947. 0,1 ifm.

d) Adófőkönyvek 1945–1949. 0,6 ifm.

Az a) állagban a birtokosok személyében beállott változásokat nyilvántartó füzetek találhatóak. A b) állag 1945-ös és 1949-es házadó-kivetési lajstromokat tartalmaz. A c) állagot alkotó adófékönyvek 1945-től 1949-ig folyamatosak, s bennük az egyes adózók névvel, lakcímmel és évente újrakezdődő számozással találhatóak meg. A lakosság vagyoni helyzetére vonatkozóan becses forrás. Mindhárom állag kutatása egyenkénti átnézéssel történik.

XXIV. AZ ÁLLAMIGAZGATÁS TERÜLETI SZERVEI

GYMSM GYL XXIV. 2. A Népgondozó Hivatal Nyugat-Magyarországi Kirendeltségének iratai (Győr) 1945–1949. 0,5 ifm.

Lásd: BKMÖL XXIV. 2. A szerv feladatai közé tartozott a német nemzetiségű lakosság Magyarországról történő áttelepítésének lebonyolítása. A fondban lévő sorszámos iktatású ügyviteli iratok mellett külön sorozatot alkotnak a Mosonmagyaróvári Kerületi Vezetőség 1945–1946. évi iratai. Kutatásukat egyenkénti átnézéssel célszerű végezni.

Irodalom:

Lengyel Alfréd: A Népgondozó Hivatal Észak-Nyugat Magyarországi Kirendeltségének iratai a Győri Állami Levéltárban. In: Levéltári Híradó 10. évf. (1960) 1. sz. 57–61. p.

GYMSM GYL XXIV. 3. Az Államrendőrség Győr-Moson Megyei Kapitanyságának iratai 1945–1946. 0,7 ifm.

Lásd: BKMÖL XXIV. 13. A fond a szerv fennmaradt sorszámos iktatású ügyviteli iratait és azok segédleteit tartalmazza.

GYMSM GYL XXIV. 4. Az Államrendőrség Győri Járási Kapitanyságának iratai 1945–1946. 0,15 ifm.

Lásd: BKMÖL XXIV. 5. A fond a szerv csekély számban fennmaradt sorszámos iktatású ügyviteli iratait és azok segédleteit tartalmazza.

GYMSM GYL XXIV. 5. Az Államrendőrség Magyaróvári Járási Kapitanyságának iratai 1946. 0,9 ifm.

A fond a szerv csekély számban fennmaradt, elsősorban kihágási ügyekkel foglalkozó iratát és az 1946. évi iktatót tartalmazza.

GYMSM GYL XXIV. 7. Az Államrendőrség Sokoróaljai Járási Kapitanyságának iratai 1945–1946. 0,3 ifm.

A fond a szerv csekély számban fennmaradt sorszámos iktatású ügyviteli iratát és azok segédleteit tartalmazza.

GYMSM GYL XXIV. 9. Az Államrendőrség Mosonmagyaróvári Városi Kapitanyságának iratai 1946. 0,3 ifm.

Lásd: BKMÖL XXIV. 3. A fond anyaga a szerv 1946-ból származó iratainak csak csekély és hiányos töredéke. Személyi ügyeket, kihágási feljelentéseket és a felsőbb szervek körleveleit tartalmazza.

GYMSM GYL XXIV. 101. Az Elhagyott Javak Kormánybiztossága Területi Szervének iratai 1945–1948. 2,7 ifm.

b) Győr-Moson megyei megbízott iratai 1945–1948. 0,7 ifm.

d) Mosonmagyaróvári megbízott iratai 1945–1946. 0,5 ifm.

Lásd: BKMÖL XXIV. 101. A szerv hatáskörébe a háborús események során gazdátlaná vált javakról a tulajdonosok előkerüléséig vagy a tulajdonviszony egyéb módon történő rendezéséig való gondoskodás tartozott. Az iratok sorszámos iktatásúak, kutatásuk pedig a fennmaradt egykorú segédletek felhasználásával történik.

GYMSM GYL XXIV. 102. A Győri Pénzügyigazgatóság iratai 1945–1950. 4,8 ifm.

1947-ből és 1948-ból csak irattöredékek vannak, míg a többi évből nagyjából azonos arányban maradtak fenn iratok. Kutatásuk a megmaradt korabeli iktatók és mutatók segítségével, ill. egyenkénti átnézéssel lehetséges.

GYMSM GYL XXIV. 201. Győr-Moson Megye Földhivatalának (és jogutódának) iratai 1945–1991. 79,9 ifm.

Lásd: BKMÖL XXIV. 201. A magyarországi németek sorsának kutatása szempontjából a fond 1945–1950 közötti iratanyagának felhasználása megkerülhetetlen. Az évenként újrakezdődő sorszámos iktatású iratanyagot a szerv hatáskörébe tartozó települések neveinek betűrendje szerint kialakított irattári tételekbe osztották, kutatásukhoz pedig hiánytalanul rendelkezésre állnak az egykorú segédletek. Az iratok között megtalálhatók a Németországba áttelepítendő magyarországi németek ingóságairól és ingatlanairól felvett, rendkívül részletes leltárak, továbbá a már áttelepített németek helyére hozott magyar telepeseknek kiosztott ingatlanok és ingóságok szintén részletes leltárai is.

GYMSM GYL XXIV. 211. A Győri Körzeti Földhivatal (és jogelődei) telekkönyvi betétei 1905–1975. 80 ifm.

Ebben a fondban vannak elhelyezve a volt Győr vármegye területén fekvő települések telekkönyvi betétei, amelyek a 20. század elejétől – egyes esetekben az 1870-es évekig lemenő előzményekre is hivatkozva – közhitelű ingatlan-nyilvántartásként tartalmazzák az egyes ingatlanok azonosító adatait, a tulajdonosok neveit, a tulajdonosváltások időpontját és jogcímét, ill. az ingatlanokon fennálló terheket. Kutatásukhoz a néhány kivétellel hiánytalanul fennmaradt betűrendes névmutatók és helyrajzszám-mutatók használhatók.

GYMSM GYL XXIV. 212. A Csornai Körzeti Földhivatal (és jogelődei) iratai 1905–1991. 223 ifm.

A fondban elhelyezett iratanyag legfontosabb részét a volt csornai járás területén elhelyezkedő települések telekkönyvi betétei alkotják. Tartalma hasonló a XXIV. 211. jelzetű fondéhoz. Kutatásukhoz a néhány kivételtől eltekintve hiánytalanul fennmaradt betűrendes névmutatók és helyrajzszám-mutatók használhatók.

GYMSM GYL XXIV. 214. A Mosonmagyaróvári Körzeti Földhivatal (és jogelődei) iratai 1905–1993. 174,3 ifm.

A telekkönyvi iratok egy része mellett ebben a fondban vannak elhelyezve a volt Moson vármegye területén fekvő települések – az 1920-ban Ausztriához és az 1947-ben Csehszlovákiához kerültek kivételével – telekkönyvi betétei. Tartalma hasonló a XXIV. 211. és 212. jelzetű fondokéhoz. Kutatásukhoz a körülbelül kétharmados arányban fennmaradt betűrendes névmutatók és helyrajzszám-mutatók használhatók, ezek hiányában viszont a betétek egyenkénti átnézésére van szükség.

GYMSM GYL XXIV. 501. A Győr-Moson Megyei Tanfelügyelőség iratai 1945–1950. 7,8 ifm.

Lásd: BKMÖL VI. 502. A szerv hatáskörébe tartoztak a vármegyében működő elemi iskolák. Az évenként iktatott iratok és segédleteik mellett külön sorozatot alkotnak az iskolák ingatlanvagyonának kimutatásáról szóló összesítések.

XXV. A JOGSZOLGÁLTATÁS TERÜLETI SZERVEI

GYMSM GYL XXV. 1. A Győri Törvényszék iratai 1945–1950. 42,7 ifm.

b) Peres iratok 1945–1950. 24 ifm.

c) Rehabilitációs iratok 1946–1947. 0,3 ifm.

d) Tiltott határátlépési ügyek iratai 1945–1949. 10,9 ifm.

e) Cégbírósi iratok 1945–1950. 7,5 ifm.

Lásd: BFL VII. A fond b) állagában lévő iratokhoz lajstrom áll rendelkezésre, a c) állag anyagához viszont nincsen segédlet. A d) állagban szintén segédlet nélküli, eredeti rendjükben tárolt akták találhatóak: az 1946. és 1947. évek túlnyomó része fennmaradt, a többi évből csak töredékek. Az e) állagban elhelyezett cégbírósi iratanyag kutatásához több egykorú segédlet – lajstrom és mutató – áll rendelkezésre.

GYMSM GYL XXV. 2. A Győri Népbíróság iratai 1945–1950. 14,5 ifm.

Lásd: BKMÖL XXV. 16. Az eredeti irattári rendjükben elhelyezett akták kutatásához az egyes perekben szereplő vádlottak nevét feltüntető lajstrom áll rendelkezésre.

GYMSM GYL XXV. 3. A Győri Államügyészség iratai 1945–1950. 2,7 ifm.

Lásd: BFL VII. 17. A fondban az 1949. és 1950. évi iktatott iratok mellett külön gyűjteményként találhatóak az 1945–1948 közötti különleges igazolások iratai 0,2 ifm. terjedelemben. Segédletük nincsen.

GYMSM GYL XXV. 4. A Győri Népbüvészség iratai 1945–1950. 2,1 ifm.

Lásd: BKMÖL XXV. 23. A Népbíróság mellé rendelt vádhatóságként tevékenykedő Népbüvészség fondja csekély mennyiségű 1945-ös irat mellett egyenletes eloszlásban tartalmazza az 1946–1949 közötti időszak nagyobb arányban fennmaradt iratait. Segédlete nincsen.

GYMSM GYL XXV. 6. A Győri Járásbíróság iratai 1945–1968. 88,55 ifm.

a) Peres iratok 1945–1956. 4,7 ifm.

a) Telekkönyvi iratok 1945–1968. 83,85 ifm.

Az a) állag összetételét az iratanyagban még annak levéltárba kerülése előtt elvégzett selejtezés határozza meg, amelynek eredményeképpen a fennmaradt akták körülbelül háromnegyed része tiltott határátlépés miatt indult büntetőper, a maradék között pedig a legnagyobb arányban a közellátás érdekét veszélyeztető cselekmények – árdrágítás, árurejtegetés, engedély nélküli árusítás „feketezés” – miatti perek fordulnak elő. Segédlete nincs, az iratanyag a vádlott nevének és a per időpontjának ismeretében kutatható. A b) állag a Járásbíróság mint telekkönyvi hatóság tevékenysége során keletkezett iratokat tartalmazza, az irattári tárolás során elszenvedett veszteségektől eltekintve hiánytalanul, és rendelkezésre állnak az egykorú segédletek is. Tanulmányozásukkal rekonstruálható egyes személyek, családok vagy közületek ingatlantulajdona, ill. annak változása.

GYMSM GYL XXV. 7. A Téti Járásbíróság iratai 1945–1953. 2,5 ifm.

A szerv anyaga erősen selejtezett állapotban maradt fenn (évenként átlag 0,2 ifm. terjedelemben), segédlete nincs.

GYMSM GYL XXV. 8. A Győri Főállamügyészség iratai 1945–1950. 0,4 ifm.

Lásd: BFL VII. 17. Az Ítéletábra (később Felsőbíróság) mellett működő Főállamügyészség fondja csekély mennyiségű, a selejtezés során levéltári átadás céljára kiválogatott iratokat tartalmaz, amelyek egyik fele a Volksbunddal és az igazolásokkal kapcsolatos. Segédlete nincs.

GYMSM GYL XXV. 9. A Győri Ítéletábra (Felsőbíróság) iratai 1945–1950. 1,5 ifm.

b) Peres iratok 1945–1950. 1 ifm.

Az állag évenként egyenletes eloszlásban tartalmazza a szerv 1945–1950 között keletkezett irataiból fennmaradt csekély mennyiségű aktát. Segédlete nincs, kutatni az időpont és a peres felek nevének ismeretében lehet.

GYMSM GYL XXV. 13. A Mosonmagyaróvári Járásbíróság iratai 1945–1973. 150 ifm.

a) Peres iratok 1945–1970. 25 ifm.

b) Telekkönyvi iratok 1945–1968. 125 ifm.

Lásd: BKMÖL VII. 4. Az a) állagot alkotó büntetőperes és polgári peres akták egyedülálló módon selejtezés nélkül kerültek levéltárba, közülük legfeljebb azok hiányoznak, amelyek az irattári tárolás során elkallódtak. Segédlet csak 1960-tól áll rendelkezésre, a korábbi évek iratai a vádlott, ill. az al- és felperes nevének, valamint a körülbelüli időpontnak az ismeretében egyenkénti átnézéssel kutathatók. A b) állag a Járásbíróság mint telekkönyvi hatóság tevékenysége során keletkezett iratokat tartalmazza, az irattári tárolás során elszenvedett veszteségektől eltekintve hiánytalanul, és néhány kivétellel rendelkezésre állnak az egykorú segédletek is. Tanulmányozásukkal rekonstruálható egyes személyek, családok vagy közületek ingatlantulajdona, ill. annak változása.

XXXIII. KÜLÖN INTÉZKEDÉSSSEL LEVÉLTÁRBA UTAL IRATOK

GYMSM GYL XXXIII. 1. Győr és Moson vármegyék, valamint Győr-Sopron megye Győri, Mosonmagyaróvári járásai, Győr és Mosonmagyaróvár városok állami anyakönyvi másodpéldányainak levéltári gyűjteménye 1895–1980. 79,55 ifm.

Lásd: BFL XXXIII. 1. Magyarországon 1895. október elsejével vette kezdetét a születések, halálozások és házasságkötések polgári anyakönyvezése. Ettől az időponttól kezdve a levéltárak a felekezeti anyakönyvek másodpéldányai helyett az állami anyakönyvek másodpéldányainak gyűjtésére tértek át. Az anyakönyvek anyakönyvi kerületek szerinti bontásban vannak csoportosítva. Az I. világháborút követő békeszerződés által Ausztriának juttatott volt Moson vármegyei települések hézagosan bár, de jórészt begyűjtött 1895–1920 közötti anyakönyvei Mosonmagyaróvárott, a többi pedig Győrött van elhelyezve. Az anyakönyvi kerületek területi elhelyezkedésének megállapításához nyomtatott segédlet áll rendelkezésre. A kutatás során be kell tartani a személyes adatok védelméről rendelkező jogszabályok előírásait, amelyek alapján az általános szabály az, hogy a 30 évnél fiatalabb halálozási, a 60 évnél fiatalabb házassági és a 90 évnél fiatalabb születési anyakönyvek nem adhatók ki a kutatóknak.

GYMSM GYL XXXIII. 2. Országgyűlési választási iratok gyűjteménye 1848–1949. 8,7 ifm.

A fond az 1848 tavaszán lebonyolított első népképviseleti országgyűlési választástól kezdve tartalmazza a későbbi országgyűlési választások iratait, tipikusan a szavazóköri jegyzőkönyveit, ill. a szavazatok különböző szintű összesítéseit. Rendezése az egyes választások időrendjét követi, azon belül pedig a vármegye közigazgatási beosztását.

A szociáldemokrata párttal 1948 júniusában történt egyesüléséig ezen a néven létezett Magyar Kommunista Párt által a volt Győr és Moson vármegyék területén kialakított pártszervezetek csekély mennyiségben fennmaradt iratanyagát tartalmazzák a következő fondok. Az iratok rendezése az időrendet követi, segédlet nem áll rendelkezésre. Az anyagot az önálló intézményként működő Pártarchívum gyűjtötte és rendezte, a megyei levéltárba a volt Magyar Szocialista Munkáspárt iratanyagának állami tulajdonba vételéről rendelkező 1991-es törvény alapján került.

GYMSM GYL XXXIII. 7. A MKP Győri Területi Bizottsága iratai 1945. 0,01 ifm.

Lásd: BKMÖL XXXV. 1. és 20.

GYMSM GYL XXXIII. 8. A MKP Győr Megyei Titkársága (Bizottsága) iratai 1946–1948. 0,1 ifm.

GYMSM GYL XXXIII. 14. A MKP Mosonmagyaróvári Járási Bizottsága iratai 1945–1948. 0,1 ifm.

GYMSM GYL XXXIII. 15. A MKP Mosonmagyaróvári Városi Bizottsága iratai 1945–1948. 0,05 ifm.

GYMSM GYL XXXIII. 16. A MKP Sokoróaljai Járási Bizottsága iratai 1946. 0,01 ifm.

GYMSM GYL XXXIII. 20. A MKP Tószigetcsilizközi Járási Bizottságának iratai 1945–1948. 0,04 ifm.